luminus

DUURZAAMHEIDSRAPPORT 2022

GLOBAL REPORTING INITIATIVE STANDARDS

In acht te nemen regelgeving

Als vennootschap naar Belgisch recht, producent en leverancier van gas en elektriciteit, dient Luminus alle wet- en regelgeving in acht te nemen die is opgelegd door de federale, regionale en lokale overheden en de vier regulatoren van de gas- en elektriciteitsmarkt: CREG, Brugel, CWaPE en VREG.

Luminus nv moet tevens zijn jaarrekeningen alsmede een beheersrapport neerleggen bij de Nationale Bank van België overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen. Volgens de voorschriften van dit Wetboek heeft Luminus gekozen voor de vrijstelling van subconsolidatie. De dochterondernemingen van Luminus worden in dit MVO-rapport dus niet geconsolideerd.

Met betrekking tot de indicatoren: alleen opvallende feiten rond duurzame ontwikkeling van de dochterondernemingen zijn opgenomen in het Luminus-rapport.

Dit rapport is voor iedereen toegankelijk via de website:: https://www.luminus.be/nl/corporate/duurzaamheid/duurzaamheidsrapport/.

Luminus wil de aanbevelingen van de Europese Commissie inzake financiële rapportering respecteren en informatie publiceren die (1) relevant is ('material'), (2) objectief, evenwichtig en toegankelijk, (3) volledig maar bondig, (4) strategisch, (5) gericht op alle belanghebbenden (6), coherent en duidelijk, naar de GRI-normen (Global Reporting Initiative) van de Global Sustainability Standards Board (GSSB).

Meetinstrumenten gebruikt in het rapport

Bepaalde gegevens uit dit document werden nog eens extern geverifieerd:

- de jaarrekeningen van Luminus worden gecertificeerd door KPMG Bedrijfsrevisoren en worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.
- de inventaris van de uitstoot van broeikasgassen is opgesteld door CO_2 Logic conform het internationaal GHG-protocol.
- er worden verschillende documenten voor rapportering aan de Belgische autoriteiten gebruikt om de resultaten van het bedrijf voor te stellen, vooral op het vlak van maatschappelijke en milieuaangelegenheden.

Foto's:

Cover: Sebastiaan Franco, Medialife.
Boodschap van het Senior Management: Luminus.
Dialoog met de stakeholders: Luminus.
Milieu: Luminus, Faune et Biotopes, Life4Fish.
Klanten: Luminus, Luminus Solutions, Insaver, ATS.
Innovatie: Luminus & ATS.

Copyright

- Hoofdredacteur: Pascale-Marie Barriquand, Head of Corporate Social Responsibility.
- Mederedacteurs: David Gori, Christine Jensen, Arnaud Lemire, Lorenz Leyssens.
- V.U.: Pascale-Marie Barriquand, Luminus, Koning Albert II laan 7, 1210 Brussel, juli 2023.

Periode van rapportering

Het MVO-rapport heeft betrekking op de periode van 1 januari 2022 tot 31 december 2022, tenzij anders vermeld wordt.

Coverfoto: Steeds meer bedrijven bouwen windturbines op hun bedrijfsterrein om hun ecologische voetafdruk te verkleinen. Op de voorgrond de door Luminus gebouwde windturbine op het CBR-terrein ten noorden van Gent (zie pagina 50).

MVO-rapport 2022

GRI (Global Reporting Initiative) Standards

BERICHTEN VAN HET SENIOR MANAGEMENT 4-8
BESTUURORGANEN 9
VERBINTENISSEN EN KERNCIJFERS 2022 10-12
CONTEXT EN EFFECTEN 13-20
DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS 21-27
ETHIEK EN VERANTWOORDELIJKHEID 28-32
MILIEU 33-53
KLANTEN 54-73
INNOVATIE 74-77
HUMAN CAPITAL 78-89
ECONOMISCHE PRESTATIES 90-92
HISTORIEK VAN DE DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS (BIJLAGE) 93-98
GRI INDEX 99-104

Een groot deel van dit document is een vertaling van het Franstalige rapport "Responsabilité sociétale rapport 2022" van Luminus.

Awards for Best Belgian Sustainability Reports

Het MVO-rapport 2019 van Luminus kreeg drie prijzen van de jury voor het beste Belgische duurzaamheidsverslag

- Best Impact Sustainability Report[1]
- Best Pioneering SDG 2030 Agenda[1]
- Best Stakeholders Inclusiveness and Engagement (alle categorieën samen)

[1] Categorie middelgrote ondernemingen.

We kijken vooruit en blijven investeren

2022 is geen jaar om met plezier op terug te blikken. De oorlog in Oekraïne leert ons van welk vitaal belang de energievoorziening is. Ook huishoudens en bedrijven stonden door de recordhoge energieprijzen onder grote druk. De financiële resultaten van Luminus zijn sterk beïnvloed door de uitdagende omstandigheden, al zijn de operationele prestaties solide te noemen.

Paul
De fauw

Niemand kon ontsnappen aan de gebeurtenissen van het voorbije jaar. De energieprijzen bereikten vanaf eind februari 2022 ongeziene hoogtes. De sterke stijging was al ingezet in de zomer van 2021. De hoge prijzen waren het hele jaar een constante. Ze weerspiegelden de voortdurende spanning tussen vraag en aanbod. Elektriciteitsprijzen werden ook beïnvloed door de langdurige sluiting van een aantal Franse kerncentrales en het gebrek aan voldoende wind tijdens een groot deel van het jaar.

Verschillende factoren wogen op het nettoresultaat van Luminus. Vooral de onverwachte onbeschikbaarheid van de centrale van Chooz had een grote impact: op korte termijn moest elektriciteit worden aangekocht tegen zeer hoge prijzen. Het nettoresultaat werd verder ondermijnd door de sterke stijging van de voorzieningen voor de ontmanteling van de nucleaire centrales en het kernafvalbeheer. Ook het eind 2022 in het parlement gestemde plafond op de marktinkomsten had zijn weerslag op het nettoresultaat.

In deze meer dan turbulente situatie ben ik blij met de inzet van de Luminus-teams die de operationele prestaties op niveau hielden. Samen zijn ze er ook in geslaagd onze leiderspositie in windenergie op het land te verzekeren. In goed overleg met de lokale belanghebbenden werden elf windturbines gebouwd, waarvan zeven via co-financiering. De Luminus-centrales met een open cyclus gasturbine droegen met 1 933 starts meer dan ooit bij aan het evenwicht tussen productie en verbruik. Hun beschikbaarheid bleef uitzonderlijk hoog: 99,6%.

Verder hebben onze teams de speciale financiële steunmaatregelen voor de bevolking perfect uitgevoerd.

We hebben de klanten ook sterk aangemoedigd om hun energieverbruik te verlagen en om hun voorschotten aan te passen.

Het dienstenaanbod van Luminus blijft gestaag groeien, vooral dankzij dochterbedrijf ATS dat Altemp, SDM en Algemene Elektriciteit De Mulder overnam.

Tot slot, nog een belangrijke verwezenlijking. Luminus won de aanbesteding van de federale regering om de bevoorradingszekerheid van ons land te garanderen: een capaciteitscontract voor de bouw van een nieuwe gecombineerde cyclus gascentrale in Seraing. De voorbereidende werken voor de bouw zijn intussen gestart.

De raad van bestuur besliste om de toekomstige CO_2-uitstoot van Luminus per geproduceerde kilowattuur te verminderen. Bovendien is onderzoek gepland naar nieuwe oplossingen voor het afvangen van koolstof en naar een op pyrolyse gebaseerde waterstofproductie.

Elektrificatie in ons land moet mee zorgen voor een globale reductie van de uitstoot, onder meer door vervoer en verwarming te elektrificeren. Bovendien wil Luminus samen met zijn klanten vernieuwende oplossingen voor een CO_2-neutrale toekomst in de praktijk omzetten.

Luminus heeft in 2022 onverminderd grote investeringen gedaan in zijn industriële en commerciële toekomst. We zijn hoopvol dat ze in 2023 hun vruchten afwerpen.

Een ambitieuze en verantwoordelijke bestaansreden

We bouwen samen aan een CO_2-neutrale energietoekomst waar bescherming van de planeet, welzijn en economische groei met elkaar verzoend worden dankzij elektriciteit en innovatieve oplossingen en diensten.

Lees meer over de bestaansreden van Luminus:

2022: een jaar waarin de economie en het klimaat sterk onder druk stonden en de geopolitieke spanningen opliepen

2022 is voor alle spelers op de energiemarkt een leerzaam jaar geweest. Luminus moest zijn aanbod en processen zeer snel aanpassen om het hoofd te bieden aan een ongeziene crisis. Ze blijft ons en onze zakelijke en residentiële klanten raken. Dankzij onze veerkracht hebben we onze voorziene investeringen kunnen verderzetten. Onze teams hebben hard gewerkt om sterke prestaties neer te zetten. Luminus boekt echter een aanzienlijk nettoverlies, vooral door onze nucleaire participaties.

Grégoire Dallemagne

Zeer sterke stijging van de energieprijzen

Vanaf de zomer van 2021 zagen we aanzienlijke prijsverhogingen voor gas en elektriciteit op de groothandelsmarkten. Na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne zagen we deze prijsstijgingen verder toenemen. Gezinnen en marktpartijen kwamen daardoor in moeilijkheden. Energieleveranciers werden zwaar op de proef gesteld. Ze moesten in real time de hoeveelheden energie aankopen die nodig waren om hun portefeuilles in evenwicht te brengen. De verkoopprijzen waren echter veel lager dan de aankoopprijzen.

Als elektriciteitsproducent profiteerde Luminus niet van de bijzonder hoge elektriciteitsprijzen in 2022. Wij volgen een strategie van een gefaseerde verkoop van onze productie. Daardoor zijn de verwachte productievolumes voor 2022 al verkocht per 31 december 2021, dus voor de prijsexplosie. Dat bleek nadelig voor ons omdat wij op korte termijn tegen hogere prijzen elektriciteit moesten terugkopen. Een deel van deze volumes had geproduceerd moeten worden door de kerncentrale van Chooz[1]. Deze centrale werd echter in 2022 stilgelegd. Het andere deel van de volumes had geproduceerd moeten worden door windturbines en waterkrachtcentrales. Het was echter een zeer droog en windstil jaar.

Energiebesparing krijgt voorrang

De energie-, klimaat- en geopolitieke crisissen doen ons nog meer beseffen dat we het verbruik van fossiele brandstoffen moeten terugdringen. Zo verlagen we onze energiekosten, onze CO_2-uitstoot en onze afhankelijkheid van het buitenland. Deze crisissen versterken ook de relevantie van onze bestaansreden, onze strategie en de acties die wij al vele jaren ondernemen.

In 2022 hebben we met verschillende campagnes onze klanten bewuster gemaakt van energie-efficiëntie. Verder is het aantal initiatieven voor onze klanten rond energie-efficiëntie en elektrificatie verdubbeld.

Gebruik van nieuwe digitale tools sterk toegenomen

Luminus steunt zijn klanten actief om minder energie te verbruiken. Dat doen we vooral met digitale tools. De introductie van de Luminus Monitor app is daarvan een mooi voorbeeld. Klanten met een digitale meter kunnen gratis hun verbruik bekijken. Bovendien krijgen ze besparingsadvies. Het belang van onze digitale omgeving neemt sterk toe. Het aantal bezoeken aan de website Luminus.be en de verkoop van online energiecontracten zijn sinds 2020 verdrievoudigd.

Moeilijke tijden voor onze klantendienst

Ondanks de toename van het aantal online transacties kreeg onze klantendienst in 2022 bijna dubbel zoveel oproepen als in 2021. Enkele maanden kampte ze met problemen rond de bereikbaarheid. Door gezamenlijke inspanningen en de aanwerving van nieuwe krachten was de klantendienst eind 2022 weer beter bereikbaar. De lancering van het nieuwe IT-systeem Atrias[2] voor de hele energiesector op 6 december 2021 zorgde voor moeilijkheden die op sectorniveau nog niet zijn opgelost.

Elke manager heeft meegeluisterd met klantgesprekken en kon zo ervaren welke moeilijkheden er leefden.

[1] Luminus heeft een trekkingsrecht voor de kerncentrale van Chooz
[2] Beheerder van het platform voor de uitwisseling van marktgegevens

BOODSCHAP VAN DE CHIEF EXECUTIVE OFFICER – GRÉGOIRE DALLEMAGNE

Jammer genoeg hebben deze moeilijkheden geleid tot een verlaging van de klantentevredenheid. Het aantal klachten is verzesvoudigd ten opzichte van 2021. We hebben ook twee sterren verloren in de ranking van de Vlaamse regulator VREG. In 2023 zien we wel een verbetering. We doen er alles aan om snel weer 5 sterren te verdienen.

Tegelijkertijd steeg het totaal aan onbetaalde rekeningen sterk in 2022, net zoals het aantal verzoeken om uitstel van betaling. Ondanks de moeilijke marktomstandigheden behouden onze klanten hun vertrouwen. Dit blijkt uit een daling van het klantenverloop en een stijging van ons marktaandeel. We sloten 2022 af met 2 262 000 aansluitingen, 87 000 meer dan eind 2021.

Elektriciteitsmix: 66% koolstofvrij

De nucleaire productie vertegenwoordigt in 2022, ondanks dat de kerncentrale Doel 3 sinds 23 september definitief dicht is, nog steeds 46% van de elektriciteitsmix van Luminus. De hernieuwbare productie bedraagt 20%. Het jaar werd echter gekenmerkt door weinig wind en grote droogte die een aanzienlijke impact hadden op de wind- en waterkrachtproductie.

Nummer 1 in windenergie op land

Luminus bevestigt zijn positie als nummer één in windenergie op land met een geïnstalleerd vermogen van 698 MW op 31 december 2022. Dat is 38 MW meer dan in 2021. De vergunningsaanvragen namen in 2022 toe tot 145 MW. Luminus heeft verschillende projecten in de pipeline die ervoor zullen zorgen dat, onder voorbehoud van de economische en regelgevende omstandigheden, het geïnstalleerde vermogen van windenergie binnen 5 jaar 1 000 MW bedraagt.

In december 2022 behaalde ons team voor de uitbating van de windactiva het ISO 55001-certificaat. Luminus is hiermee het tweede Belgische bedrijf dat, over alle sectoren heen, over dit certificaat beschikt. Deze certificering is een prachtige erkenning van het professionalisme van onze teams. Zeker omdat ze het hele jaar druk bezig zijn met allerlei interventies.

Waterkracht en biodiversiteit

Op het gebied van waterkracht heeft het Life4Fish-programma nieuwe belangrijke stappen gezet (zie pagina 53). Door de geïmplementeerde oplossingen zijn de trekvissen beter beschermd en tegelijkertijd vermindert de gedwongen stilstand van de turbines. Zo blijft de productie van hernieuwbare energie verzekerd.

Thermische installaties essentieel voor evenwicht tussen productie en verbruik

In 2022 hebben onze productieteams bijna 2 000 keer (1 931) onze acht gasturbines (met open cyclus) gestart om de variabele productie van hernieuwbare energie te compenseren. De betrouwbaarheidsgraad ervan ligt op een uitzonderlijk niveau: 99,6%.

Ook de beschikbaarheid van onze gasturbines met gecombineerde gascyclus is verbeterd: er waren minder onderbrekingen voor onderhoud in 2022. De tweede gasturbine van Seraing werd tussen 1 oktober en half november hersteld. Beschadigde schoepen, die tijdens een preventieve inspectie in juni werden vastgesteld, werden vervangen.

Van april tot juli gebeurde een grote revisie van de Ringvaart-centrale. Gedurende vier maanden is er hard gewerkt om de prestaties en het rendement van de centrale te verbeteren en de levensduur te verlengen. Thermische centrales worden volop ingezet wanneer er geen zon en wind is.

Inhuldiging op 14 juni 2022 van de eerste windturbine op het bedrijventerrein Hauts-Sarts, gebouwd op de NRB-site in Herstal. Deze windturbine werd gefinancierd door Demainvest, een ontwikkelingsmaatschappij die voor 49% in handen is van Sogepa en voor 51% van Luminus.

Van links naar rechts: Cédric Swennen, directeur-generaal van SPI (ontwikkelingsmaatschappij van de provincie Luik); Pascal Laffineur, CEO van NRB (in juni 2022); Philippe Henry, Waals minister van Klimaat en Energie; Frédéric Daerden, burgemeester van Herstal, vicevoorzitter en minister van Begroting, Overheidsdiensten en Gelijke Kansen van de Federatie Wallonië-Brussel; Grégoire Dallemagne, CEO van Luminus.

BOODSCHAP VAN DE CHIEF EXECUTIVE OFFICER – GRÉGOIRE DALLEMAGNE

Bouw van de nieuwe gascentrale met gecombineerde cyclus in Seraing is gestart

Onze teams waren zeer nauw betrokken bij de projectvoorbereiding voor de bouw van een nieuwe geavanceerde gasgestookte elektriciteitscentrale in Seraing.

In april 2022 won Luminus de tweede ronde van de veiling die Elia in opdracht van de federale overheid organiseerde. Voor de nieuwe centrale geldt het capaciteitsvergoedingsmechanisme dat met de goedkeuring van de Europese Commissie werd opgezet. De werkzaamheden zijn eind april begonnen. De nieuwe eenheid zal in de tweede helft van 2025 in gebruik worden genomen.

De centrale van 870 MW wordt medegefinancierd door een infrastructuurfonds.

De nieuwe productie-eenheid van 870 MW komt naast de bestaande centrale in het bedrijvenpark “Le Val” in Seraing. Het project voorziet ook de ombouw van de bestaande elektriciteitscentrale die naast de nieuwe eenheid moet functioneren.

Minder energie verbruiken en elektrificeren

De dochterondernemingen van Luminus gespecialiseerd in energieoplossingen kenden een uitstekend jaar. Er waren prima prestaties voor elektrotechniek, met een sterke focus op oplossingen voor energie-efficiëntie, versnelde ontwikkeling van fotovoltaïsche energie en elektrische mobiliteit.

Luminus Solutions overtrof zijn doelstellingen in 2022, zowel dankzij meer energieprestatiecontracten als projecten voor energiezekerheid en warmtekrachtkoppeling. Het energieprestatiecontract dat in Charleroi werd afgesloten voor alle stedelijke gebouwen is het meest ambitieuze contract dat ooit werd ondertekend. Het betekent meteen dat Luminus Solutions hiervoor marktleider wordt.

Onze dochteronderneming ATS heeft haar expansie verdergezet met vier overnames. Ze versterkt zo haar competenties in de cruciale sector van de elektriciteitsnetwerken waar een optimale betrouwbaarheid en veiligheid vereist zijn. Altemp, SDM en Algemene Elektriciteit De Mulder zijn toegetreden tot de ATS Groep.

Innovatie voor decarbonisatie

Luminus heeft zijn innovatieprojecten toegespitst op enkele belangrijke thema's. Het gaat met name om "groene" waterstof, batterijen en intelligente oplossingen om het energieverbruik beter te controleren en te beheren.

In het kader van de projectoproep voor federale subsidies werd het Terranova-project geselecteerd. Het project gaat Luminus-windturbines en een zonnepark gebruiken om een elektrolyser aan te drijven. Deze dient voor de productie van groene waterstof in de haven van Gent en start vanaf 2025.

Met onze dochteronderneming ATS ontwikkelden we een oplossing voor intelligent gebouwenbeheer.

Deze oplossing die de naam SmartKit kreeg (zie pagina 77) optimaliseert het energiebeheer van gebouwen en het opladen van elektrische voertuigen. SmartKit werd inmiddels op verschillende sites geïmplementeerd. Dit toont duidelijk aan dat de industrie en dienstensector hier een toenemende belangstelling voor hebben.

Voor residentiële klanten werd een aanbod voor slim batterijbeheer getest met dochteronderneming Insaver, met het oog op de commercialisering ervan.

Inhuldiging op 15 juni 2022 van de twee windturbines van 3,45 MW op de site van Jan de Nul in Gent, ter gelegenheid van Global Wind Day.

Van links naar rechts: Riet Gillis, gedeputeerde van de provincie Oost-Vlaanderen, Julie De Nul, gedelegeerd bestuurder Jan De Nul Group; Tinne van der Straeten, federaal minister van Energie; Grégoire Dallemagne, CEO van Luminus; Carina Van Cauter, gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen; Vincent Van Quickenborne, vice-eerste minister en minister voor de Noordzee.

Jonge starters: generatie Z doet zijn intrede

Een nieuwe lichting Young Starters begon in september 2022 aan de eerste rotatie van 8 maanden (van de in totaal 24). Thomas, Ben, Kevin, Anna en anderen gingen aan de slag onder meer rond de ontwikkeling van windenergie, waterstofprojecten, watercircuits in de Ringvaartcentrale en het delen van energie tussen B2B-klanten.

Teams onder druk

2022 was een uitdagend jaar voor onze klanten, gezinnen en bedrijven. Dat was ook zo voor onze teams die onder grote druk stonden. Meer dan ooit hebben ze een enorme betrokkenheid en inzet getoond om onze kerntaken uit te voeren: de productie van elektriciteit en de levering van energie en energieoplossingen die onze klanten zo hard nodig hebben. In deze uitdagende context is het engagement van het personeel licht gedaald.

Het kort ziekteverzuim is toegenomen, vooral in de teams die in contact staan met de klant. Er was het hele jaar extra aandacht voor omgaan met stress. Er werden hiervoor specifieke opleidingstrajecten georganiseerd.

Wat veiligheid op het werk betreft: er was bij Luminus nv in 2022 maar één ongeval met werkverlet. Het in 2021 gelanceerde stappenplan heeft een positieve impact op het aantal ongevallen met externe medewerkers. Het plan moet de toepassing van de veiligheidsvoorschriften door aannemers verbeteren. We blijven inzetten op initiatieven om het aantal ongevallen met werkverlet te verminderen. Veiligheid is altijd de eerste prioriteit.

Een negatief nettoresultaat

De omzet van Luminus in 2022 stijgt fors, dit komt vooral door de gestegen energieprijzen.

Het resultaat van het boekjaar wordt echter beïnvloed door de onbeschikbaarheid van de centrale van Chooz gedurende vrijwel het hele jaar, en door de aankoop van elektriciteit tegen bijzonder hoge prijzen om onze klanten van dezelfde hoeveelheid energie te kunnen voorzien.

Ook de verhoging van de nucleaire voorzieningen en de belasting op zogenaamde overwinsten uit wind- en kernenergie hebben het resultaat sterk beïnvloed. Daardoor zal Luminus in 2022 een verlies lijden van 125 miljoen euro, na een verlies van 92 miljoen euro in 2021.

Door een strikt risicobeheer en een bijzonder zacht najaar is Luminus er toch in geslaagd zijn schuld te verminderen, zonder de groei in gevaar te brengen. De totale investeringen bedragen 58,8 miljoen euro.

Opnieuw aanknopen met de winst om te kunnen bouwen aan een CO_2-neutrale energietoekomst

De prioriteiten voor Luminus in 2023 en daarna zijn heel duidelijk.

Financieel moet Luminus terug naar een positief resultaat, zodat we kunnen blijven investeren in de energietransitie.

De crisissen die we doormaken zien we ook als een unieke kans. We kunnen onze ontwikkeling versnellen en zo onze impact vergroten, waarde creëren voor al onze stakeholders en structureel bijdragen aan oplossingen.

Samen willen wij bouwen aan een CO_2-neutrale energietoekomst waar bescherming van de planeet, het menselijk welzijn en economische groei met elkaar verzoend worden dankzij elektriciteit en innovatieve oplossingen en diensten.

Samen maken we het verschil!

BESTUURSORGAAN

Samenstelling van de raad van bestuur

Op 31 december 2022 bestaat de raad van bestuur van Luminus uit 13 bestuurders:

- zes voorgedragen door Belgische aandeelhouders;
- zeven voorgedragen door de Groep EDF;

De voorzitter van de raad is Paul De fauw.

Belgische bestuurders

- Defada bv, vertegenwoordigd door Paul De fauw
- Eficaz bv, vertegenwoordigd door Ludy Modderie
- Alain Decerf
- Bertrand Demonceau
- Déborah Géradon
- Renaud Witmeur

Bestuurders Groep EDF

- Marc Benayoun, Group Senior Executive Vice President, Customers & Energy Services
- Bruno Bensasson, Group Senior Executive, Vice President Renewable Energies
- Carine de Boissezon, Directeur Duurzame Ontwikkeling
- Béatrice Buffon, Group Senior Executive Vice-President, International Division
- François Driesen, General Counsel, Head of International Internal Control & Risks
- Florence Schreiber, Directeur Kaderleden, Talentontwikkeling en Managementvorming
- Mohamed Taleb, Chief Financial Officer, International Division

Vier Belgische aandeelhouders bezitten 31,4% van de aandelen van Luminus

Aandeelhouderspercentage (%)

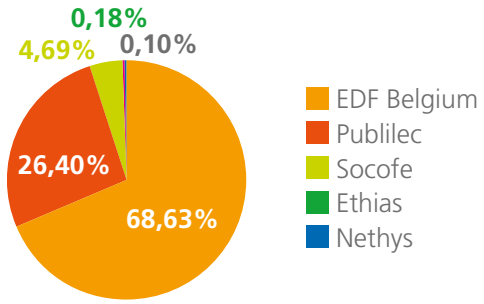

Bron: Luminus.

Aantal vergaderingen raad van bestuur en gespecialiseerde comités

GRI 102-18

Bron: Luminus.

Bestuur: zeer regelmatige vergaderingen van bestuursorganen

De raad van bestuur bepaalt het beleid en de algemene strategie van het bedrijf en houdt toezicht op het operationeel beheer. De raad delegeert het dagelijks bestuur aan het uitvoerend comité. In 2022 waren er tien vergaderingen.

De raad van bestuur heeft drie speciale comités opgericht. De leden van de comités zijn bestuurders die door de raad van bestuur zijn gekozen. Elk comité komt minstens tweemaal per jaar samen en telkens wanneer het nodig is in het belang van het bedrijf.

De comités:

- Het strategisch comité evalueert het strategisch plan van het bedrijf zoals investeringsprojecten of overnames, en geeft advies over de te volgen richtlijnen. Het comité is twee keer bijeengekomen in 2022.
- Het audit- en risicocomité controleert de betrouwbaarheid van de financiële informatie die aan de aandeelhouders wordt gegeven. Het doet aanbevelingen in verband met de boekhouding, de controle van de rekeningen en het budget en de kwaliteit van de interne controle. Het comité formuleert ook aanbevelingen voor het beleid in verband met grote financiële of operationele risico's. Dit comité is vier keer bijeengekomen in 2022.
- Het nominatie- en remuneratiecomité onderzoekt het verloningsbeleid van het bedrijf en volgt vooral de benoemingen, prestaties en verloning van de leden van het uitvoerend comité op. Het comité is één keer bijeengekomen in 2022.

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties: verbintenissen 2019 en indicatoren 2022

In 2019 formuleerde Luminus, in lijn met het MVO-beleid, zes verbintenissen die betrekking hebben op 12 van de 17 ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. Een reeks indicatoren gelinkt aan deze zes verbintenissen wordt gepubliceerd en van commentaar voorzien in het online MVO-verslag. Hieronder volgt een volledig overzicht.

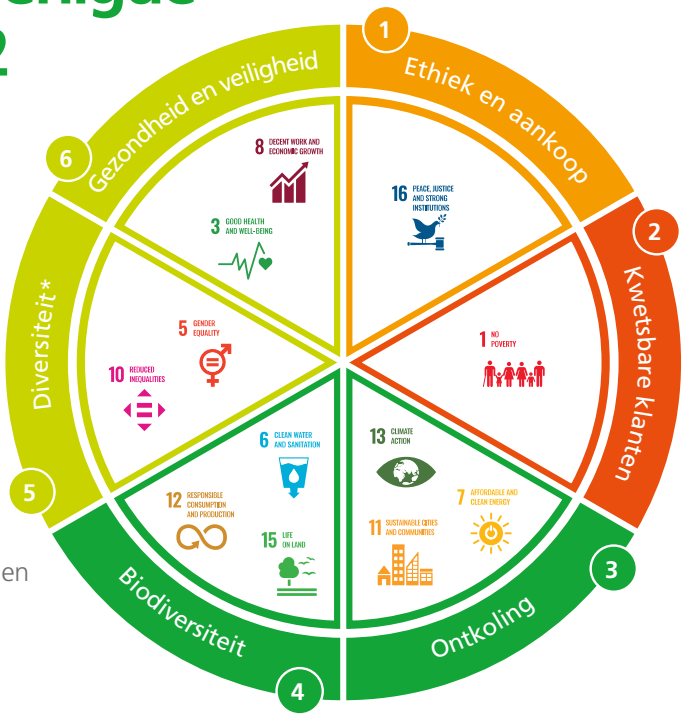

* Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

1 Integreren van de beste praktijken op het gebied van ethiek en ervoor zorgen dat de aankopen meer verantwoord zijn

- **0 incidenten** ontvangen via het waarschuwingssysteem rond aankopen
- **0 ethische** meldingen ontvangen
- **8 interne** audits afgerond

SDG 16.5
SDG 16.7
SDG 16.8

2 Anticiperen op moeilijkheden van kwetsbare klanten om hun toegang tot energie te vrijwaren

- **81 253 afbetalingsplannen** toegekend aan particuliere klanten op vrijwillige basis

SDG 1.4

3 Bijdragen aan de strijd tegen de klimaatverandering door hernieuwbare energie en oplossingen voor energie-efficiëntie te ontwikkelen, en door de burgers te betrekken bij de investeringen

- **11 nieuwe windturbines** gebouwd, zo groeit het totale windpark van Luminus tot 698 MW
- **47,7 MWp** aan geïnstalleerde zonnepanelencapaciteit
- **460 nieuwe leden** bij coöperatieve vennootschappen Lumiwind en Luminus Wind Together, samen goed voor een totaal van 6 084 leden

SDG 7.2
SDG 7.3
SDG 7.A

SDG 11.B

SDG 13.3

4 De impact van onze projecten beperken en maatregelen treffen ter bevordering van de biodiversiteit

- **0,69 liter** water verbruikt per geproduceerde kilowattuur
- **172 hectare** met verplichte compenserende maatregelen
- **6 vrijwillige monitoringstudies** naar de doeltreffendheid van de compenserende maatregelen
- **20 690 m²** onderhouden volgens het principe: "uitgesteld maaien"
- **21 984 ton** afval, waarvan 69,5% gerecycleerd

SDG 6.3
SDG 6.6

SDG 15.1
SDG 15.5
SDG 15.8

SDG 12.4

5 Diversiteit bevorderen en discriminatie bestrijden

- **43%** vrouwen
- **19%** vrouwelijke kaderleden
- **15 nationaliteiten**
- **1 medewerker** met een handicap

SDG 5.1
SDG 5.5

SDG 10.2
SDG 10.3

6 Zorgen voor de gezondheid en veiligheid van iedereen, zowel binnen het bedrijf als daarbuiten

- Frequentiegraad: **0,7**
- Ernstgraad ongevallen: **0,001**
- **3 ongevallen** met werkverlet van onderaannemers
- **6 422 opleidingsuren** gewijd aan veiligheid
- **6,35%** ziekteverzuim

SDG 3.4
SDG 3.5
SDG 3.9

SDG 8.8

Op de volgende pagina's wordt het verband tussen de indicatoren en de verplichtingen die zijn aangegaan voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties in de tekst aangegeven door de woorden "SDG x - VER x" naast de grafiek of tabel.

Vijftien sleutelindicatoren

Het MVO-verslag omvat zes hoofdstukken waarin indicatoren aan bod komen: Ethiek en verantwoordelijkheid, Milieu, Klanten, Innovatie, Human capital en Economische prestaties. De evolutie van deze indicatoren wordt hieronder weergegeven en voorzien van commentaar in de thematische hoofdstukken (pagina's 28 tot 92).

PRODUCTIE VAN ELEKTRICITEIT EN MILIEU

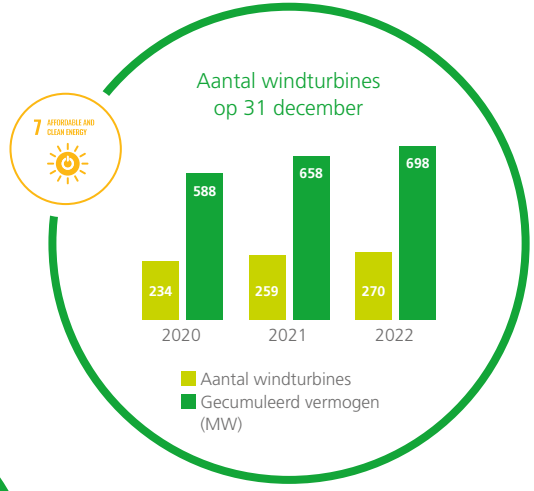

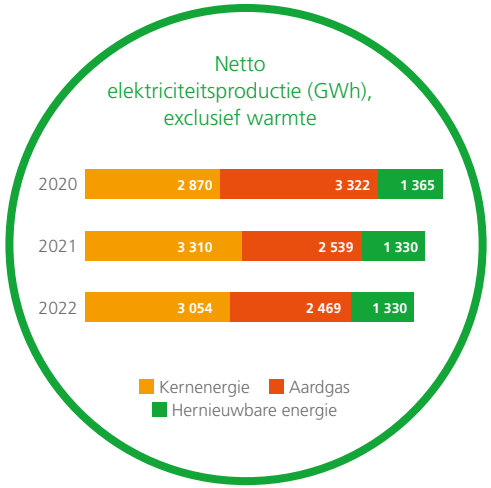

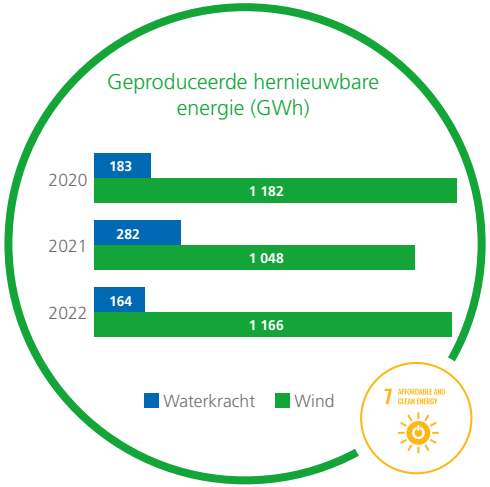

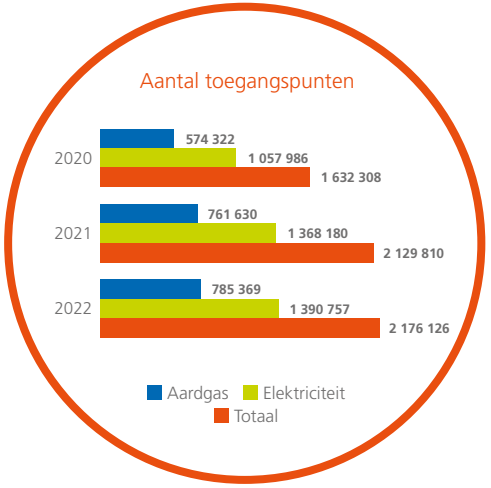

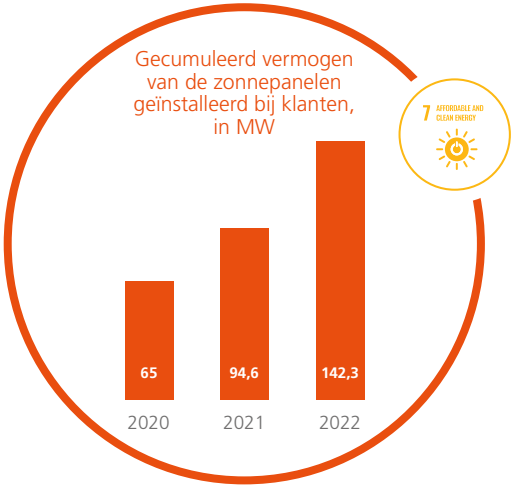

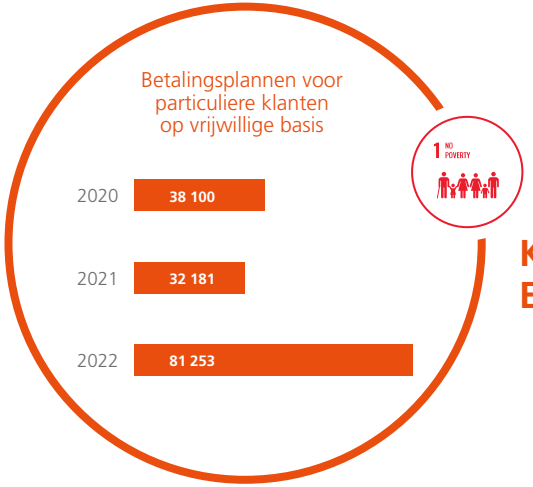

KLANTENBESCHERMING EN ENERGIEOPLOSSINGEN

KERNCIJFERS 2022

ETHIEK EN VERANTWOORDELIJKHEID

Duurzaamheidsprestaties volgens EcoVadis

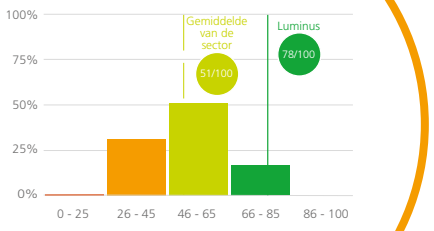

HUMAN CAPITAL

Personeelsbeweging

Frequentiegraad ongevallen met werkverlet [1]

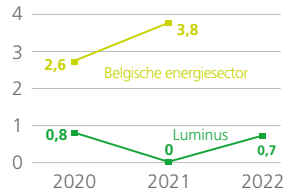

Globale ernstgraad [2]

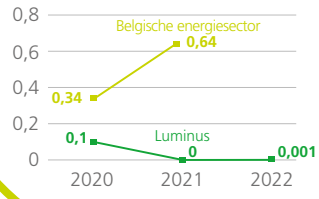

Genderverdeling van het personeel in (%)

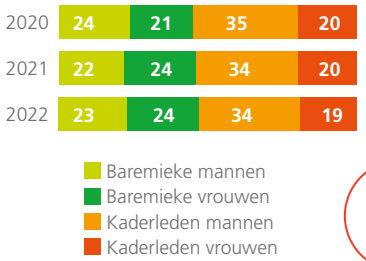

Contracttypes (%)

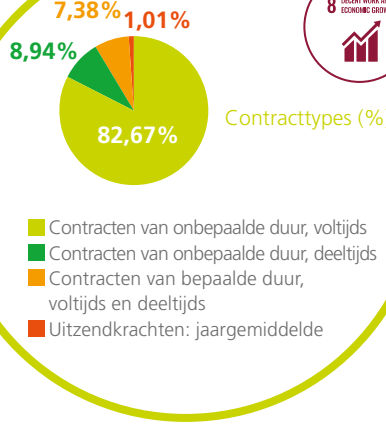

INNOVATIE EN INVESTERINGEN

Investeringen (in miljoen euro)

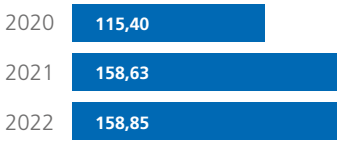

ECONOMISCHE PRESTATIES

Omzet in miljard euro

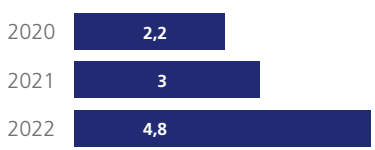

Nettoresultaat in miljoen euro

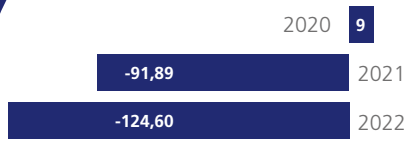

[1] De frequentiegraad is de verhouding van het totale aantal ongevallen (op de arbeidsplaats) met de dood of een volledige ongeschiktheid van ten minste een dag tot gevolg, de dag van het ongeval niet meegerekend, tot het aantal uren blootstelling aan het risico, vermenigvuldigd met 1 000 000.

[2] De globale ernstgraad is de verhouding van het aantal werkelijk verloren kalenderdagen, vermeerderd met het aantal dagen forfaitaire ongeschiktheid, tot het aantal uren blootstelling aan het risico, vermenigvuldigd met 1 000.

[3] Investeringen berekend in BEGAAP-equivalent.

Een sector die onderhevig is aan de grillen van de wereldmarkten

Specifieke kenmerken van de sector

De energiesector heeft zeer specifieke kenmerken. Zowel voor gas als voor elektriciteit worden groot- en kleinhandelsmarkten georganiseerd volgens heel verschillende methodes: het zijn de leveranciers die gas- of elektriciteitsvolumes kopen op de groothandelsmarkten alvorens ze door te verkopen aan industriële, professionele of residentiële klanten.

Elektriciteitsmarkt

Het elektriciteitsverbruik in België schommelt sterk volgens de buitentemperatuur, het aantal uren zonneschijn en de economische activiteit. In de zomer kan de vraag in België slechts 6 GW bedragen, terwijl het verbruik tijdens de avondpiek in de winter kan oplopen tot meer dan 13 GW.

Dit betekent dat betrouwbare, controleerbare en/of flexibele productiemiddelen nodig zijn om op elk moment aan de vraag te kunnen voldoen. Vooral omdat de capaciteit van hernieuwbare energiebronnen (wind, zon) met hun schommelende productie toeneemt en de Belgische nucleaire capaciteit afneemt. Deze zeer complexe taak moet tegen een aanvaardbare kost worden volbracht.

Daarom moet er ingespeeld worden op de macro-economische vooruitzichten, moeten er op korte termijn aanpassingen kunnen gebeuren, en moet er systematisch geëvalueerd worden.

De wetgever heeft deze taak toevertrouwd aan de transportnetbeheerder Elia. Hij garandeert een continue bevoorrading, heel het jaar door. Zijn hoofdtaak is de zorg voor het transport van de elektriciteit op het Belgische grondgebied: van de elektriciteitsproducenten naar de distributienetbeheerders die de eindklanten bevoorraden.

Om het globale evenwicht in zijn regelzone te verzekeren, moet Elia elke seconde zorgen voor de compensatie van de onevenwichtigheden.

Daartoe moet de beheerder van het transmissienet voor elektriciteit:

- een beroep doen op 'evenwichtbeheerders': elektriciteitsleveranciers die te allen tijde een aanpassing kunnen garanderen tussen wat hun afnemers verbruiken en wat zij produceren en/of afnemen;
- via aanbestedingen een deel van de flexibele productiecapaciteit reserveren om over vermogensreserves te beschikken voor stijgingen of dalingen.

Gasmarkt

In de gassector is de verkoop recht evenredig met de buitentemperatuur en met de economische activiteit. De activiteit is dus zeer temperatuurgevoelig. Er is over het algemeen een hoog verbruik in de winter, van oktober tot maart, met zeer hoge verbruikspieken bij vorst.

Om het hoofd te bieden aan deze schommelingen beschikt België over een relatief gediversifieerde bevoorradingsstructuur, maar de opslagcapaciteit is beperkt. De prijs van gas schommelt ook naargelang de wereldvraag.

Fluxys, de beheerder van het vervoersnet voor aardgas onder hoge druk, moet zorgen voor een continue bevoorrading, aangepast aan het Belgische verbruik, en dit op uurbasis. Daartoe kan Fluxys de gasdruk in het transportsysteem zowel naar boven als naar beneden bijstellen. Fluxys maakt daarvoor onder meer gebruik van de infrastructuur in de haven van Zeebrugge, invoer uit de buurlanden en de Belgische opslagcapaciteit.

Dit hoofdstuk heeft een pedagogisch doel en wil de volgende zaken zo helder mogelijk uitleggen:

- de specifieke kenmerken van de gas- en elektriciteitsmarkt;
- de belangrijkste externe ontwikkelingen die de activiteiten van Luminus in 2022 hebben beïnvloed;
- alle onderdelen van de energiefactuur, ook die waar Luminus geen invloed op heeft;
- de waardeketen om onderscheid te kunnen maken tussen de activiteiten die onder de directe controle van Luminus vallen, de activiteiten binnen Luminus' invloedssfeer en de activiteiten die buiten de controle van het bedrijf liggen;
- de (in)directe, interne of externe impact van Luminus' activiteiten op de natuur of de mensen (personeel, klanten, omwonenden enz.), in toepassing van de GRI-normen, de gangbare standaard als het om duurzaamheid gaat.

Marktwerking: opmerkelijke externe gebeurtenissen in 2022

Het jaar 2022 werd gekenmerkt door een daling van het gasverbruik in België. Door de hoge prijzen gingen consumenten spaarzamer om met gas. De prijzen van gas en elektriciteit bereikten ongeziene hoogtes.

Minder verbruik van elektriciteit en gas

Het aardgasverbruik nam af met 15,2% (161,3 TWh t.o.v. 190,2 TWh in 2021). De daling is vooral te verklaren door seizoensinvloeden (15,8% minder verwarming) en door minder vraag van bedrijven en gezinnen. Ook het elektriciteitsverbruik liep 3,3% terug (81,7 TWh tegen 84,4 TWh in 2021) en lag iets boven het niveau van 2020 (81,1 TWh).

Elektriciteitsverbruik in België

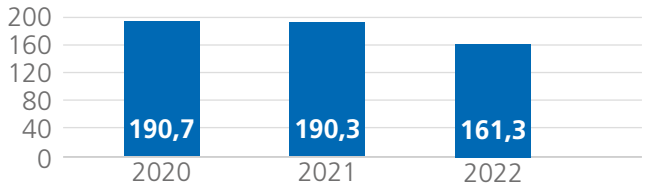

Bron: Luminus.

Gasverbruik in België

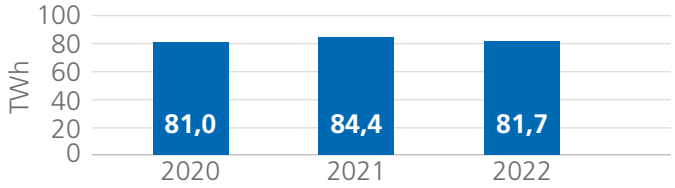

Bron: Elia.

Elektriciteitsmix in België: minder kernenergie, meer gas en zonne-energie

Voor de Belgische elektriciteitsmix zien we een aantal opmerkelijke ontwikkelingen.

- Het aandeel van kernenergie neemt af en dekt nu 47,3% van de elektriciteitsbehoefte. Deze daling is voornamelijk toe te schrijven aan de definitieve sluiting van Doel 3 in september 2022.
- De productie van gasgestookte centrales stijgt licht en neemt nu 26,9% van de elektriciteitsbehoefte voor haar rekening, tegen 24,7% in 2021. Deze stijging komt voor een deel door de onbeschikbaarheid van verschillende Franse kerncentrales.
- Het aandeel van onshore windenergie neemt iets toe door de gestegen geïnstalleerde productiecapaciteit. Het aandeel van offshore windenergie is stabiel. De bijdrage van zonne-energie is licht gestegen, tot 7,3%. Over het geheel genomen is de productie van hernieuwbare energie iets hoger door de geleidelijke toename van de geïnstalleerde productiecapaciteit voor windenergie op land (+14%) en zonne-energie (+35%).
- Op 11 mei 2022 werd een nieuw jaarrecord voor hernieuwbare productie opgetekend: 7 112 MWh (zonne-energie en wind). Tijdens dit recordkwartier was hernieuwbare energie goed voor 67% van het totale verbruik in België.

Belgische elektriciteitsmix

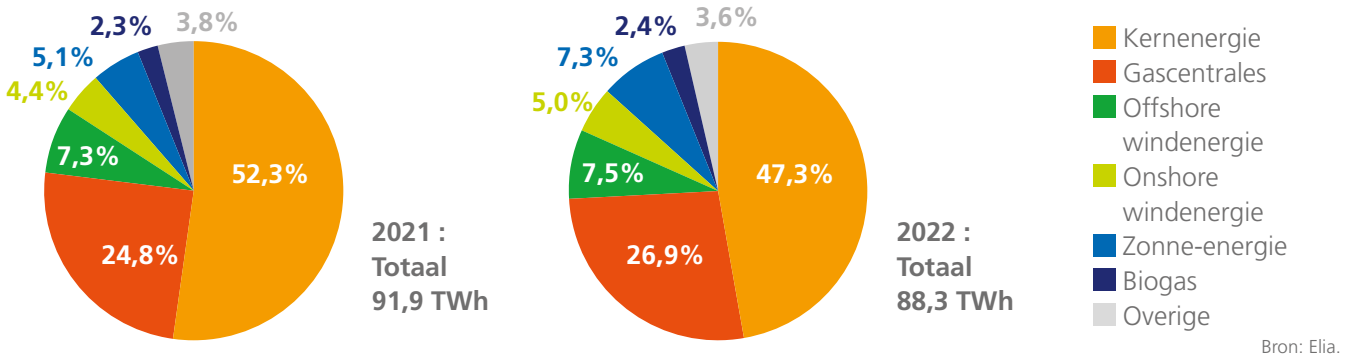

Bron: Elia.

CONTEXT: OPMERKELIJKE EXTERNE GEBEURTENISSEN

Zeer sterke stijging van de gasprijzen

De gemiddelde gasprijs op de kortetermijnmarkt is sterk gestegen: van € 46,50/MWh in 2021 naar € 123,53/MWh in 2022. Dit is een stijging van 166%.

Deze stijging was over het hele jaar merkbaar. Ze houdt voornamelijk verband met het uitbreken van de oorlog in Oekraïne en de geleidelijke stopzetting van de gasleveringen via pijpleidingen vanuit Rusland. Leveringen per LNG-tanker zijn veel duurder. Tijdens de zomer werd een zeer hoge piek opgetekend. De Europese Unie heeft toen de lidstaten verplicht om de ondergrondse gasopslag voor minstens 90% te vullen.

De prijzen stegen plotseling omdat de voorraden aanvankelijk laag waren en de vraag zich zeer snel voordeed. Vanaf september daalden ze, toen de opslagplaatsen ruim gevuld waren. In de laatste twee maanden van het jaar schommelden de prijzen echter sterk als reactie op de zeer onstabiele buitentemperaturen.

De stijging van de gasprijzen is nog meer uitgesproken op de termijnmarkt: de Y+1-prijs ging van € 33,53/MWh in 2021 naar € 114,06/MWh in 2022. Deze zeer sterke stijging (+240%) trad op vanaf juni en kwam door de verlenging van de oorlog in Oekraïne en de vereiste om de Europese opslagplaatsen te vullen voor de winter. Het uitbreken van de oorlog eind februari had aanvankelijk weinig impact op de termijnprijzen. De daling van de temperaturen tegen het einde van het jaar had hierop evenmin invloed.

Gasprijzen op de kortetermijnmarkt

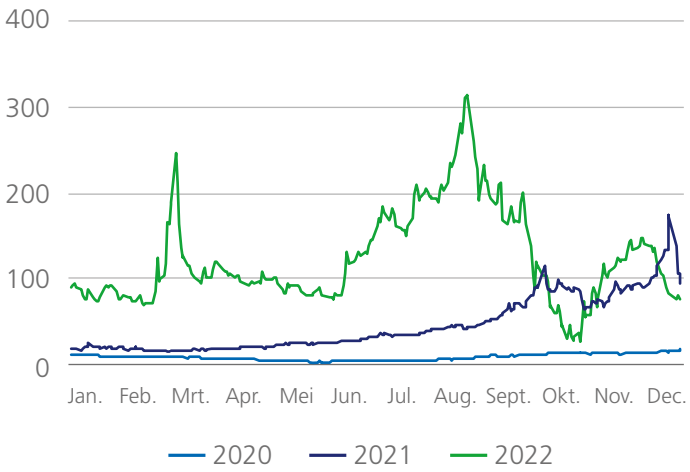

Bron: Luminus.

Gasprijzen op de langetermijnmarkt (Y+1)

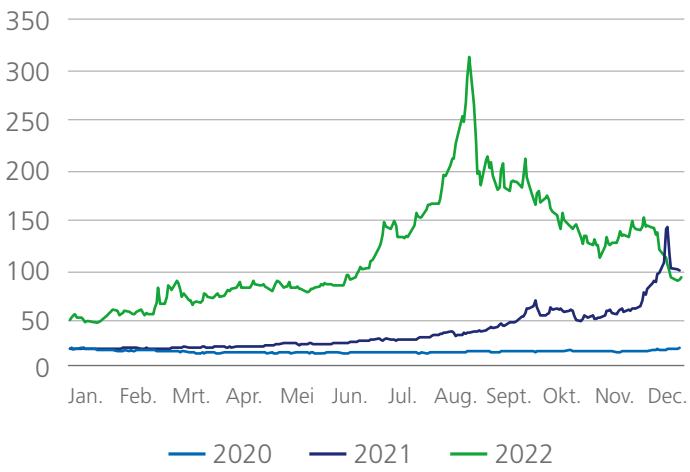

Bron: Luminus.

CONTEXT: OPMERKELIJKE EXTERNE GEBEURTENISSEN

Stijgende elektriciteitsprijzen op korte en vooral middellange termijn

De day-aheadprijzen voor elektriciteit lagen fors hoger in 2022. Het gemiddelde was € 244,53 /MWh t.o.v. € 104,12/MWh in 2021, ofwel een stijging van 135%. Ze is het gevolg van verschillende prijspieken in de loop van het jaar. De eerste piek deed zich voor na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne, eind februari. Een tweede piek was er tussen midden juni en eind augustus, en die had diverse oorzaken. Enerzijds stegen de gasprijzen sterk als reactie op de vraag van de Europese Unie om de gasopslagplaatsen zo snel mogelijk te vullen ter voorbereiding op de winter. De aardgasprijzen hebben een directe invloed op de elektriciteitsprijzen. Het handelsniveau op de groothandelsmarkten wordt immers bepaald door de marginale prijs van het laatst ingezette productiemiddel - meestal een elektriciteitscentrale op aardgas - om het evenwicht tussen productie en verbruik te garanderen. Anderzijds werd het tekort aan productie door waterkracht in heel Europa gevoeld door de droogte. De derde periode met een stijging liep van november tot midden december, toen de buitentemperaturen daalden.

Ook de termijnprijzen voor elektriciteit zijn in 2022 sterk gestegen, tot een gemiddelde van € 255,93/MWh, t.o.v. € 86,63 euro/MWh in 2021. Dit betekent een verhoging van +195%. Deze toename ten opzichte van 2021 is grotendeels te verklaren door de geleidelijke stopzetting van de levering van Russisch gas via pijpleidingen. Dit had een impact op de spot- en termijnprijzen. Andere oorzaken van de prijsstijgingen op de termijnmarkt waren de sluiting van een aantal Franse kerncentrales door spanningscorrosie, en de productiedaling in bepaalde centrales tijdens de zomer vanwege het watergebrek in sommige rivieren.

Stabiel hoge prijzen voor koolstofemissierechten

In 2022 bedroeg de prijs van koolstofemissierechten gemiddeld € 81,03/ton. Vergeleken met € 52,48/ton in 2021 is dat een stijging van 54%. De minimumprijs was hoger dan in 2021 (nu € 58,3/ton in plaats van € 31,62/ton toen), net zoals de maximumprijs (€ 98,01/ton in plaats van € 88,88/ton).

De gemiddelde prijs van koolstofemissierechten op jaarbasis stabiliseert op het niveau van eind 2021. Dit heeft onder meer te maken met het vooruitzicht van de geleidelijke afschaffing van de gratis emissierechten in 2036.

Eind februari kwam er echter een daling door het uitbreken van de oorlog in Oekraïne en de stijging van de gasprijzen op korte termijn. Sommige spelers verkochten hun certificaten om met voorrang gas of elektriciteit te kunnen kopen.

Elektriciteitsprijzen - korte termijn

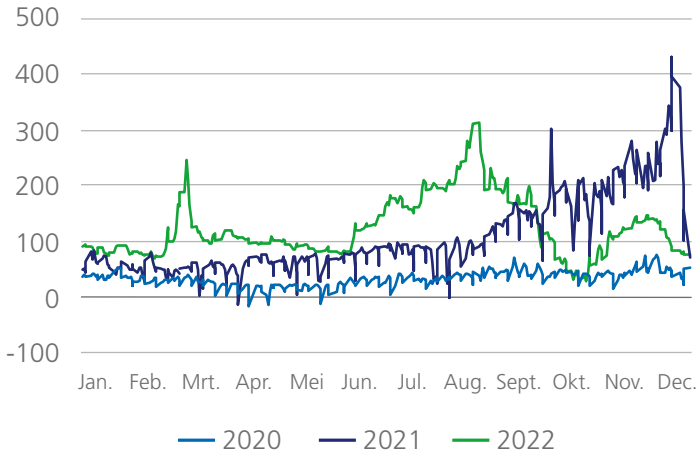

Bron: Luminus.

Elektriciteitsprijzen op de termijnmarkt (Y+1)

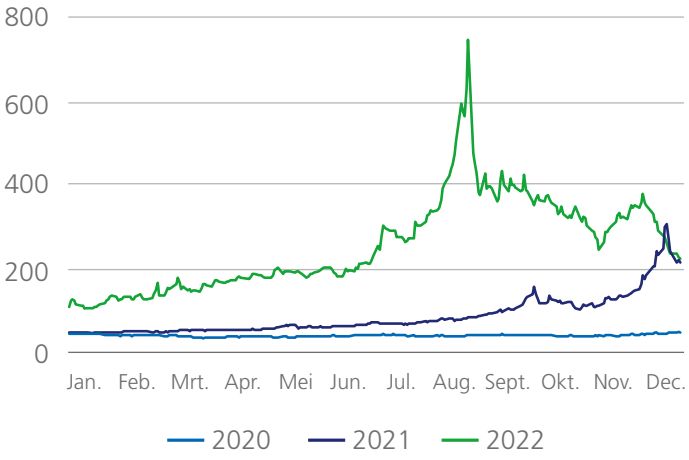

Bron: Luminus.

Prijs van koolstofemissierechten

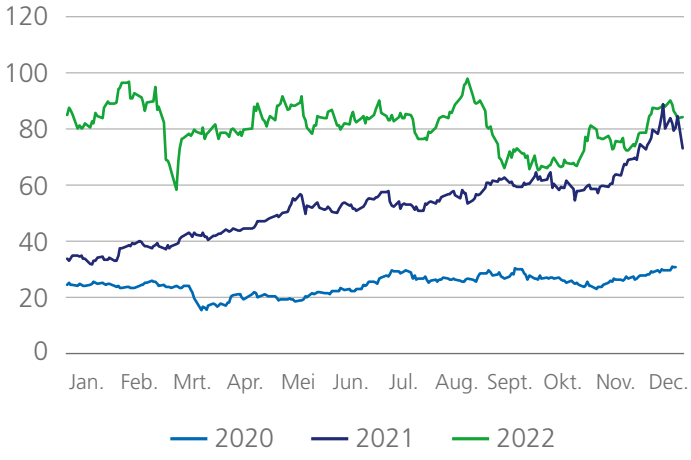

Bron: S&P Global Platts, European Energy Exchange.

CONTEXT: OPMERKELIJKE EXTERNE GEBEURTENISSEN

Elektriciteit: sterke stijging van de onevenwichtskosten

Een ander belangrijk gegeven had invloed op de elektriciteitsmarkten in 2022: de sterke stijging van de onevenwichtskosten[1]: +75% ten opzichte van 2021 en +322% ten opzichte van 2020.

Onevenwichtskosten zijn kosten die ontstaan doordat de prognoses van het verbruik op korte termijn en het werkelijke verbruik verschillen. In het geval van een perfecte voorspelling zijn de onevenwichtskosten gelijk aan nul. De globale kost wordt berekend per kwartier, rekening houdend met de verschillen tussen de kortetermijnprijs (op de Belpex-markt) en de onevenwichtsprijs[2].

Een deel van de vastgestelde stijging is "mechanisch": hij gaat samen met de stijging van de kortetermijnprijzen door de hogere gasprijzen. Elke negatieve onevenwichtssituatie zorgt voor duurdere elektriciteitsaankopen. Het gebrek aan voldoende aanbod - te wijten aan de sluiting van verschillende Franse kerncentrales en de aanhoudende droogte die de waterkrachtproductie verminderde - had gevolgen voor de kortetermijnprijzen en voor de gemiddelde onevenwichtsprijzen. Ook de toegenomen hernieuwbare opwekkingscapaciteit en meer zonneschijn in 2022 hebben een rol gespeeld in het grotere aantal onevenwichtssituaties.

Onevenwichtskosten (in euro)

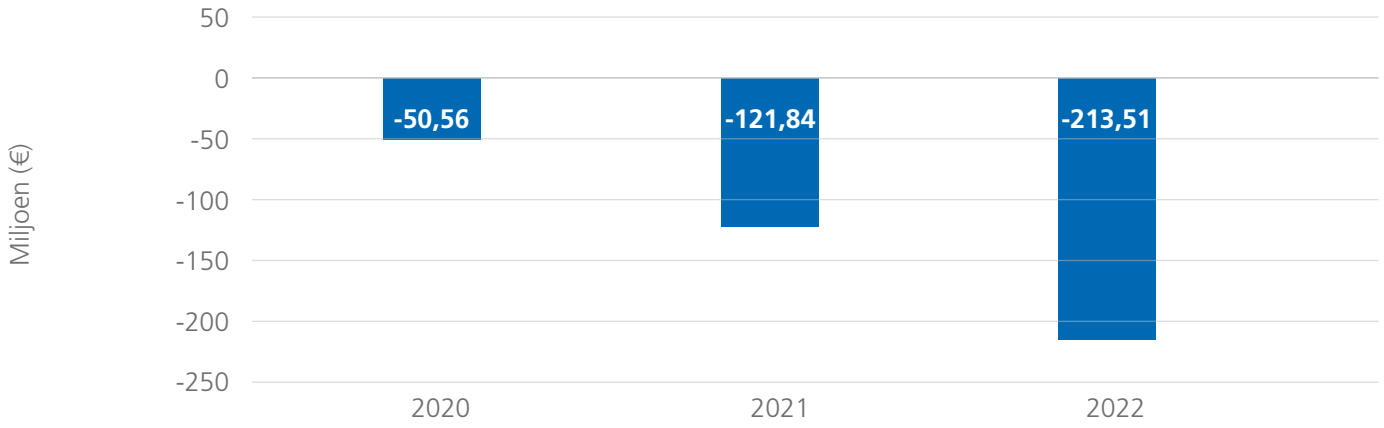

Bron: Elia.

Elektriciteit: minder vaak negatieve kortetermijnprijzen

Het aantal uren waarin de kortetermijnprijzen negatief waren, daalde in 2022 (112 uur over het hele jaar) in vergelijking met 2021 (159 uur).

Deze daling komt door de spanning tussen vraag en aanbod op de markten. Ze vloeit voort uit de onbeschikbaarheid van verschillende Franse kerncentrales gedurende het grootste deel van 2022. Het grootste aantal uren met negatieve prijzen concentreerde zich tussen april en juni.

Negatieve kortetermijnprijzen

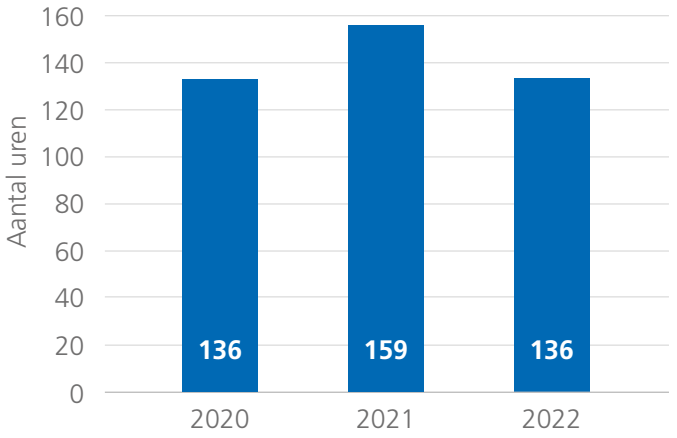

Bron: Luminus.

[1] Onevenwichtskosten van een bepaald land worden uitgedrukt in euro. Het gaat hier om een onjuiste prognose van de productie/het verbruik die wordt gewaardeerd volgens het verschil tussen de kortetermijnprijs en de onevenwichtsprijs. Als de voorspelling perfect is, zijn de onevenwichtskosten gelijk aan nul.

[2] Onevenwichtsprijzen worden uitgedrukt in euro/MWh. De negatieve en positieve onevenwichtsprijs is de in real time betaalde of ontvangen prijs voor respectievelijk een negatieve en een positieve onevenwichtigheid. Bij een negatief onevenwicht betaalt degene die verantwoordelijk is voor het evenwicht voor het negatieve onevenwicht voor zijn tekort; in het geval van een positief onevenwicht ontvangt hij de positieve balansprijs voor zijn overschot.

Energiekosten voor eindklanten

Stijgende energieprijzen hebben invloed op de verschillende onderdelen van de elektriciteits- en gasfacturen van klanten. Daarbij speelt ook mee dat elektriciteit zwaarder wordt belast dan gas. Dit kan de elektrificatie vertragen - dat geldt met name voor warmtepompen (rentabiliteit).

Het prijsniveau hangt af van externe factoren

Een leverancier kan alleen concurrerende basisprijzen aanbieden onder deze voorwaarden:

- een vlot werkende groothandelsmarkt
- een land met voldoende betrouwbare en flexibele productiecapaciteit met toereikende volumes om verbruikspieken op te vangen
- eenvoudige, efficiënte verkoop-/factureringssystemen
- lage interne en externe kosten.

Leveranciers hebben op al deze voorwaarden geen directe of exclusieve controle. Dit komt omdat:

- de prijzen op de groothandelsmarkten veranderen volgens de ontwikkelingen op de Europese en wereldwijde energiemarkten, met name die voor gas, olie en kolen;
- factureringssystemen de gegevens moeten bevatten die door netwerkbeheerders worden verstrekt zoals verbruik, transmissiekosten, distributiekosten, …;
- facturen ook de kosten bevatten van groenestroomcertificaten (voor elektriciteit), openbare dienstverplichtingen, belastingen en heffingen (btw, federale bijdrage), evenals wijzigingen in de regelgeving - soms met terugwerkende kracht - die variëren van regio tot regio en waardoor de administratieve kosten stijgen.

Bedrijven kunnen de elektriciteits- en gasprijzen vastzetten of de marktprijzen volgen. Dit gebeurt volgens formules die prijsschommelingen op groothandelsmarkten al dan niet uitvlakken, flexibiliteit belonen, elektriciteit uit hernieuwbare bronnen garanderen, enz.

Voor particuliere klanten kunnen de prijzen vast[1] of variabel zijn. Ze veranderen periodiek, afhankelijk van het gekozen tarief (jaarlijks of driemaandelijks) en de veranderingen op de groothandelsmarkten. Particulieren kunnen ook kiezen voor hernieuwbare elektriciteit of CO_2-gecompenseerd gas.

Evolutie van de onderdelen van de energiefactuur

De grafiek hiernaast toont het percentage van de verschillende onderdelen van de energiefactuur voor residentiële klanten in de drie Belgische gewesten. Het aandeel van energie is, als gevolg van de prijsstijgingen, sterk toegenomen in 2022.

Leveranciers dragen de kosten van achterstallige betalingen op alle onderdelen van de factuur, behalve de btw en de federale bijdrage.

Evolutie van de gemiddelde elektriciteitsfactuur van huishoudens in de drie Belgische gewesten (2022)

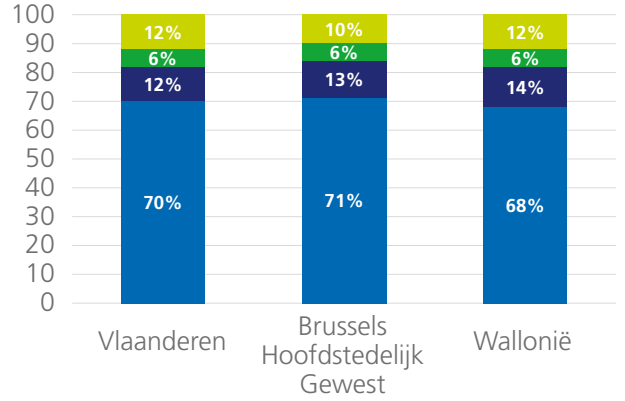

Evolutie van de gemiddelde gasfactuur van huishoudens in de drie Belgische gewesten (2022)

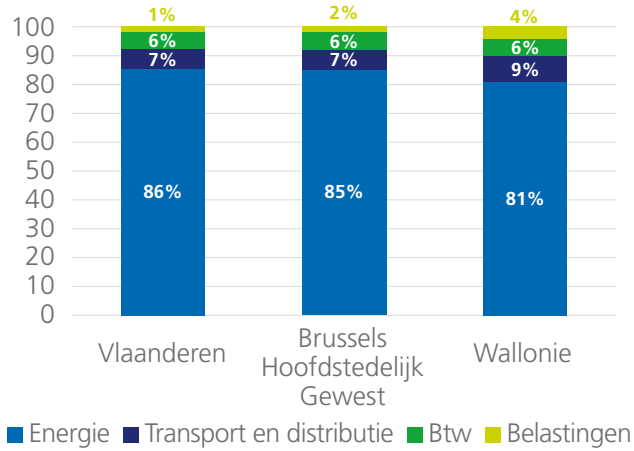

Bron: CREG. Maandelijkse boordtabel voor elektriciteit en aardgas - December 2022

[1] In 2022 hebben de meeste leveranciers de verkoop van contracten met vaste prijzen opgeschort door de ongekende stijging van de prijzen op de groothandelsmarkten en de volatiliteit ervan.

Sterke beperkingen op de waardeketen

De waardeketen van Luminus kent een opdeling volgens activiteiten die onder de directe controle van Luminus vallen, activiteiten die tot de invloedssfeer van Luminus behoren of activiteiten waarop Luminus geen invloed heeft,conform de aanbevelingen ISO 26000.

In de tabel hiernaast zijn de activiteiten gestructureerd volgens:

- het soort activiteit: 'kernactiviteiten' of 'ondersteunende activiteiten' met telkens de verschillende vakgebieden (energieproductie, energieverkoop, energiediensten);
- de mate van controle die Luminus heeft over de activiteit: groen voor directe controle, oranje voor gedeeltelijke controle en blauw indien geen controle.

In 2022 werden enkele wijzigingen aangebracht in de waardeketen hiernaast, zodat de activiteiten nog nauwkeuriger beschreven worden.

Kernactiviteiten

Energieproductie	Evenwicht productie/ verbruik	Verkoop	Klantendienst
• Gaswinning • Uraniumwinning • Materialen voor de productie-eenheden • Exploitatie en onderhoud van productie-eenheden • Veiligheids- en efficiëntieniveau van de productie-eenheden in bedrijf (waterkracht, wind, thermisch) • Exploitatiekosten van de productie-eenheden • Nucleaire productie • Productie van de gascentrales • Productie van de windparken • Productie van waterkrachtcentrales • Fotovoltaïsche productie • Milieu- en energiebesparingsbeleid	• Verbruiksprognoses van de klanten met betrekking tot het verbruik van klanten en de productie van niet-beheersbare bronnen (wind, fotovoltaïsche energie) • Flexibiliteitsbeheer van de thermische productie-eenheden (gecombineerde cycli en open cycli) • Aankoop en doorverkoop van energie, op korte, middellange en lange termijn • Optimalisatie van de energiemix door middel van bouw, aanpassingen, ontmanteling van productie-eenheden	• Verkoop van energie (gas- en elektriciteitscontracten) • Toeslagen en belastingen meegerekend in de energiefactuur • Prijzen van het energieaanbod • Transport- en distributiekosten • Opmaken van de energiefacturen • Verkoop van energiediensten (HVAC-systemen, fotovoltaïsche panelen, laadstations, batterijen, warmtepompen, productie en levering van 'groene' waterstof - gepland) • Energieprestatiecontracten • Klachtenbehandeling en beheer van achterstallige betalingen	• Installaties van fotovoltaïsche panelen, warmtepompen, HVAC-systemen enz. • Onderhoud van verwarmingsketels en zonnepanelen • Comfort Services (garanties, dringende reparaties enz.)

Eindklanten

Ondersteunende activiteiten

Bedrijfsinfrastructuur	Personeelszaken	Onderzoek & Ontwikkeling	Aankoop
• Krachtige en veilige IT-systemen • Bedrag van de investeringen (met uitzondering van kernenergie)	• Gezondheids- en veiligheidsbeleid • Welzijn van het personeel • Personeelsopleiding • Loopbaanbeheer • Aanwervings- en loonbeleid • Personeelsdiversiteit	• Technische verbeteringen tijdens exploitatie en onderhoud van elektriciteitscentrales • Technologische ontwikkelingen in energieproductie- en opslagsystemen	• Gedragscodes • Verantwoord aankoopbeleid • Beleid inzake gas- en elektriciteitsbevoorrading • Prijzen van aardolie, gas, steenkool, uranium, CO_2 • Prijzen van groenestroom-certificaten en garanties van oorsprong • Prijzen van aangekochte materialen en diensten

Directe en indirecte effecten van de activiteiten

De GRI-normen bevelen aan om in een duurzaamheidsverslag een 'toelichting van de prioritaire thema's en hun draagwijdte' op te nemen.

In 2017 is een eerste effectenbeoordeling gemaakt om de rol van Luminus toe te lichten: de directe verantwoordelijkheid, de bijdrage via zijn handelsrelaties en de afhankelijkheid van externe beslissingen.

In 2018 zijn er enkele wijzigingen aangebracht in de tabel in verband met veranderingen in de structuur van het verslag.

De tabel hieronder houdt rekening met de wijzigingen in het rapport van 2019 (13 belangrijke thema's in plaats van 16 in 2018). Bovendien bevat ze een kolom «draagwijdte van het effect», op korte of langere termijn, overeenkomstig de aanbevelingen van de GRI-norm.

In 2021 is de beschrijving van de belangrijkste effecten verfijnd.

In 2022 werden enkele thematische rubrieken geüpdatet, in het hoofdstuk Human Capital.

	OPENBAARMAKINGEN OVER MANAGEMENTAANPAK	BELANGRIJKSTE EFFECTEN	OP WIE IS ER EEN IMPACT		DRAAGWIJDTE VAN HET EFFECT		ROL VAN LUMINUS	
			Intern	Extern	Onmiddellijk	Middellange of lange termijn	Impact rechtstreeks veroorzaakt door Luminus	Impact onrechtstreeks veroorzaakt door Luminus
ETHIEK	Ethiek en naleving	Reputatie, economische prestaties, klantentevredenheid, keuze van de leveranciers	Personeel, aandeelhouders	Leveranciers, klanten, overheidsinstanties, ngo's	X	X	X	X
MILIEU	Hernieuwbare energie	Gevolgen voor het uitzicht, het lawaai en de biodiversiteit	Personeel, aandeelhouders	Omwonenden, overheidsinstanties, milieu, ngo's	X		X	
	Koolfstofdioxide voetafdruk	CO_2-uitstoot, klimaat, milieu	Personeel, aandeelhouders	Milieu, experts, omwonenden, burgers, overheidsinstanties, ngo's		X	X	X
	Veiligheid van de installaties	Gezondheid van het personeel en de omwonenden, crisisbeheer, milieu	Personeel, aandeelhouders	Omwonenden, milieu, gemeenten, provincies	X	X	X	X
	Bescherming van de ecosystemen	Milieu	Personeel, aandeelhouders	Milieu, overheidsinstanties, experts, omwonenden, ngo's	X	X	X	X
KLANTEN	Consumentenbescherming	Klantentevredenheid, motivatie personeel, koopkracht, economische prestaties	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Klanten, verkopers, overheidsinstanties, regulatoren, leveranciers, burgers, ngo's	X	X	X	X
	Energieoplossingen	Klantentevredenheid, CO_2-uitstoot, concurrentiekracht bedrijven, motivatie personeel, economische prestaties	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Residentiële klanten, zakelijke klanten, milieu		X	X	X
	Bevoorradingszekerheid	Klantentevredenheid, economische prestaties, crisisbeheer, reputatie	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Klanten, netbeheerders, overheidsinstanties, burgers	X		X	X
INNOVATIE	Innovatie	Nieuwe diensten, producten, aanbiedingen, economische prestaties	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Klanten, onderzoekscentra, leveranciers		X	X	X
HUMAN CAPITAL	Veiligheid en welzijn	Aantal ongevallen, motivatie personeel, klantentevredenheid, innovatie, economische prestaties	Personeel, aandeelhouders	Volksgezondheid, sociale partners, klanten, familie van het personeel	X	X	X	X
	Competenties en loopbanen	Innovatie, economische prestaties, motivatie personeel	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Klanten, onderwijs		X	X	X
	Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie	Motivatie, innnovatie, reputatie	Personeel	Burgers	X		X	
ECONOMISCHE PRESTATIES	Economische prestaties	Winstgevendheid	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Overheidsinstanties (belastingen), leveranciers, klanten	X	X	X	

DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS

Een voortdurende dialoog met stakeholders

Uitdaging

Tijdens de ontwikkeling van een bedrijf draagt een kwaliteitsvolle dialoog met alle interne en externe belanghebbenden bij aan het succes van de vooropgestelde strategie. Daarnaast is de dialoog met de stakeholders belangrijk voor het bereiken van positieve resultaten zowel op sociaal gebied en voor het milieu, als op commercieel gebied. Daarom is deze dialoog een van de hoekstenen van het "maatschappelijk verantwoord ondernemen" of kortweg "MVO"- beleid van Luminus.

Het kader

Vanaf de allereerste versie van zijn MVO-beleid dat gepubliceerd werd in 2012, heeft Luminus zich geëngageerd om "overleg met belanghebbenden te ontwikkelen" en "te rapporteren over de evolutie van zijn financiële, ecologische en maatschappelijke resultaten".

De dialoog met stakeholders is sinds 2017 het onderwerp van specifieke engagementen (zie kader hiernaast).

Deze dialoog wordt op verschillende manieren op gang gebracht:

- jaarlijkse evenementen voor het grote publiek in de buurt van de Luminus-sites;
- samenwerkingsovereenkomsten met de overheid (bv. voor waterbeheer op de Maas, ondertekend met het Waals Gewest in 2017);
- wettelijk verplichte of vrijwillige openbare vergaderingen om nieuwe projecten voor te stellen, zowel online als via fysieke meetings (zie pagina 26);
- opzetten van organisaties die gemeenten en burgers betrekken bij de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen (zie pagina 26);
- partnerschappen met verenigingen (Bv. Jane Goodall Belgium Institute);
- een duurzaamheidsrapport dat sinds 2012 jaarlijks wordt gepubliceerd;
- kwantitatieve of kwalitatieve studies die regelmatig worden uitgevoerd om de inhoud van het rapport te verfijnen.

Ter informatie: het is de bedoeling om de materialiteitsmatrix die het Luminus-rapport structureert te actualiseren zodra het Europees referentiekader voor niet-financiële rapportering vaststaat.

Expliciete engagementen

Het MVO- beleid van Luminus bevat in de versie van 2019 een specifieke verbintenis tot de dialoog met de stakeholders. Deze herneemt de volledige formulering uit 2017: "We identificeren onze uitdagingen op het vlak van milieu en maatschappij en pakken deze op een verantwoorde manier aan. We gaan specifieke MVO-verbintenissen aan die verdergaan dan de toepasselijke wetten en voorschriften. Deze worden openlijk besproken met onze stakeholders waaronder leveranciers. We blijven onze prestaties op het vlak van MVO opvolgen en evalueren, en we brengen jaarlijks een verslag uit over de vooruitgang."

Het allereerste Luminus MVO-rapport dateert van 2013 (voor het jaar 2012). In 2014 en 2015 werd een materialiteitsmatrix ontwikkeld (zie bijlage) – Luminus' eerste GRI-rapport dateert van 2015.

MVO-rapport: 13 prioritaire thema's

Dit verslag, dat betrekking heeft op het jaar 2022, bevat 13 thema's die door de stakeholders als de prioriteiten werden beschouwd. Ze zijn gegroepeerd in zes hoofdstukken, met meer dan honderd indicatoren (zie GRI-index op pagina's 99 t.e.m. 104).

ETHIEK EN VERANTWOORDELIJKHEID

MILIEU

- Hernieuwbare energiebronnen
- Koolstofvoetafdruk
- Veiligheid van de installaties
- Bescherming van de ecosystemen

KLANTEN

- Consumentenbescherming
- Energieoplossingen
- Bevoorradingszekerheid

INNOVATIE

ECONOMISCHE PRESTATIES

HUMAN CAPITAL

- Gezondheid, veiligheid en welzijn
- Competenties en loopbanen
- Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

Evaluatie van het MVO-rapport 2021: een specifieke vragenlijst voor het Wind- en B2B-team

In februari 2022 werd aan het B2B- team en het WIND-team gevraagd om op vrijwillige basis een vragenlijst over het duurzaamheidsrapport in te vullen via Google Forms. Het doel van de vragenlijst was om te controleren of het rapport aansloot bij de behoeften van deze belangrijke specifieke stakeholders, aangezien het de bedoeling is dat het B2B-team het rapport gebruikt voor klanten en het windontwikkelingsteam tijdens openbare bijeenkomsten.

De responsgraad lag voor het B2B-team op 32% en voor Wind-team op 27%.

Negentien van de vijfentwintig vragen gingen over het uittreksel "Onze strategie en opvallende feiten 2021" dat in mei 2022 werd gepubliceerd en ook beschikbaar is in geprinte versie. De zes overige vragen gingen specifiek over het duurzaamheidsrapport van 2021 dat in augustus 2022 online werd gepubliceerd.

91% van de respondenten van het departement B2B en 100% van respondenten van het departement Wind gaven aan het papieren uittreksel van het rapport nuttig te vinden. 57% van de respondenten heeft de papieren versie reeds gedeeld in openbare vergaderingen.

Van het volledige rapport wordt het hoofdstuk "Context (belangrijke trends en effecten)" door de respondenten van B2B als het meest interessant beschouwd. De respondenten van het windteam geven aan het hoofdstuk "klanten (klantenbescherming en energieoplossingen)" het interessantst te vinden.

Na analyse van de resultaten werd besloten om de gedrukte versie van het document "Onze strategie en opvallende feiten" te behouden, maar het aantal pagina's te beperken (van 32 naar 28) net zoals het aantal afgedrukte exemplaren. Daarnaast werd ook nota genomen van de vraag naar een folder, video of animatie met de belangrijkste indicatoren.

Veranderingen in het rapport van 2022

In 2022 zijn er geen wijzigingen aangebracht in de structuur van het MVO-rapport van Luminus[1]. De voorkeur ging uit naar dezelfde opzet gezien de grote veranderingen die de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) betekent voor een bedrijf als Luminus. Vanaf 2025 is de publicatie van een gecertificeerd verslag immers verplicht en niet langer vrijwillig.

Inhoudelijk zijn er een aantal wijzigingen gebeurd.

- De informatie die in 2019 en 2020 gepubliceerd werd in een apart document over de Duurzame Ontwikkelings-doelen van de Verenigde Naties is opnieuw geïntegreerd in het MVO 2022-rapport (zie pagina 10).
- Een indicator op de pagina "kerncijfers" is gewijzigd om rekening te houden met de actualiteit van 2022. De stijging van het aantal betalingsplannen dat in 2022 aan klanten wordt toegekend (+152%) wordt beschouwd als kerninformatie.
- Er is een kaderstuk over de aanpassing aan de klimaatverandering toegevoegd aan het subhoofdstuk "Veiligheid van installaties".
- Er is een indicator toegevoegd aan het hoofdstuk "Welzijn op het werk", nl. informeel extern beroep in het kader van de preventie van psychosociale risico's.

Het hoofdstuk "Context" werd ingekort en toegespitst op de belangrijkste gebeurtenissen op de energiemarkt. Het schrappen van deze zes pagina's, die niet verplicht zijn vanuit GRI-standpunt, beantwoordt aan de aanbeveling van de jury voor het beste Belgische rapport over duurzame ontwikkeling om het Luminus-rapport "waar mogelijk in te korten".

[1] Met uitzondering van het subhoofdstuk over diversiteit, dat omgedoopt is tot Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie, omdat het bedrijf op dit vlak veel vorderingen heeft gemaakt.

Bijzondere aandacht voor nieuwe projecten

In het kader van zijn Ambitie 2030 verbindt de Groep EDF zich ertoe om consequent en overal in de wereld een transparant proces van dialoog en overleg te organiseren rond elk nieuw project. Elke stem verdient hierin een plaats.

Luminus heeft deze verbintenis vlot kunnen toepassen in de praktijk omdat de Belgische wet erin voorziet dat de bevolking kan worden geraadpleegd via openbare bevragingen.

Met name in Wallonië is de organisatie van een openbaar onderzoek verplicht voor de installatie van elk windpark met een vermogen van meer dan 3 MW.

Kwantitatieve indicatoren

We meten op verschillende manieren de impact van de dialoog met externe stakeholders vanuit de verbintenis van de Groep EDF en Luminus. Eén kwantitatieve indicator is de organisatie van openbare vergaderingen over de bouwprojecten van het bedrijf, met name op het gebied van windenergie. Het doel van deze vergaderingen is om een constructieve dialoog aan te gaan – ongeacht of ze op vrijwillige of verplichte basis worden georganiseerd.

In 2022 werden 9 verschillende al dan niet verplichte openbare bijeenkomsten georganiseerd. In Vlaanderen ging het om 2 vergaderingen met een vrijwillig karakter. In Wallonië werden 7, waarvan 6 verplichte vergaderingen georganiseerd.

		Verplichte vergaderingen	Vrijwillige vergaderingen	Totaal
2020	Vlaanderen	0	18 (6 fysiek)	18
	Wallonië	4 (fysiek)	3 (fysiek)	7
	Totaal	4	21	25
2021	Vlaanderen	0	18	18
	Wallonië	6	2	8
	Totaal	6	20	26
2022	**Vlaanderen**	**0**	**2**	**2**
	Wallonië	**6**	**1**	**7**
	Totaal	**6**	**3**	**9**

Energiebarometer: nog niet alle hefbomen om energieverbruik te verminderen worden gebruikt

In augustus 2022 liet Luminus een enquête uitvoeren bij Belgische consumenten.

Het doel was om een beter inzicht te krijgen in hun perceptie van de situatie op de energiemarkt en hoe ze hun verbruik onder controle hielden.

Bekijk de resultaten van de enquête.

Windcoöperaties: burgerinvesteringen vorderen

De coöperatie Lumiwind werd opgericht in mei 2020. Ze wil het grote publiek, en in het bijzonder de omwonenden van windparken, mee laten investeren in hernieuwbare energie.

In 2022 is het aantal leden van deze coöperatie met 25% toegenomen. Er kwamen 460 nieuwe leden bij: er zijn nu 2 180 leden die sinds de oprichting hebben ingetekend op ten minste één aandeel en op 31 december 2022 nog steeds ten minste één aandeel bezaten.

Ook het aantal uitgegeven aandelen is gestegen in 2022 (+13,5%) ten opzichte van 2021.

Sinds de oprichting is Lumiwind erin geslaagd om bijna 7,6 miljoen euro op te halen.

Met hun aandelen kunnen de leden een dividend krijgen dat afhangt van de winsten van de windturbines, op basis van hun gemiddelde productie.

De coöperatie Luminus Wind Together kende voor het laatst in 2019 een intekenperiode. Ze telde op 31 december 2022 3 904 leden. Deze coöperatie is opgericht in 2016 en heeft ruim 9 miljoen euro opgehaald.

Leden van de coöperatie Lumiwind eind december (totaal inclusief Luminus en Wind Together)

SDG 13.3 – VER 3

Bron: Lumiwind.

Permanente communicatie met de pers om de explosie van de energieprijzen toe te lichten

Op 27 september 2022 verwelkomden de collega's van Optimisation een filmploeg van het Canvas-programma Terzake in de kantoren van Luminus. Terzake wilde de mechanismen van de prijszetting op de internationale energiemarkten beter begrijpen.

De stijgende energieprijzen op de internationale markten vanaf augustus 2021 haalden in 2022 alle voorpagina's. Luminus ging graag in op de vele formele en informele interviewaanvragen om de werking van de energiemarkt, de rol van Luminus en de gevolgen voor het bedrijf en zijn klanten toe te lichten. Op 27 september ontvingen de teams van Optimisation een ploeg van Terzake.

De reportage van Terzake werd uitgezonden op Canvas op 29 september.

'Een open office, vol jonge mannen en vrouwen die geconcentreerd naar de cijfertjes op hun vele grote schermen turen, bedaard en rustig - tot het plots minder rustig is …' Zo begint de reportage die Canvas op 29 september 2022 uitzond. De aanleiding? Op 26 september werden de gaspijpleidingen Nord Stream 1 en 2 in het zuiden van de Baltische Zee gesaboteerd. Terzake wilde de effecten van deze sabotage op de gasprijzen begrijpen en illustreren.

'Wij konden laten zien dat deze effecten wel zichtbaar maar ook van korte duur waren. Deze gaspijpleidingen leverden immers geen gas meer in Europa,' legt Luckas V. uit. 'Op die dag schommelden de gemiddelde prijzen voor oktober rond 187 €/MWh - totdat er een piek ontstond van 210 €/MWh. We hebben toegelicht dat de prijsstijging tijdens de zomer veel hoger was, omdat Europa toen de opslagcapaciteit voor de winter wilde aanvullen.'

Op deze manier zijn de Optimisation-teams van Luminus heel concreet de "dialoog met de stakeholders" aangegaan. Gregory Michiels, Corporate Director Optimisation, beantwoordde de belangrijkste vragen. We kunnen zijn betoog als volgt samenvatten - niet alles werd uitgezonden in de Terzake-reportage. 'Onze teams - deels actief in een 3x8 en 24/7-ploegensysteem - stemmen de aankoop van gasvolumes af op het verbruik van onze klanten. Dat proces van aankopen en doorverkopen gebeurt over verschillende tijdsperioden. Zo beperken we de impact van de schommelingen van vraag en aanbod. In 2022 brak de volatiliteit records en explodeerden de prijzen tot nooit eerder geziene niveaus. Dat is niet goed voor onze klanten en niet voor ons. Het kost ons bijvoorbeeld veel geld wanneer we op de internationale markt kopen om het gebrek aan wind te compenseren. Zelfs meer dan de prijs die de klanten betalen volgens hun contract.'

Verbeterde kennis

De collega's van het Optimisation-team hopen dat iedereen na het zien van deze reportage onthouden heeft dat Luminus ruim van tevoren gas en elektriciteit inkoopt (tot drie jaar op voorhand), lang voordat de energie verbruikt en gefactureerd wordt. Dit gebeurt om een deel van de verkochte volumes te dekken. Luminus neemt hierdoor een risico, zowel voor het volume dat effectief nodig is op de dag zelf, als voor de marges. Ondanks voorzorgsmaatregelen konden in 2022 de werkelijk gemaakte kosten niet worden gedekt vanwege de enorme prijsschommelingen.

Bekijk de reportage

Door deze reportage is de kennis over de energiemarkt allicht toegenomen. Het gaat mogelijk nog te ver om te concluderen dat iedereen nu alles weet over risicodekking. Het onderwerp is dan ook ingewikkeld. Het communicatieteam had de handen vol met te antwoorden op allerhande verzoeken. Het marketingteam deed wat het kon om de klanten te informeren over de oorzaken van de prijsverhoging en de mogelijke maatregelen om de gevolgen ervan te beperken.

Zeven van de elf in 2022 opgeleverde windturbines werden gebouwd in samenwerking met publieke partners

Voor steeds meer steden en gemeenten neemt het belang van investeringen in hernieuwbare energie toe. Luminus heeft daarom verschillende vennootschappen voor de bouw en uitbating van windturbines opgericht, waarin lokale besturen kunnen participeren. Het geeft hen de mogelijkwaardigheid om mee te genieten van een deel van de opbrengsten van windturbines op hun grondgebied, of bij hen in de buurt. De opbrengsten kunnen ze opnieuw investeren in projecten die ten goede komen aan alle inwoners van hun stad of gemeente.

Twee derde van de windprojecten die Luminus in 2022 realiseerde, werd zo gefinancierd. In Vlaanderen via Zo-Fier, in Wallonië via ActiVent en e-NosVents.

Twee windturbines in Vlaanderen via Zo-Fier

In 2022 werden twee windturbines gefinancierd door Zo-Fier, een gemeenschappelijk dochterbedrijf van Luminus en de gemeentelijke coöperatie Zefier. Zo-Fier ontfermt zich over de ontwikkeling, bouw en exploitatie van duurzame energieprojecten.

De eerste is gesitueerd op het bedrijventerrein van Gadot Belgium, een belangrijke speler in de distributie en logistiek van chemische producten, gevestigd in de Gentse havenzone. De turbine heeft een vermogen van 4,2 MW en een geschatte jaarproductie van 10 000 MWh, wat overeenkomt met het elektriciteitsverbruik van 2 900 huishoudens[1]. Gadot Belgium zal ongeveer de helft van de opgewekte stroom zelf gebruiken. De stad Gent investeerde via Zefier voor 49% mee in de windturbine.

Ook de windturbine bij Molymet in Evergem, een bedrijf dat molybdeen produceert, werd via Zo-Fier gebouwd. Deze turbine heeft een vermogen van 3,9 MW en een geschatte jaarproductie van 10 200 MWh.

Vijf windturbines via twee verschillende gemeenschappelijke dochtervennootschappen in Wallonië

In Wallonië heeft Luminus in 2022 vijf windturbines in gebruik genomen, die werden gefinancierd door twee gemeenschappelijke vennootschappen.

ActiVent Wallonië, een gemeenschappelijk dochterbedrijf van Luminus en 3 intercommunales (IPFH, IEG et IPFBW)[2] zorgde voor de bouw van een windturbine van 2,99 MW bij JTekt, gespecialiseerd in de fabricage van differentiëlen voor auto's, op het industrieterrein in Strépy-Bracquegnies. Deze windturbine heeft een geschatte jaarproductie van 6 350 MWh. Daarnaast werden via dit dochterbedrijf twee windturbines gebouwd van elk 4,2 MW in Frameries met een geschatte jaarproductie van 15 000 MWh. Eén van deze windturbines voorziet o.a. Bridgestone Aircraft van stroom.

In het westen van Henegouwen konden windprojecten in Gilbecq en Doornik West 2 gefinancierd worden dankzij e-NosVents, een gemeenschappelijk dochterbedrijf van Luminus en ELSA[3]. De windturbines hebben een vermogen van 2,2 MW en 3,6 MW. Hun geschatte jaarproductie bedraagt respectievelijk 5 240 MWh en 7 030 MWh.

De windturbine op de site van Gadot Belgium is één van de zeven windturbines die in 2022 via een participatiefonds werden gefinancierd. Luminus betrekt zo omwonenden bij projecten op het gebied van hernieuwbare energie, in overeenstemming met één van zijn zes engagementen, gelinkt aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

[1] Berekening gebaseerd op een verbruik van 3,5 MWh/jaar per gezin.
[2] IPFH, IEG en IPFBW: De intergemeentelijke financiering van Henegouwen (IPFH), de intercommunale voor studie en beheer van de regio Moeskroen - Comines - Estaimpuis en de zuivere intercommunale financieringsorganisatie van Waals-Brabant (IPFBW)
[3] ELSA is het energiefiliaal van het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling Ideta, een partner voor gemeenten en ondernemingen die ten dienste staat van de economische ontwikkeling in Picardisch Wallonië

Een uitwisselingsdag over biodiversiteit bij waterkracht en windenergie

Op 18 mei 2022 organiseerde Luminus een bijeenkomst om de dialoog met de stakeholders aan te gaan. Diverse sprekers presenteerden er hun studies en oplossingen om de impact van hernieuwbare energie op de biodiversiteit te verminderen.

Als vervolg op de eerste uitwisselingsmiddag in 2021 wijdde Luminus nu een volledige dag aan de bescherming van de ecosystemen. Dit evenement vond plaats in het BluePoint in Luik. Er waren presentaties en panelgesprekken voor een publiek van overheidsambtenaren, wetenschappers en natuurliefhebbers, kortom ongeveer iedereen die betrokken is bij de bescherming van de biodiversiteit in Wallonië.

Tijdens de ochtend presenteerden Luminus en zijn partners[1] de vooruitgang van het Life4Fish-programma. De Europese Commissie financiert dit project mee. Het is in 2017 gestart en loopt door tot eind 2023. Ter herinnering: dit programma wil de trekvissen beschermen (zie pagina 53).

Een aandachtig publiek luistert naar een van de presentaties.

's Middags stonden twee onderwerpen rond windenergie centraal.

In het eerste deel kwamen vleermuisdeskundigen van DEMNA[2], Ecofirst, EDF Renouvelables en Luminus aan het woord. Zij gingen in op onderwerpen zoals de situatie van deze soorten in Wallonië, hun interacties met windturbines en de detectiesystemen die op windparken zijn getest om de schadelijke impact te beperken. Dit deel eindigde met een vraag-en-antwoordsessie.

Het tweede deel ging vooral over de compenserende maatregelen rond windparken. Deze maatregelen beogen het herstel van gebieden waarin soorten leven die door de werking van de turbines kunnen worden getroffen. Er zijn talrijke maatregelen - zoals de door Nature & Bois voorgestelde haagaanplantingen.

De DNF[3] kwam het standpunt van de autoriteiten over de compenserende maatregelen toelichten. De Koninklijke Belgische Liga voor Vogelbescherming presenteerde haar acties ten gunste van de fauna. De namiddag was ook een gelegenheid om een project voor te stellen dat in 2023, in overleg met deskundigen van buiten het bedrijf, wordt getest om aan drie windturbineplatformen microhabitats te ontwikkelen.

Een laatste vraag-en-antwoordsessie sloot een dag vol boeiende uitwisselingen af.

De ingang van de site van Monsin, met een nieuw insectenhotel en honingplanten.

Milieu-initiatieven worden uitgevoerd op de industriële sites van Luminus, in samenwerking met diverse verenigingen. Bijvoorbeeld de onlangs gerenoveerde site van Monsin bij Luik.

In 2021 werd Ecowal ingeschakeld voor het ontwerp van de groene ruimtes op de site, met oog voor de biodiversiteit. Dit resulteerde in de aanleg van onderhoudsarme hagen en zones die laat worden gemaaid. De vereniging Natagora heeft geholpen bij de keuze van de soorten, bij voorkeur plaatselijke soorten. De ontwikkeling van de in 2021 aangelegde beplantingen wordt regelmatig opgevolgd om het onderhoud aan te passen. In 2022 hadden ze bijvoorbeeld te lijden onder de droogte.

[1] De universiteiten van Namen en Luik alsmede Profish en de teams voor onderzoek en ontwikkeling van de Groep EDF
[2] Département de l'Etude du Milieu Naturel et Agricole
[3] Département de la Nature et des Forêts

HOOFDSTUK 1

ETHIEK EN VERANTWOORDE-LIJKHEID

Een welomlijnd ethisch kader als leidraad voor beslissingen

De uitdagingen

Individuele of collectieve energiekeuzes voor een land, een regio of gemeente zijn van strategischer belang dan ooit. De gevolgen reiken immers ver: voor de bevoorradingszekerheid en energie-onafhankelijkheid van België, voor het milieu en klimaat, voor de verdere ontwikkeling van bedrijven naar CO_2-reductie, de koopkracht van de mensen, het welzijn en de veiligheid van de bevolking.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden is de naleving van wetten en regelgevingen alleen niet voldoende. Elke onderneming heeft de verantwoordelijkheid om de ecologische en maatschappelijke uitdagingen van haar industriële en commerciële activiteiten mee zwart op wit te zetten. Pas dan kan het concrete engagementen aangaan. Deze moeten afgestemd zijn op de verwachtingen van alle betrokken belanghebbenden.

Een andere uitdaging gaat over de behaalde resultaten die opgesteld moeten zijn volgens de internationale normen voor verantwoorde rapportage.

Luminus is zich als nummer 2 op de Belgische elektriciteitsmarkt bewust van al deze uitdagingen en stelt alles in het werk om de juiste voorwaarden te creëren voor ethisch gedrag - zowel intern als tegenover externe partners.

Het kader

Beleid m.b.t. ethiek en naleving van de wet

Het 'ethisch en juridisch conformiteitsbeleid' van Luminus geeft het overzicht van de belangrijkste risico's en hiervoor genomen maatregelen. Dit beleid wordt regelmatig bijgewerkt om rekening te houden met de wijzigingen in de regelgeving en de vereisten voor de niet-financiële rating.

Het beleid "Maatschappelijk verantwoord ondernemen"

Het allereerste MVO-beleid (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) van Luminus werd uitgewerkt in 2012. Dit beleid somde specifieke verbintenissen op in vijf domeinen: ethiek, klanttevredenheid, milieu, Human Capital en resultaten.

In 2017 is dit beleid bijgewerkt en aangevuld met een zesde domein: innovatie.

In 2018 en 2019 kwamen er kleine wijzigingen die rekening hielden met de engagementen van de Groep EDF voor 2030, het beleid voor duurzame ontwikkeling van de groep en de nieuwe MVO-overeenkomst die op groepsniveau werd ondertekend, in het bijzonder voor de domeinen "Ethiek", "Klanttevredenheid" en "Milieu".

MVO Governance

Elk jaar stelt de afdeling MVO – die onder de verantwoordelijkheid valt van de afdeling Strategy, Innovation and Business Development - een actieplan op (zie p. 31). Verschillende interne experts zijn hierbij actief betrokken: Purchasing, Health and Safety, Legal, Production, ...

Het actieplan baseert zich op de doelstellingen van de Verenigde Naties voor duurzame ontwikkeling en de feedback van verschillende stakeholders, in het bijzonder de EcoVadis-evaluatie.

In 2022 werd een nieuw MVO-actieplan opgemaakt met doelstellingen tot 2025.

Privacybescherming

Luminus neemt de bescherming van de privacy van zijn klanten en medewerkers ter harte. Er is een robuuste GDPR-governance opgezet, inclusief een roadmap met actiepunten voor de continue verbetering van de problematiek, n.a.v. vragen, klachten of recente evoluties.

Deze roadmap wordt van dichtbij opgevolgd door een specifiek daarvoor samengesteld GDPR-steerco.

Cyberbeveiliging

De voorbije jaren komen vaker cyberaanvallen voor en is hun impact toegenomen. Ook daarom investeert Luminus continu in cyberbeveiliging. Er zijn extra aanwervingen voor cybersecurity-specialisten gebeurd, en er is een ontwikkelingstraject voor operationele cyberbeveiliging van start gegaan. Ook op vlak van wetgeving rond cyberbeveiliging volgt Luminus actief de meest recente ontwikkelingen op.

In 2022 werden de gebruikers van de Luminus-netwerken tijdens verplichte online opleidingen bewust gemaakt van de cyberrisico's door middel van video's, quizzen en andere e-learningtechnieken.

Het kader (vervolg)

Gedragscode

Sinds 2009 publiceert Luminus een gedragscode met de basisregels voor interne en externe contacten. De code is bijgewerkt in 2017 en in 2019. Ze is beschikbaar op de website van Luminus.

In 2022 werd de basis gelegd voor een update van de gedragscode. Communicatie hierover is voorzien in 2023.

Beleid rond verantwoord aankopen

Dit document werd in 2019 gepubliceerd. Het biedt medewerkers van Luminus een duidelijke leidraad om leveranciers te betrekken bij zijn duurzaamheids-doelstellingen, ongeacht het bedrag van de aankopen. Er wordt gedetailleerd in aangegeven wat duurzame aankopen zijn. De vastgestelde criteria hebben zowel betrekking op het milieu als op sociale aspecten:

- vermindering van de uitstoot van broeikasgassen;
- handhaving van strikte normen voor gezondheid en veiligheid;
- eerbiediging van de mensenrechten;
- vermindering van de hoeveelheid geproduceerd afval.

Het beleid voor verantwoord aankopen benadrukt ook de noodzaak om niet-financiële criteria op te nemen in het selectieproces van leveranciers en onderaannemers, en de verplichting voor leveranciers om zich te houden aan een gedragscode.

Gedragscode voor leveranciers

Alle leveranciers die met Luminus werken, moeten dit document – ingevoerd in 2019 - ondertekenen. De code bevat regels voor ethiek, arbeidsomstandigheden, mensenrechten, milieu en veiligheid, maar ook over corporate governance.

De Gedragscode vraagt ook aan de leveranciers van Luminus om hetzelfde ethische gedrag te eisen van hun eigen leveranciers en onderaannemers.

Dit document is een uitdrukkelijk onderdeel van de contractuele verplichtingen van leveranciers en kan leiden tot beëindiging van de zakelijke relatie in geval van niet-gecorrigeerde inbreuken.

Voorwaarden verantwoorde aankopen

De algemene aankoopvoorwaarden van Luminus bevatten sinds 2012 clausules voor het respect voor het milieu en sociale praktijken. In 2017 werden ze aangevuld met een specifieke clausule over integriteit. Van deze bepalingen is sinds hun inwerkingtreding niet afgeweken.

Integriteitscontroles

Nieuwe leveranciers worden op basis van een risicoanalyse onderworpen aan integriteitscontroles. Deze controles worden uitgevoerd door de legal afdeling.

Meldingsprocedure

Leveranciers die een overtreding van de wetgeving in verband met lopende of toekomstige contracten wensen te melden, kunnen dat doen op het adres: ethics@luminus.be.

Verplichting tot waakzaamheid

Als lid van de Groep EDF is de Franse wet 'Devoir de Vigilance' van toepassing op Luminus. De wet vereist dat Luminus, alsook zijn leveranciers en partners die producten en diensten leveren, de negatieve effecten van hun activiteiten identificeren, voorkomen en verminderen. Daarnaast is er ook een rapportageverplichting. Het gaat vooral over mensenrechten, fundamentele vrijheden, gezondheid, de veiligheid van personen en het milieu.

In juni 2022 was deze nieuwe wet het onderwerp van een specifieke opleiding voor collega's. Er werd ook een e-learningmodule van twintig minuten online gezet om hen te helpen bij het onthouden van de verplichtingen die voortvloeien uit deze regelgeving.

Leveranciers: MVO-vragenlijst aangepast na testperiode

In 2022 werd de procedure rond de MVO-vragenlijsten bij aankopen licht aangepast. Luminus stelde vast dat te veel vragenlijsten niet of onvoldoende ingevuld terugkwamen.

Het aankoopdepartement heeft als antwoord hierop de mogelijkheid voorzien om via bouwstenen de markt tijdens de offertevraag lichter en gerichter te bevragen over MVO-onderwerpen.

De gedragscode voor leveranciers blijft deel uitmaken van de precontractuele voorwaarden voor nieuwe samenwerkingen. Zo wil Luminus de potentiële partners die nog minder maturiteit hebben ontwikkeld op gebied van MVO en duurzame aankoop meenemen in het MVO-verhaal.

Bij bepaalde aankopen die een grotere impact hebben op het milieu (vb. tender bij aankoop printers) bevraagt het aankoopteam de leverancier gerichter over thema's als CO_2, circulariteit, etc. en neemt ze ook elementen hiervan op in de selectiecriteria.

MVO-actieplan 2022: 12 doelstellingen voor 2025

Het MVO-actieplan van Luminus voor 2022 omvat vier hoofdlijnen en twaalf kernthema's - zoals weergegeven in onderstaand schema.

Naast een overzicht van specifieke acties zijn er in dit actieplan voor het eerst meetbare doelstellingen opgenomen. Deze moeten in 2025 zijn behaald. De collega's die verantwoordelijk zijn voor de verschillende thema's, hebben de doelstellingen samen vastgelegd.

Dit zijn enkele voorbeelden van de meetbare doelstellingen.

- Voor ethiek en mensenrechten zet Luminus zich in om 100% van de managers, inclusief die van de dochterondernemingen, te trainen in corruptiebestrijding.
- Om de aanpassing aan de klimaatverandering te garanderen, moet 100% van de activa eind 2025 een veerkrachtonderzoek hebben ondergaan.
- Een van de doelstellingen voor biodiversiteit is dat 100% van de werknemers op de hoogte is van de acties om de biodiversiteit te behouden of te herstellen.
- 100% van de werknemers moet regelmatig een training krijgen rond IT-databeveiliging.
- Luminus verbindt zich er toe om minstens één keer per jaar voor zijn klanten een bewustwordingscampagne te voeren rond energiebesparing, en de impact ervan te meten.

KOOLSTOF- EN KLIMAAT-NEUTRALITEIT

- Koolstofintensiteit
- Aanpassing aan de klimaatverandering
- Elektrificatie en energiediensten

PLANETAIRE HULPBRONNEN

- Biodiversiteit en bodembeheer
- Waterbeheer
- Afval en circulaire economie

MENSELIJK KAPITAAL

- Ethiek en mensenrechten
- Gezondheid en veiligheid voor iedereen
- Diversiteit, inclusiviteit en vaardigheden-competenties

VERANTWOORDE GROEI

- Bescherming en bewustmaking
- Verantwoorde investeringen
- Eenvoudige en veilige digitalisering

De indicatoren

	2020	2021	**2022**
Interne audits afgerond in het jaar - SDG 16.7 - VER 1	4	6	**8**
Meldingen in verband met aankopen - GRI 205-3 - SDG 16.5 - VER 1	0	0	**0**
Meldingen van ethische inbreuken aan de Groep EDF - SDG 16.5 - VER 1	2	0	**0**
Startende medewerkers die de e-learning over de gedragscode hebben voltooid op 31 december - SDG 16.5 - VER 1	64	74	**60**

Geen ethische incidenten gemeld aan de Groep EDF

Ethische incidenten kunnen zowel via ethics@luminus.be als via het meldingssysteem van de Groep EDF[1] doorgegeven worden. In 2022 werden er geen incidenten gemeld.

Acht audits in 2022

In 2022 heeft de interne controleafdeling van Luminus acht audits uitgevoerd. Zo werd(en) onder andere:

- het GDPR-systeem onderworpen aan een interne audit met focus op de operationele praktijken (websites, leverancierscontracten);
- in het kader van het ISO 55001-certificaat voor Wind Asset Management de risico- en controleprocessen geauditeerd;
- in maart op vraag van Luminus door een extern adviesbureau een audit- en gap-analyse uitgevoerd over IT-beveiliging op industriële sites ter voorbereiding voor de NIS[2]-richtlijn.

De resultaten van de audits werden aan het directiecomité en aan het comité voor audit en risicobeheersing voorgelegd.

[1] Wereldwijd EDF-meldingssysteem: https://www.edf.fr/edf/dispositif-alerte-groupe

[2] NIS= "Network and Information System" ofwel een gezamenlijke cybersecuritystrategie op Europees niveau

Extra-financiële prestaties: drie bedrijven van de Luminus Groep beoordeeld door EcoVadis

Met een score van 78/100 voor 2021-2022[1] én een Platinum-medaille behoort Luminus tot de top 1% van 90 000 bedrijven in de ranking van EcoVadis. Dit evaluatieplatform beoordeelt milieuprestaties en maatschappelijke verantwoordelijkheid in 175 landen en 200 sectoren. De gemiddelde score van de door EcoVadis beoordeelde bedrijven (335 bedrijven in de productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en airconditioning) is 51/100. In 2022 werden ook de prestaties van bepaalde dochterondernemingen van Luminus beoordeeld.

De methodologie van EcoVadis

Voor zijn beoordelingsprocedure vraagt EcoVadis de bedrijven om een online-vragenlijst in te vullen op basis van publiek bewijsmateriaal.

De score per thema is gebaseerd op een systeem dat in totaal zeven beheersindicatoren omvat.

Na de analyse van de gegevens wordt voor elk van de vier thema's een score toegekend. Deze houdt rekening met drie aspecten met elk hun belang: beleid (25%), acties (40%) en resultaten (35%).

Voor de beoordeling van de resultaten voert EcoVadis ook een controle uit op de huidige situatie van het bedrijf, volgens het 360 graden-principe.

De totaalscore is een gewogen gemiddelde van de scores voor elk onderdeel. EcoVadis kent een verschillend gewicht toe aan elk thema, afhankelijk van de activiteitensector, de omvang en de geografische ligging.

Een gemiddelde score van 78/100

Luminus nv wordt beoordeeld in de sector "Productie en distributie van elektriciteit, van gas, van stoom en klimaatregeling". In deze sector zijn het milieu en de sociale aspecten de belangrijkste criteria.

In 2021-2022 behaalde Luminus de volgende scores voor de vier thema's waarop EcoVadis zich richt:

- De score "milieu" is 90/100, vergeleken met een van sectorgemiddelde van 53/100.
- Op het gebied van sociale praktijken en mensenrechten is de score van Luminus 80/100, vergeleken met een sectorgemiddelde van 54/100.
- Bedrijfsethiek en verantwoord inkopen score van 60/100, vergeleken met een gemiddelde hebben een score van 50/100 voor ethiek en 41/100 voor verantwoord inkopen voor de sector als geheel.

Score Luminus 2022 en Score Luminus 2012

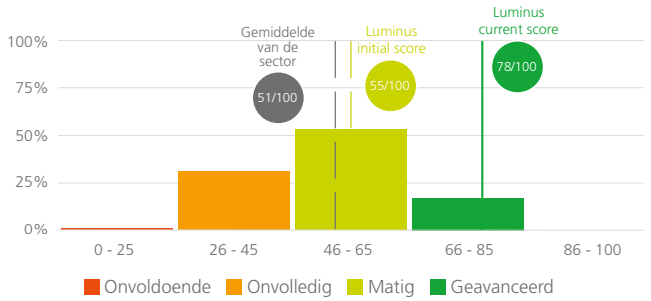

Het gemiddelde van de beoordeelde bedrijven wordt weergegeven met een stippellijn.

[1] De Luminus Platinum medaille is toegekend in februari 2022, op basis van een beoordeling die in september 2021 is gestart op basis van het MVO-verslag over 2020. Een nieuwe EcoVadis-beoordeling is gepland voor het najaar van 2023, op basis van het MVO-verslag van 2022.

Dochterbedrijven ATS nv & Rami Services behalen een zilveren medaille, Insaver een bronzen

In november 2022 behaalde ATS nv een zilveren medaille met een score van 56/100 en zit daarmee in de top 31% binnen de sector "Elektrische installatie, loodgieterswerk en overige bouwinstallatie".

Rami Services die beoordeeld wordt in de sector "Management service activiteiten" en behaalde een gemiddelde score van 63/100 en zit hiermee in de top 25% van deze sector.

Insaver behaalde een bronzen medaille met een gemiddelde score van 55/100 en zit daarmee in de top 31% binnen de sector "Elektrische installatie, loodgieterswerk en overige bouwinstallatie".

HOOFDSTUK 2

MILIEU

- HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN
- KOOLSTOFVOETAFDRUK
- VEILIGHEID VAN DE INSTALLATIES
- BESCHERMING VAN DE ECOSYSTEMEN

Uitdagingen: milieu-impact vermijden, beperken of compenseren

Hernieuwbare energiebronnen

De ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen is een van de manieren om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Dat kan via energie uit wind, waterkracht of zon. Er wordt hierbij immers geen CO_2 uitgestoten tijdens de energieproductie. Het Belgische potentieel van zonne-energie blijft aanzienlijk. Zonnepanelen zorgen lokaal voor extra volume. Zij helpen de ecologische voetafdruk van gebouwen te verminderen. Waterkrachtcentrales leveren een op korte termijn vrij voorspelbaar volume hernieuwbare energie. Windenergie heeft ondanks de hoge bouw- en exploitatiekosten aanzienlijke voordelen.

Koolstofvoetafdruk

De productie van broeikasgassen draagt bij tot de klimaatverandering. Dit heeft zichtbare en vaak schadelijke gevolgen voor de ecosystemen en de bevolking, ook in België. Daarom is investeren in energie-efficiëntie en hernieuwbare energiebronnen een van de pijlers van duurzame ontwikkeling. Een elektriciteitsproducent zoals Luminus moet echter een gediversifieerde energiemix aanbieden die hernieuwbaar en/of koolstofvrij zoals zonne-energie is en in real time kan worden aangestuurd zoals gascentrales.

.

Veiligheid van de installaties

De productie en levering van energie is een belangrijke activiteit, zowel op economisch als op maatschappelijk vlak. Het behoud van de integriteit en de goede werking van de industriële en administratieve sites van Luminus is dan ook van essentieel belang. Bij een industrieel ongeval, kunnen de gevolgen voor de gezondheid van het personeel, de omwonenden of het milieu aanzienlijk zijn.

NB: Luminus bezit 10,2% van vier Belgische kerncentrales, maar heeft geen directe of indirecte verantwoordelijkheid voor de uitbating ervan (zie koninklijke besluiten van 19 december 2000).

Bescherming van de ecosystemen

De energiemix van een elektriciteitsproducent en van een gas- en elektriciteitsleverancier kan een direct of indirect effect hebben op de natuurlijke hulpbronnen, de bodem, het water en de biodiversiteit. Voor de bouw en de uitbating van thermische en hernieuwbare productie-installaties zijn immers grondstoffen - in het geval van Luminus voornamelijk aardgas - en diverse materialen zoals beton, staal en complexe legeringen nodig. In thermische centrales kunnen verschillende soorten verontreiniging plaatsvinden, rond windturbines kunnen er risico's zijn voor vogels en vleermuizen en bij waterkrachtcentrales kunnen er gevolgen zijn voor de visfauna.

ISO 14001: certificering hernieuwd in 2022

Luminus kreeg het ISO 14001-certificaat voor het eerst toegekend op 19 juni 2013. Dit milieumanagementsysteem moet elke drie jaar worden vernieuwd. De laatste hercertificering dateert van 2 september 2022 en het certificaat loopt tot tot 17 juli 2025.

De toekenning van ISO 14001 gebeurt na een audit van alle milieuaspecten waarop een bedrijf invloed heeft: aanpassing aan de klimaatverandering, lucht- en bodemverontreiniging, waterverbruik, hergebruik van grondstoffen aan het einde van hun levensduur, afvalbeheer, enz. Dit certificaat garandeert dat Luminus een continu verbetersysteem heeft voor al deze onderdelen.

In 2022 konden de auditors bijvoorbeeld vaststellen dat alle onderaannemers worden beoordeeld op hun aanpak rond gezondheid, veiligheid en milieu. Ze zagen ook dat Luminus zich sterk inzet voor de bescherming van de biodiversiteit. De aanpak daarrond werd in 2022 formeel vastgelegd.

De gecombineerde gascycli van Ringvaart en Seraing kregen al in 1998 een ISO 14001-certificering. Deze certificering kende een geleidelijke uitbreiding naar alle productiesites en vervolgens naar alle activiteiten van Luminus.

De productie van hernieuwbare energie stagneert ondanks de groei van het windpark

Het kader

Als grootste producent van elektriciteit uit waterkrachtcentrales en onshore windturbines, investeert Luminus in het onderhoud en de ontwikkeling van hernieuwbare productiecapaciteit.

Luminus is voortdurend op zoek naar nieuwe locaties voor de bouw van windturbines om zijn windpark uit te breiden.

Daarnaast wordt het investeringsplan voor de renovatie van verschillende waterkrachtcentrales voorbereid. Zo kunnen die operationeel gehouden worden en kan de beschikbaarheid ervan verbeterd worden. Luminus houdt hierbij rekening met de wetgeving en met de ambitie om de impact op de waterbiodiversiteit verder te verminderen.

De bouw van een onshore windpark: een proces van gemiddeld vijf jaar

De gemiddelde ontwikkelingstijd van een windpark bedraagt vijf jaar, van de verkennende fase tot de indienstname.

FASE 1 - Voorbereidende studies en voorbereiding van de vergunning: deze fase omvat de haalbaarheidsanalyse, het verwerven van de grond, milieustudies, alsmede de voorbereiding van de elektrische aansluiting en het aanvraagdossier voor de vergunning.

FASE 2 - Vergunningsprocedure: deze fase duurt minimaal elf maanden waarin regionale of provinciale administratieve procedures worden afgetoetst. De fase kan langer zijn als er beroep wordt aangetekend bij de bevoegde minister of de Raad van State of Raad voor Vergunningsbetwisting (in Vlaanderen).

FASE 3 - Technische en juridische studies na de toekenning van de vergunning. Ter voorbereiding van de investeringsbeslissing moet een aanbesteding worden uitgeschreven.

FASE 4 - De eigenlijke bouw neemt minimaal elf maanden in beslag, vanaf het investeringsbesluit tot aan de commerciële exploitatie.

De indicatoren

45,7 miljoen euro geïnvesteerd in hernieuwbare energiebronnen

Luminus behoudt zijn leiderschap op het gebied van onshore windenergie in 2022.

Het totale bedrag aan directe en indirecte investeringen in hernieuwbare energie bedraagt 45,7 miljoen euro ofwel 188,3 miljoen euro in totaal in de laatste drie jaren.

De daling in investeringen in 2022 is te wijten aan de afname van het aantal gebouwde windturbines (11 in 2022 in plaats van 17 in 2021), maar ook aan de vertraging van het verkrijgen van vergunningen.

Investeringen in hernieuwbare energie
in miljoen euro

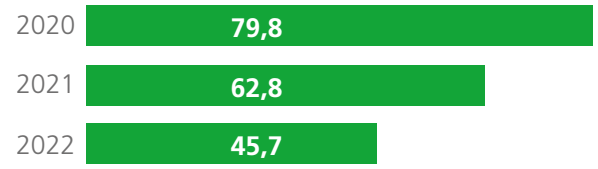

Bron: Luminus. De bovenstaande cijfers omvatten alle investeringen van Luminus, hetzij rechtstreeks, hetzij via zijn groeifilialen (e-NosVents, opgericht in 2016, ActiVent Wallonie, opgericht in 2017 enz.). Bedragen die betaald zijn door derde investeerders, worden niet in rekening genomen.

SDG 7.2 - VER 3

MILIEU - HERNIEUWBARE ENERGIE

11 nieuwe windturbines gebouwd in 2022

De totale productiecapaciteit van Luminus steeg van 658 MW tot 698 MW. Dit is een stijging met 6%, voor een totaal van 270 windturbines.

In 2022 werden 11 windturbines gebouwd:

- op het grondgebied van de gemeenten Frameries (2), Grobbendonk (2) en Gibecq (1),
- op de industriezone Doornik West (1)
- ter bevoorrading van de bedrijven Algist Bruggeman (1), CBR (1), Gadot (1), Molymet (1) in de regio Gent en Jtekt in Strépy (1).

Zeven van de elf windturbines die in 2022 zijn gebouwd, zijn medegefinancierd door publieke partners, via de bedrijven Zo-Fier, Activent en eNosVents.

Productie windenergie licht gestegen

In 2022 bedraagt de windelektriciteitsproductie van Luminus 1 166 GWh, een stijging van 11% ten opzichte van 2021. De gemiddelde productie per windturbine ligt nochtans lager dan in 2020. In 2021 en 2022 was er in het het algemeen niet veel wind.

Waterkrachtproductie sterk gedaald door droogte

De hydro-elektrische productie is sterk gedaald (-42%) ten gevolge van de langdurige droogte. Ze bedroeg 164 GWh, wat lager is dan de gemiddelde jaarproductie.

16 nieuwe vergunningsaanvragen

In 2022 werden er 16 windvergunningsaanvragen ingediend, voor een totaal van 145,5 MW. Deze aanvragen betreffen de landbouwgebieden van Brugge Zuienkerke, Fleurus, Lissewege, Brecht Wuustwezel, Nives, Couvin, Spy, Oud-Turnhout, Le Roeulx, Hulshout-Heultje en Meer, alsook de industriegronden van bedrijven als AGC en Novartis, of meer industriële zones in Ghlin-Baudour en Nivelles Nord.

Aantal windturbines op 31 december

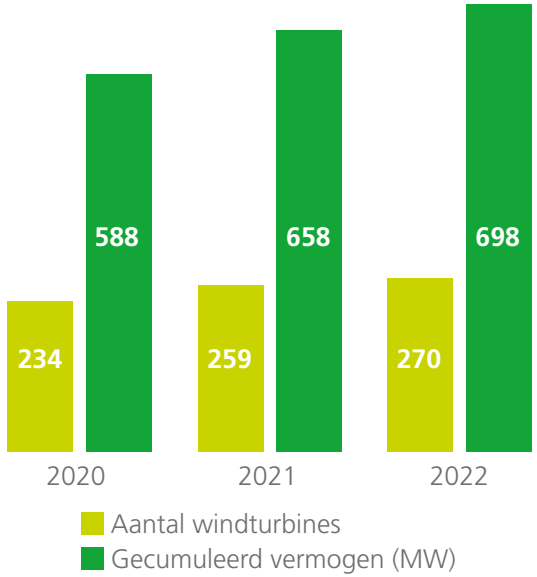

SDG 7.2 - VER 3

Bron: Luminus.

Geproduceerde hernieuwbare energie (GWh)

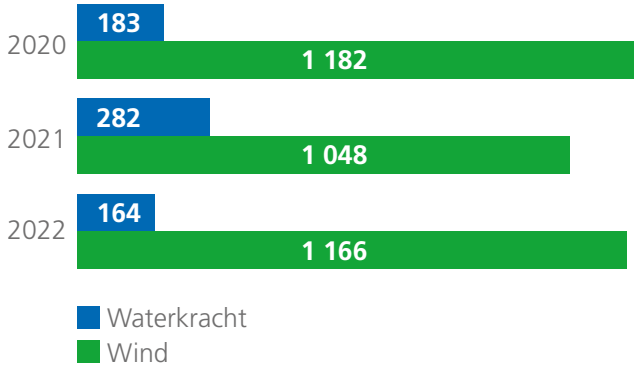

Bron: Luminus.

ISO 55001 certificering

In 2022 behaalde Luminus Wind Asset Management het ISO 55001-certificaat voor de uitbating van de windactiva. De ISO 55001-norm weerspiegelt een internationaal erkende expertise en specificeert de eisen waaraan asset management moet voldoen. Deze certificering bewijst dat Luminus systematisch alle aspecten beheerst voor het optimaal functioneren van windturbines en zeer professioneel werkt.

Luminus is de eerste onderneming van de Groep EDF - en de tweede Belgische onderneming ooit, waarbij de andere niet actief is in dezelfde sector - die deze certificering behaalt.

Uitstoot van broeikasgassen: scope 1 stabiel, scope 3 gestegen

Het kader

De emissies van de gascentrales van Luminus zijn het onderwerp van een jaarlijks verplichte rapportage aan de overheid.

Overschrijdingen van wettelijke drempelwaardes moeten direct gemeld worden en er moeten gepaste corrigerende maatregelen genomen worden. De verklaringen worden gecontroleerd via interne audits en een jaarlijkse verificatie door een geaccrediteerde instantie voor CO_2.

Bovendien heeft Luminus in 2011 beslist voortaan zijn totale CO_2-voetafdruk te meten. Hierdoor kunnen de belangrijkste onderdelen van deze voetafdruk in kaart gebracht worden en gerichtere acties ondernomen worden om deze te verkleinen. Dat doet Luminus zowel binnen het bedrijf zelf, bij de klanten en voor initiatieven opgelegd vanuit het beleid van de overheid.

Scope 1: directe uitstoot – uit bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door het bedrijf

Scope 2: indirecte uitstoot, afkomstig van aangekochte elektriciteit voor eigen gebruik

Scope 3: indirecte uitstoot die het bedrijf upstream en downstream genereert

De totale CO_2-voetafdruk gemeten volgens het GHG-protocol

De emissiebronnen

De meeste menselijke activiteiten, zowel professioneel als particulier, genereren emissies die bijdragen tot het broeikaseffect. Deze kunnen ingedeeld worden volgens hun aard (soort uitgestoten gas), oorsprong of maatregelen om de hoeveelheid ervan te verlagen.

Sommige emissiebronnen vallen onder de directe controle van de vervuiler. Bijvoorbeeld het verbruik van elektriciteit en aardgas in de gebouwen waarvan de onderneming eigenaar is, hoewel de verbruikte hoeveelheden ook afhankelijk zijn van de buitentemperatuur. De controle is indirect wanneer de onderneming enkel huurder is.

Andere bronnen van directe emissies hangen gedeeltelijk af van externe factoren. Dit is met name het geval voor thermische centrales. Hier speelt het type technologie van de constructeur mee, net zoals de keuzes bij de vernieuwing van het productiepark en het operationele systeem dat mee het rendement van de installaties bepaalt (aantal starts, volledige of gedeeltelijke belasting, enz.) Over het algemeen gaat de stijging van het rendement gepaard met een vermindering van de uitstoot.

Voor zijn elektriciteitsmix spant Luminus zich in om de CO_2-voetafdruk van zijn productiepark te verkleinen. Dit door waterkrachtcentrales te renoveren en onshore windenergie verder te ontwikkelen. De effectieve uitstoot hangt af van de evolutie van het verbruik van de klanten en het marktaandeel maar ook van het energiebeleid van elk land, en van de "merit order" op de groothandelsmarkten.

Dus zelfs wanneer de elektriciteitsproductie of de aankoop/verkoop van aardgas onder de directe of indirecte controle van Luminus valt, schommelen de daadwerkelijk verbruikte volumes naargelang de vraag van de klanten. Daarom is het voor Luminus een prioriteit om het verbruik van de klanten te helpen verminderen en de milieu-impact ervan te beperken via hernieuwbare energiebronnen.

Het GHG-protocol

Luminus meet zijn totale voetafdruk sinds 2011 en volgt daarbij het GHG-protocol (Greenhouse Gas Protocol). Deze methode is internationaal de meest gekende voor de berekening van de koolstofvoetafdruk.

Het protocol omvat de zeven belangrijkste broeikasgassen: koolstofdioxide (CO_2), methaan (CH_4), stikstofoxide (N_2O), fluorkoolwaterstoffen (HFK's), zwavelhexafluoride (SF_6), stikstoftrifluoride (NF_3) en perfluorkoolwaterstoffen (PFC's).

De gegevens worden voorgesteld in ton CO_2-equivalent (tCO_2e), de andere gassen worden omgezet op basis van hun aardopwarmingsvermogen.

Het GHG-protocol brengt de uitstoot van broeikasgassen onder in drie categorieën ('scopes'), zodat elke onderneming haar uitstoot kan bepalen en een dubbele berekening wordt vermeden.

- Scope 1 is de uitstoot uit bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door een bedrijf. In het geval van Luminus zijn dat de emissies van de elektriciteitscentrales op aardgas, van het bedrijfsvoertuigenpark en de uitstoot door de verwarming van de gebouwen.
- Scope 2 betreft de uitstoot door de elektriciteitsproductie voor intern gebruik. Voor Luminus zijn deze emissies al verrekend in scope 1 omdat Luminus elektriciteit van zijn eigen productie gebruikt. Om de emissies die verband houden met de verbruikte elektriciteit in de industriële of kantoorgebouwen duidelijk af te bakenen, worden deze ondergebracht in scope 2. Deze emissies worden niet opgeteld bij de totale uitstoot.
- De uitstoot van scope 3 wordt upstream en downstream gegenereerd bij leveranciers (van goederen, diensten, brandstofbevoorrading of energie) of bij de eindklanten. Het betreft de emissies afkomstig van de winning van delfstoffen of van energietransport, of de verbranding van aardgas bij klanten thuis.

De indicatoren

Eigen elektriciteitsmix: totale productie daalt met 4,5%

In 2022 produceerde Luminus zelf iets minder elektriciteit (-325 MWh ofwel -4,5%). Dit kwam door de lagere productie van kernenergie (-255 MWh), waterkracht (-118 MWh) en thermische energie (-70 MWh). Alleen de productie van windenergie steeg (+118 MWh) ondanks dat er in 2022 weinig wind was. De productiemix voor 2022 bestaat voor 44,6% uit kernenergie, voor 36% uit thermische energie (aardgas), en voor 19,4% uit hernieuwbare energie.

Het aandeel van koolstofvrije energie bedraagt 64% van de totale productie.

De productie van hernieuwbare energie is stabiel in vergelijking met 2021. De toename van windproductie is, heel toevallig, precies gelijk aan de afname van waterkrachtproductie.

De productie van waterkracht is sterk gedaald (-42%) door de langdurige droogte.

Er werd minder kernenergie opgewekt (-7,7%). Dit komt door de definitieve sluiting van Doel 3 in september.

De gascentrales produceerden iets minder (-2,8%) dan in 2021, vooral door de marktomstandigheden en door de productieonderbreking van de Ringvaart-centrale gedurende vier maanden voor grondig onderhoud.

Nettoproductie van elektriciteit (in GWh), exclusief warmte

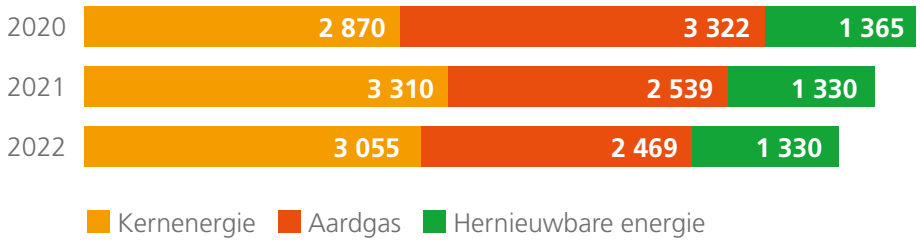

GRI-EU2

Bron: Luminus.

In overeenstemming met de aanbevelingen van het GHG-protocol komen de cijfers in de grafiek overeen met het aandeel van Luminus in de Belgische nucleaire productie (10,2% van de vier meest recente centrales). In deze cijfers is echter niet de productie in verband met de trekkingsrechten voor Chooz B (100 MW) vervat. De nettoproductie komt overeen met de hoeveelheid elektriciteit die daadwerkelijk in het net wordt geïnjecteerd (na aftrek van netverliezen) of die wordt verbruikt door de industriële sites die rechtstreeks worden gevoed door een Luminus-windturbine.

CO_2-uitstoot van het productiepark vrijwel stabiel

De directe CO_2-uitstoot van de gasgestookte elektriciteitscentrales van Luminus daalt licht: -1,7% (gecontroleerd en bevestigd door de autoriteiten, exclusief stikstofmonoxide-emissies, die niet gecontroleerd zijn en 0,4% van de directe emissies vertegenwoordigen). Dit komt door de verminderde thermische productie (-70 MWh).

De koolstofintensiteit van Luminus - uitgedrukt in kg/MWh - stijgt beperkt: +3,5% ten opzichte van 2021 ten gevolge van de daling van de nucleaire productie. Daardoor bedroeg de CO_2-uitstoot per geproduceerde kilowattuur (inclusief warmteproductie via warmtekrachtkoppelingsinstallaties) 148 kg, t.o.v. 143 kg in 2021.

Directe CO_2-emissies van het productiepark (kiloton)

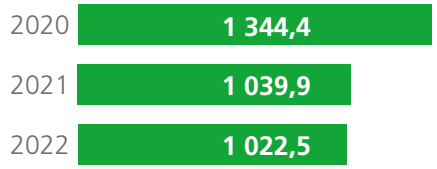

Bron: Milieurapporten. Cijfers gecontroleerd en gevalideerd door VBBV (Vlaanderen) en Vincotte (Wallonië)

CO_2-emissies per geproduceerde MWh, inclusief warmte, in kg per MWh

Bron: Luminus.

Bovenstaande indicator omvat alleen de directe kooldioxide-emissies van de thermische centrales van Luminus, en zijn door de overheid gecontroleerd. Procesgerelateerde emissies van methaan (CH_4) en distikstofoxide (N_20) zijn niet in deze grafiek opgenomen - zij zijn opgenomen in scope 1, berekend door CO_2 Logic (zie volgende pagina).

Globale koolstofvoetafdruk - totaal van de verschillende scopes

De totale uitstoot door de activiteiten van Luminus in België is 5 963 kiloton CO_2-equivalent in 2022. Dit betekent een toename van 19,9% ten opzichte van de uitstoot in 2021 (4 973 kiloton, na herberekening).

De methode die CO_2 Logic gebruikt voor de berekening van de koolstofvoetafdruk heeft een aantal wijzigingen ondergaan. Ze worden in de methodologische nota nader toegelicht (zie pagina 41). Er is geen herberekening van eerder gepubliceerde gegevens. Uitstoot van broeikasgassen (CO_2, NO_2 et CH_4) door de eigen elektriciteitsproductie (scope 1) maakt 17,3% van de totale voetafdruk uit. In 2021 was dit 21% en in 2020 26%. Indirecte emissies als gevolg van activiteiten die niet onder scopes 1 en 2 (of scope 3) vallen, vertegenwoordigen 82,7% van de totale koolstofvoetafdruk (scope 3). Dit is een toename van 3,7% in vergelijking met 2021 (79%).

MILIEU - KOOLSTOFVOETAFDRUK

Scope 1: daling

De directe emissies door de activiteiten (scope 1) dalen met 10,2%, ofwel 1 031 ktCO_2e in 2022, t.o.v. 1 148 ktCO_2e in 2021. Dit is vooral het gevolg van de marktomstandigheden en de stilstand van de Ringvaart-centrale tussen april en augustus voor een groot onderhoud.

De emissies van het wagenpark zijn met 32,8% toegenomen door het groter aantal gereden kilometers van zowel dieselvoertuigen (+28%) als benzinewagens (+50%). Deze toename houdt verband met de post-covidsituatie. De indirecte emissies van elektrische voertuigen stijgen met 48%.

Emissies van het wagenpark van Luminus (in tCO_2e)

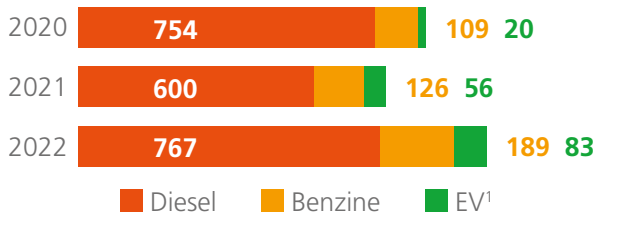

GRI 305-1 Bron: Luminus.

De emissies door de verwarming van de gebouwen zijn sterk gedaald (-34%). Hierin speelt de temperatuur-aanpassingen van 21 naar 19 graden in de meeste ruimtes een grote rol.

Scope 2: beperkte stijging

Scope 2 omvat emissies die verband houden met het elektriciteitsverbruik in de gebouwen van Luminus en die al in de andere scopes zijn opgenomen.

Deze indicatieve scope wordt op twee manieren volgens het GHG-protocol berekend:

- volgens de "geografische" benadering: deze houdt rekening met de totale emissiewaarde van de elektriciteit die volgens het IEA op het Belgische net wordt gezet.
- volgens de "markt"-benadering: deze gaat uit van de energiemix van de leverancier. In dit geval komt die van Luminus als de leverancier voor alle betrokken gebouwen in aanmerking.

In 2022 zijn de emissies van het elektriciteitsverbruik in de gehuurde gebouwen gestegen (+11,4 % volgens de marktbenadering). Dit kwam vooral door een hoger elektriciteitsverbruik op de site van Hasselt (+21,3%) en is het gevolg van een hogere bezettingsgraad van de kantoren. Het elektriciteitsverbruik van de site van Luik (-24%) en het hoofdkantoor in Brussel (-2,5%) is daarentegen gedaald.

De toename in scope 2 is ook te verklaren door de negatieve ontwikkeling van de leveringsmix[2] van Luminus, met een koolstofintensiteit van 196 kgCO_2e/MWh in 2022, vergeleken met 145 kgCO_2e/MWh in 2021 (na herberekening).

De uitstoot van het elektrische wagenpark van Luminus is opgenomen in scope 2. Tot op heden is alleen rekening gehouden met de emissies die verband houden met het opladen op de werkplek (locaties die zijn uitgerust met oplaadpunten van Luminus). Deze laadbeurten zijn gestegen (+48% - zie grafiek links).

NB: Zoals aangegeven op pagina 37 worden scope 2 emissies al verantwoord in scope 1.

[1] Merk op dat deze cijfers momenteel geen rekening houden met laadbeurten thuis en in het buitenland. Het cijfer voor de emissies van elektrische voertuigen is voor 2021 gecorrigeerd naar 56 tCO_2e in plaats van 63 tCO_2e.

[2] Deze mix houdt rekening met elektriciteit die is ingekocht voor doorverkoop, inclusief upstream, en niet alleen met de eigen productie van Luminus.

Scope 1 – Directe emissies gegenereerd door de activiteit van het bedrijf (ktCO_2e)

GRI 305-1 Bron: CO_2 Logic.

Scope 2: Indirecte emissies gegenereerd door elektriciteit die wordt verbruikt in gebouwen (ktCO_2e)

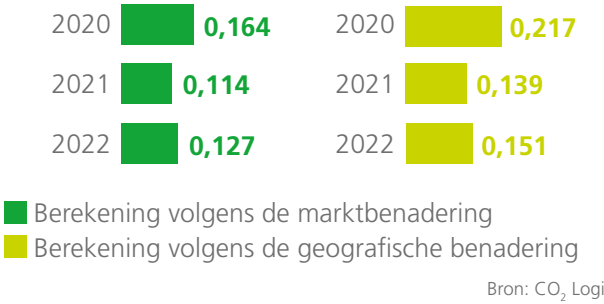

Bron: CO_2 Logic.

Scope 3: stijging door de hogere gasverkoop en aankoop van elektriciteit

De scope 3-emissies zijn herberekend om upstream/downstream emissies op te nemen die overeenkomen met Luminus' participaties in vier Belgische kernreactoren. Deze herberekening resulteert in een nieuw totaal van 3 795 $ktCO_2$ voor scope 3 in 2020 (in plaats van 3 761 $ktCO_2e$ zoals eerder gepubliceerd), 3 925 voor 2021 (in plaats van 3 895 $ktCO_2e$ zoals eerder gepubliceerd) en 4 933 voor scope 3 in 2022.

Los van deze herberekening - ze gaat over minder dan 1% van de totale emissies - is de toename van scope 3-emissies met 25,7% vooral verklaarbaar door de gestegen aankoop van gas en elektriciteit voor doorverkoop aan eindklanten.

Emissies gerelateerd aan de verkoop van gas aan eindgebruikers zijn goed voor 51,5% van de totale voetafdruk (inclusief upstream-emissies van gas). Ze stijgen met 6,5% door de toename van de verkoop aan B2B-klanten (+23,5%). Hierbij moet worden opgemerkt dat de overname van Essent België in mei 2021 over het volledige jaar werd geboekt. De verkoop van gas aan eindklanten vertegenwoordigt 51,3% van scope 3.

Emissies verbonden aan de aankoop van elektriciteit voor doorverkoop aan eindklanten, met inbegrip van upstream-emissies, bedroegen in 2022 1 375 $ktCO_2$, of 23% van de totale voetafdruk - een stijging van 127%. Exclusief upstream-emissies vertegenwoordigen ze 22,4% van scope 3. Deze sterke stijging komt door de verminderde beschikbaarheid van de Tihange 1-elektriciteitscentrale.

Door de verminderde beschikbaarheid van koolstostofarme elektriciteitsbronnen was Luminus in 2022 genoodzaakt grotere hoeveelheden stroom van het net aan te kopen, waarvan de emissiefactor vaak hoger is. Zo heeft o.a. het grotere aandeel aangekochte stroom gegenereerd via afvalverbrandingsinstallaties (met een emissiefactor van 903 $kgCO_2e/MWh$) impact op de koolstofvoetafdruk.

De upstream-emissies van alle fossiele brandstoffen samen stegen met 40%. De reden was de toegenomen aankoop van gas en elektriciteit voor doorverkoop aan eindklanten.

De post "uitrusting en infrastructuur" is vrijwel stabiel gebleven (+1,68%).

De emissies voor de aankoop van goederen en diensten daarentegen namen fors toe: + 69%. Dit is voornamelijk het gevolg van de kosten voor de werfvoorbereiding voor de nieuwe gecombineerde cyclus in Seraing. Merk op dat alle aankoopcategorieën worden beïnvloed door inflatie (emissies worden berekend op basis van de kosten en emissiefactoren toegekend aan de verschillende aankoopcategorieën).

De emissies voor mobiliteit[1] (exclusief de directe emissies van het wagenpark) kenden een grote stijging (+80%). De reden is het verminderde telewerk na de coronaperiode.

De uitstoot van het woon-werkverkeer bedraagt 850,5 tCO_2e, tegenover 454,5 tCO_2e in 2021 en 423,4 tCO_2e in 2020.

De emissies uit afvalverwerking namen eveneens sterk toe, wat te verklaren is door voorbereidende werkzaamheden op de werf in Seraing waar een nieuwe gascentrale met gecombineerde cyclus wordt gebouwd.

[1] d.w.z. emissies door verplaatsingen met de eigen wagen, het openbaar vervoer, zakenreizen of van bezoekers, alsook emissies van brandstofvoorziening (winning, productie en vervoer van diesel en/of benzine) voor het wagenpark.

Scope 3: Indirecte emissies van activiteiten die niet zijn opgenomen in scopes 1 en 2 ($ktCO_2e$)

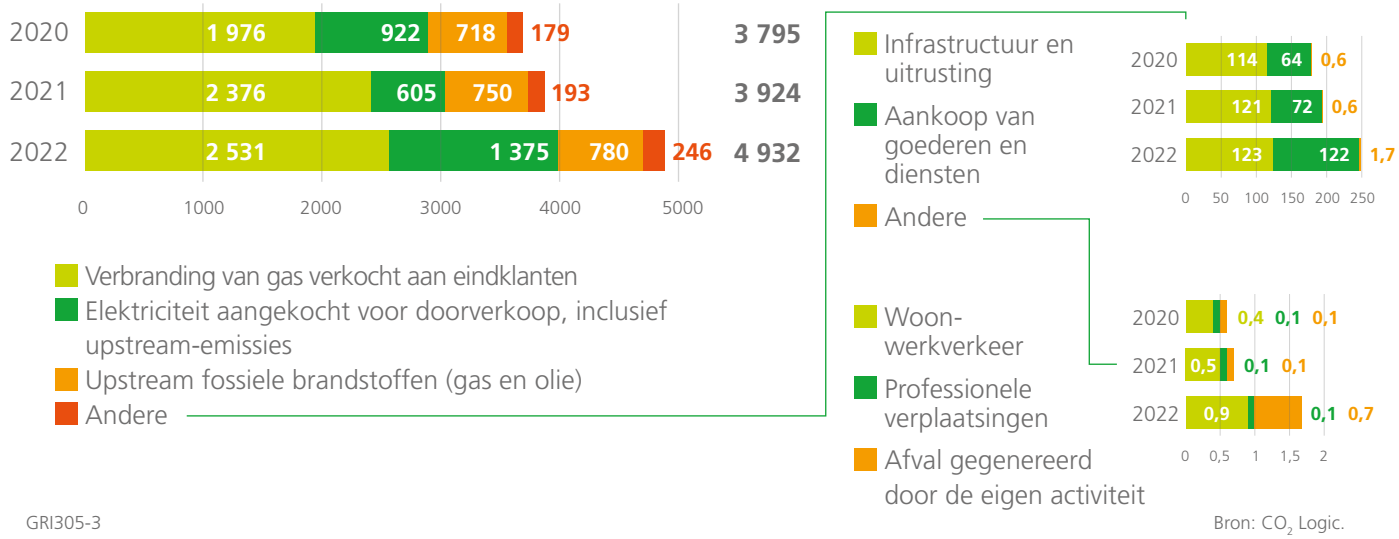

GRI305-3

Bron: CO_2 Logic.

Toelichting bij een steeds evoluerende methodologie voor de emissieboekhouding

De methodologie die Luminus - met de hulp van CO_2 Logic - gebruikt om zijn CO_2-voetafdruk te berekenen, verandert elk jaar. Dit komt omdat de geldende standaard (GHG Protocol) en de toepassing ervan telkens veranderen. De berekening van de CO_2-voetafdruk is dus deel van een continu verbeteringsproces, dat jaar na jaar wordt verfijnd. Daardoor is er dit jaar een aantal emissiefactoren bijgewerkt.

Kader van de analyse

Voor het volume van de emissies zijn er geen grote wijzigingen in de scope van de analyse bij de berekening van de koolstofvoetafdruk over 2022.

Er zijn echter twee aanpassingen.

De upstream/downstream emissies van de kerncentrales, waarin Luminus een aandeel van 10,2% heeft (Doel 3 en 4 en Tihange 2 en 3), worden opnieuw opgenomen in de koolstofvoetafdruk van Luminus.

Ter herinnering, deze upstream/downstream emissies waren in 2020 uit de berekening gehaald. Dit kwam door het ontbreken van operationele, strategische en financiële controle - maar ook omdat de berekening gebaseerd was op de upstream/downstream emissies van de EDF-centrales. Over de Belgische centrales was er geen informatie beschikbaar.

Door een diepgaande analyse van het GHG Protocol over dit onderwerp zijn deze emissies opnieuw verrekend in de koolstofvoetafdruk van Luminus. Dit gebeurt volgens de emissiefactor die het IPCC voorstelt. Het GHG Protocol bepaalt immers dat het gebrek aan operationele controle geen voldoende criterium is om bepaalde emissies uit te sluiten van scope 3. Het begrip 'waardeketen' is relevanter - het merendeel van de scope 3-emissies ligt per definitie buiten de directe controle van het bedrijf. Voor het aandeel in Belgische elektriciteitscentrales wordt nucleair geproduceerde elektriciteit meegerekend in de energiemix van Luminus. Het is een integraal onderdeel van de waardeketen van Luminus en moet daarom worden opgenomen in de koolstofanalyse.

Dit onderdeel vertegenwoordigt 34 ktCO_2e, of minder dan 1% van de totale emissies (berekend op basis van een emissiefactor van 12 kg CO_2eq/MWh - IPCC-referentie).

Voor 2021 en 2020 vertegenwoordigt de koolstofvoetafdruk van upstream-/downstream emissies 39 752 tCO_2e en 34 438 tCO_2e, of respectievelijk 0,7% en 0,6% van de totale bijgestelde voetafdruk.

De tweede wijziging betreft de toevoeging van de nieuwe gecombineerde cyclus in Seraing, waarvan de bouw begon in 2022. De emissies van deze nieuwe eenheid zijn in dit stadium zeer laag, met uitzondering van de afvalbehandeling. In de prebouwfase, die in 2022 startte, werden de oude betonnen - maar recycleerbare - funderingen afgebroken en grote hoeveelheden vervuilde grond afgegraven. Daardoor was in 2022 95% van de emissies op deze locatie toe te schrijven aan afval. Deze emissiecategorie vertegenwoordigt op zich 0,0001% van de totale voetafdruk.

Update van emissiefactoren

In 2022 werden twee emissiefactoren bijgesteld: voor de elektriciteit die werd afgenomen van het Belgische net voor doorverkoop aan consumenten, en voor elektriciteit die de bedrijfswagens van Luminus verbruikten.

Voor de elektriciteit die is aangekocht van het net is de impact minimaal (-0,04%). Ter herinnering: de IEA-emissiefactoren voor elektriciteit van het net worden jaarlijks bijgewerkt volgens de Belgische elektriciteitsmix (productiegegevens verstrekt door xx) en de IPCC-emissiefactoren.

Voor de elektrische bedrijfswagens gelden voor dit boekjaar opnieuw uitsluitend de emissies van het elektriciteitsverbruik dat wordt geregistreerd aan de oplaadpunten op de verschillende Luminus-sites. Het thuisladen, laden op verplaatsing in België of in het buitenland wordt niet in rekening gebracht. De gebruikte emissiefactor is die van scope 2 (marktbenadering), omdat alle Luminus-sites bevoorraad worden via een Luminus-contract. Deze emissiefactor is 222 gCO_2e/kWh in 2022, t.o.v. 217 gCO_2e/kWh in 2021.

De gehanteerde emissiefactoren per productietechnologie zijn op aanvraag beschikbaar.

Vrijwillige acties om de koolstofvoetafdruk van Luminus te verminderen

In 2022 zette Luminus, net als de voorgaande jaren, zijn inspanningen voort om de uitstoot van broeikasgassen onder zijn directe controle te verminderen en om het personeel te sensibiliseren om hun eigen ecologische voetafdruk te verkleinen.

Voortzetting van het "Climaction"-initiatief

Sinds 2019 onderzoekt een transversaal team van "Climactors" de verschillende bronnen van broeikasgasemissies van het bedrijf en stelt het acties voor om deze te verminderen.

In 2022 richtte het «Climaction»-team zich op de verdere interne uitrol van «Fresque du Climat»-workshops om het personeel bewust te maken van de gevolgen van klimaatverandering en om acties aan te moedigen om de CO_2-voetafdruk te verkleinen, zowel binnen Luminus als op persoonlijk vlak.

Daarnaast organiseerde het team in oktober 2022 een interne klimaatweek (zie kader).

Klimaatweek om interne kennis rond klimaat te verhogen

In oktober 2022 werd door de Climactors een klimaatweek georganiseerd met als doel de kennis van collega's te verhogen rond het klimaat en energiebesparing.

Zo gaf onder meer professor Philippe Marbaix (UCLouvain) informatie over de laatste IPCC-rapporten (Intergovernmental Panel on Climate Change) en werd in een andere sessie elektrificatie en energie-efficiëntie besproken.

In totaal waren er 294 deelnemers verspreid over de dertien aangeboden sessies.

Een voertuigbeleid gericht op elektrificatie

Het bedrijfswagenbeleid van Luminus is erop gericht het wagenpark volledig te elektrificeren om zo zijn ecologische voetafdruk te verkleinen. In 2022 bereikte de elektrificatiegraad van het wagenpark van Luminus 33,8% (53% inclusief de bestelde maar nog niet geleverde voertuigen). Er werden in 2022 147 nieuwe elektrische voertuigen besteld, op een totaal wagenpark van 474 voertuigen, waarvan er 54 al rondreden aan het einde van het jaar.

Opvallend: elektrische wagens vertegenwoordigen slechts 8% van de emissies.

Elektrificatie van het wagenpark

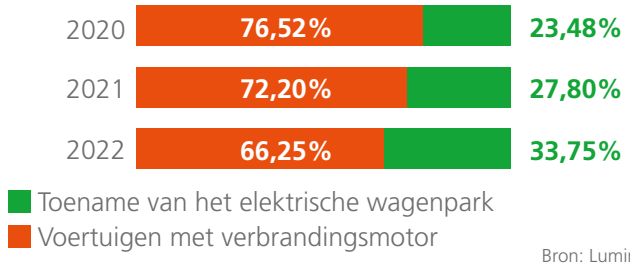

Bron: Luminus.

Sterke toename van het aantal afgelegde kilometers met de fiets

In 2022 registreerden maar liefst 178 medewerkers de kilometers die zij met de fiets, in het kader van hun woon-werkverkeer, aflegden en dit tegenover 87 in 2021. In totaal werd 144 232 kilometer gefietst (+169% ten opzichte van 2021), of gemiddeld 810 kilometer per jaar per fietser.

Deze sterke toename is toe te schrijven aan een vereenvoudigde registratie van de fietskilometers via Skipr, het frequenter naar kantoor komen (post covid) en misschien ook wel de mooie zomer en het mooie najaar van 2022.

Aantal gefietste kilometers

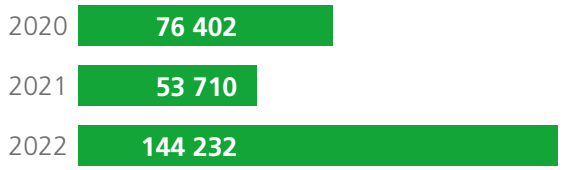

Bron: Luminus.

Lichte toename van het papierverbruik

In 2022 is het aantal afgedrukte vellen papier licht gestegen (+4,15%). Dit is deels te wijten aan de vermindering van het aantal uren thuiswerk.

Positief is dan weer dat het dubbelzijdig afdrukken gestegen is (+4%) en het aantal print- en kopieeropdrachten gedaald is (-7,83%), wat erop wijst dat de "papierloze" cultuur zich blijft ontwikkelen.

Aantal afgedrukte vellen papier (duizenden)

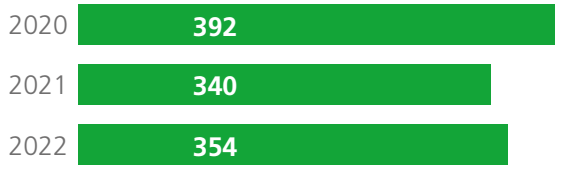

Bron: Luminus.

Personeel aanmoedigen om CO_2-uitstoot te verminderen of te vermijden

In 2022 werd voor het derde jaar op rij een deel van de jaarlijkse bonus voor alle medewerkers bepaald op basis van verschillende doelstellingen om de uitstoot van broeikasgassen van het bedrijf te verminderen. Het voorstel werd goedgekeurd en uitgevoerd door het directiecomité van Luminus.

Er werden gekwantificeerde doelstellingen vastgelegd zoals het aantal gebouwde windturbines, het geïnstalleerd vermogen zonne-energie, de elektrificatiegraad van het wagenpark, energie-efficiëntiediensten uitgevoerd door dochterondernemingen en de vermindering van het volume van digitale archieven. Daarnaast werden ook enkele investeringen ter bevordering van de energie-efficiëntie van de eigen sites in de bonusvoorwaarden vastgelegd. Zo werden o.a. de renovatie van verwarming en isolatie op de productiesite in Monsin en de herbelichting in Ham opgenomen.

Het dient opgemerkt te worden dat de goede resultaten van de dochterondernemingen in belangrijke mate hebben bijgedragen tot het behalen van de vooropgestelde doelstellingen.

Less is More: een intern initiatief om in de winter zo min mogelijk energie te verbruiken

Bij het uitbreken van de energiecrisis besliste Luminus om de temperatuur in alle kantoren in te stellen op 19° in plaats van 21°C. Daarnaast is in het najaar een testgroep opgericht in het kader van het initiatief 'Less is More'. Een groep van 16 vrijwilligers testte thuis allerlei praktijken uit om hun gas- en elektriciteitsverbruik te verminderen, op advies van de vereniging EcoConso. Door regelmatige (wekelijkse) bijeenkomsten konden de deelnemers ervaringen uitwisselen en elkaar aanmoedigen. In 2022 resulteerde dit voor de acht vrijwilligers van wie de verbruikshistoriek bekend was, in een daling van het verbruik van -45% in november en -35% in december voor gas, en -25% in december voor elektriciteit.

Het doel was om door te gaan tot eind april 2023 om zo lessen te kunnen trekken uit deze ervaring.

Digitale schoonmaak

In maart 2022 deed Luminus voor het eerst mee aan de "Cyber World Cleanup Day", een soort voorjaarsschoonmaak voor digitale data.

Via een communicatiecampagne werd gevraagd om zowel individuele mailboxen als opslagruimtes op te ruimen. Collega's werden gestimuleerd om te berekenen hoeveel CO_2-uitstoot vermeden kan worden door de data te verwijderen, om hen bewust te maken van de gevolgen van de digitale voetafdruk.

Daarnaast hebben de teams gedurende het jaar instructies gekregen over hoe ze hun mail- en opslaggedrag kunnen aanpassen om te voorkomen dat data onnodig verstuurd of bijgehouden worden.

Tijdens de zomervakantie werd de "Cyber Cleanup"-actie opnieuw onder de aandacht gebracht.

ISO 50001: 3 654 ton CO_2 vermeden dankzij de initiatieven van 2022

In 2022 heeft Luminus voor zijn ISO 50001-certificering structurele maatregelen genomen waardoor de uitstoot van CO_2 met 3 654 ton per jaar wordt vermeden.

De verbeterde energie-efficiëntie van de Ringvaart-gascentrale met gecombineerde cyclus zorgt voor de grootste verlaging: een vermindering van ongeveer 3 500 ton CO_2 per jaar, afhankelijk van het aantal bedrijfsuren (zie pagina 51).

De modernisering van de verlichting op de industriële sites, waarmee in 2021 is begonnen, levert een besparing van ongeveer 10 ton CO_2 per jaar per locatie. Dit komt voor 2022 neer op een gecumuleerd totaal van 150 ton vermeden CO_2.

Ten slotte moet de isolatie van het mangat van een stoomketel in de Ham-centrale een besparing van 66 GJ aan primaire energie opleveren en de CO_2-uitstoot jaarlijks met 4 ton verminderen.

Voor het ISO 50001-certificaat moet een bedrijf een specifiek actieplan opstellen dat systematisch het verbeteringspotentieel van energieprestaties in kaart brengt. Dit actieplan moet effectief worden uitgevoerd en de voortgang ervan moet regelmatig worden gemonitord. Luminus is sinds 2016 ISO 50001 gecertificeerd voor al zijn activiteiten - een unieke prestatie voor een Belgische gas- en elektriciteitsleverancier. Het certificaat bevat de nieuwe ISO 50001:2018-norm.

Met deze certificering kan Luminus zijn inzet voor de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's 7, 11, 12 en 13) blijven waarmaken. In de loop van 2022 werd de ISO 50001-certificering van Luminus verlengd.

Industriële risico's analyseren om het milieu te beschermen

Het kader

Luminus stelt alles in het werk om ernstige menselijke en milieuschade te voorkomen. De uitbating van industrieterreinen is onderworpen aan strikte voorwaarden die zijn vastgelegd in vergunningen van de overheid. Bovendien wordt elke nieuwe installatie onderworpen aan een systematische analyse van de industriële risico's. Dit gebeurt tijdens de ontwerpfase, bij de inbedrijfstelling en vervolgens om de vijf jaar, of wanneer wijzigingen worden aangebracht aan de volledige installatie of een gedeelte daarvan.

De overige risico's worden ingedeeld volgens hun potentiële gevolgen en de mate van waarschijnlijkheid. Daarbij houden we met name rekening met:

- de gegevens die de fabrikant verstrekt;
- de analyse van incidenten of bijna-incidenten die ter plaatse zijn waargenomen, en in de gehele bedrijfstak;
- aanvullende risicostudies, uitgevoerd door multidisciplinaire teams van Luminus onder toezicht van externe deskundigen en volgens internationaal erkende methodologieën;
- feedback van de sector en de autoriteiten.

Maandelijks wordt verslag uitgebracht over de voortgang van de geplande acties om de risico's te beperken. De gebruikte methodologie is een referentie voor het verkrijgen van ISO 14001- en 45001-certificaten.

Luminus moet over incidenten met betrekking tot zijn installaties rapporteren aan de bevoegde instanties. Alle incidenten die milieuschade kunnen berokkenen, hoe klein ook, moeten worden gemeld.

De indicatoren

In 2022 moesten er twee milieu-incidenten worden gerapporteerd. Over heel 2022 heeft Luminus geen ernstige incidenten hoeven te melden.

	2020	2021	**2022**
Aantal aan de overheid gemelde milieu-incidenten	0	2	**2**

Omgaan met de klimaatverandering: risicoanalyse

In 2022 gebeurde er voor het eerst een risicoanalyse rond de klimaatverandering voor de verschillende industriële vestigingen van Luminus. Deze analyse kaderde in het MVO-actieplan 2022 en de risicoanlayse voor de "Duty of vigilence"-wetgeving die sinds 2021 van kracht is.

Deze eerste doorlichting bracht de risico's en de impact van twee fenomenen in kaart. Enerzijds de toegenomen frequentie en ernst van extreme gebeurtenissen zoals hittegolven, periodes van droogte, overstromingen en stormen, en anderzijds de structurele gevolgen zoals de stijging van de gemiddelde temperatuur en de stijging van het zeeniveau. Momenteel loopt er een evaluatie van de mogelijke maatregelen, zowel voor de exploitatie als het onderhoud. Dit gebeurt met het oog op de veiligheidsmarges in het licht van deze extreme gebeurtenissen.

Milieu-incidenten gerapporteerd in 2022

Op 11 maart 2022 liep er minerale olie weg tijdens funderingsboringen in het windpark van Strépy. De lekkage van de hydraulische vloeistof - naar schatting minder dan vijf liter - werd veroorzaakt door een defecte boormachine.

De verantwoordelijke onderaannemer voor de werf was onvoldoende voorbereid op het risico op lekkage. Hij kon niet aantonen dat hij de gangbare maatregelen voor dit soort situaties correct had toegepast, zoals het gebruik van een absorptiekit en het opvangen van absorberende materialen in een speciale container.

De defecte machine werd snel gerepareerd. De onderaannemer moest een verbeteringsplan uitvoeren op basis van een risicoanalyse. Dit omvatte de levering van een absorptiekit voor de projectperiode van de bouwplaats, evenals een controle om te zien of de gebruikte absorptiematerialen via het juiste kanaal waren verwerkt. De werfarbeiders kregen een bewustmakingsopleiding over milieurisico's.

Op 6 juli 2022 lekte er ongeveer 400 liter olie op de site van Grands Malades. Dit gebeurde tijdens de vervanging van een beschadigde hydraulische regelklep. Door een fout tijdens de demontage lekte er olie in het opvangreservoir en vervolgens in het systeem van de stroomopwaartse afvoerklep. Dit afgesloten opvangreservoir staat niet in verbinding met de Maas. Er werden onmiddellijk absorberende middelen geplaatst om het lek in het opvangreservoir te beperken.

De olie werd volledig weggepompt en gerecupereerd.

De fout tijdens de ontmanteling werd geanalyseerd om de oorzaken in kaart te brengen.

Waterverbruik

Het kader

Thermische centrales die elektriciteit produceren met aardgas, verbruiken wisselende hoeveelheden water. Dit hangt af van het systeem dat de installaties moet koelen.

De koelingsbron kan omgevingslucht zijn (een luchtgekoeld condensatiesysteem zoals in Ringvaart), rivierwater (uit de Maas, zoals in Angleur), water uit een kanaal (zoals in Ham), of een combinatie hiervan (zoals in Seraing, rivierwater komt via pompen uit de Maas en omgevingslucht via de koeltoren).

Bij waterkoeling als koudebron moet het water dat wordt opgepompt in de buurt van de centrale, behandeld worden voordat het in de koelcircuits wordt geïnjecteerd. Dit is nodig om oxidatie- en kalkaanslagproblemen te voorkomen. Na de warmtewisseling wordt het gebruikte water onder strikte voorwaarden teruggevoerd. Er is een controle nodig van de chemische samenstelling en de temperatuur.

Alle vloeibare lozingen van de thermische centrales van Luminus worden continu gemonitord en/of gecontroleerd. Zo zorgen we voor de strikte naleving van de milieuvergunningen en de opgelegde limieten. In thermische centrales moeten sommige koelcircuits onder water blijven, zelfs wanneer de productie-eenheid niet in dienst is. Dit is het geval voor de STEG-centrale in Seraing. Doordat een deel van de installatie is stilgelegd, wordt een deel van het water dat stroomopwaarts wordt onttrokken, door de circuits geleid zonder te worden verwarmd of behandeld. In overleg met de autoriteiten wordt dit transitvolume niet meegeteld bij de gerapporteerde lozingen.

Daarbij maken we de kanttekening dat zoet water dat stroomopwaarts van de thermische centrales wordt gehaald, dient om de installaties te koelen ("koelwater") en voor verschillende productieprocessen ("gedemineraliseerd water"). Industriële sites kunnen ook leidingwater verbruiken voor sanitaire installaties of bepaalde productieprocessen.

De indicatoren

Toegenomen waterverbruik

De hoeveelheid onttrokken water is in 2022 gestegen met 21,4%, voornamelijk als gevolg van een hoger waterverbruik op de site van Seraing. Dit komt door de toename van het aantal bedrijfsuren van de gecombineerde cyclus in 2022 en door de werking van het koelcircuit in open circuit. Tijdens de winter kon door de vorst de koeltoren enkele dagen niet worden gebruikt.

Stijgende waterintensiteit

De waterintensiteit van de thermische centrales is toegenomen: in 2022 verbruikte Luminus 0,69 liter water per geproduceerde kilowattuur, tegenover 0,45 in 2021.

Deze verandering is vooral toe te schrijven aan de grote toename van het waterverbruik van de gecombineerde cyclus van Seraing (zie hierboven). Wel is de waterintensiteit van de centrale van Angleur gedaald van 0,44 l/kWh naar 0,40 l/kWh in 2022. Deze daling is met name te danken aan het gebruik van gasturbines gedurende langere periodes.

Totaal waterverbruik door thermische centrales (miljoenen m^3)

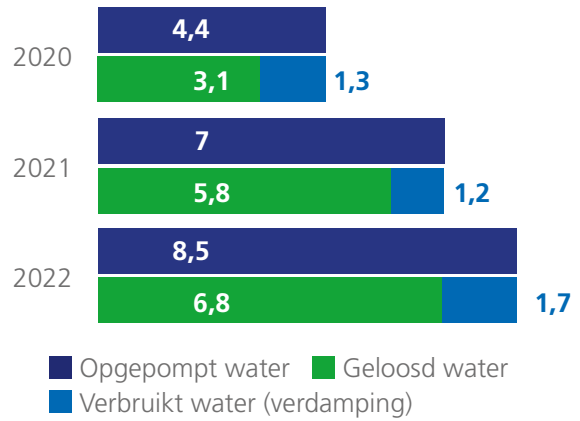

GRI 303-1 - SDG 6 - VER 4 Bron: Luminus.

Intensiteit van watergebruik op thermische locaties

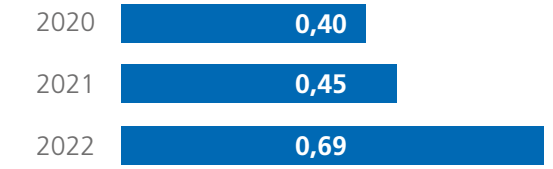

Intensiteit van het waterverbruik op de thermische sites: totaal verbruikt water in functie van de opgewekte elektriciteit (l/kWh)

GRI 303-1 - SDG 6 - VER 4 Bron: Luminus.

NB. De in 2021 gepubliceerde waterintensiteit (0,45 l/kWh) is gecorrigeerd ten opzichte van de gepubliceerde hoeveelheid (0,50 l/kWh) in het rapport van 2021 door een fout in de berekeningswijze (overschatting van de onttrokken hoeveelheid).

Luchtkwaliteit

Het kader

Gasgestookte elektriciteitscentrales stoten verschillende soorten gasemissies uit. Ze veroorzaken mee het broeikaseffect of beïnvloeden de luchtkwaliteit. Voor bepaalde emissies, zoals kooldioxide en stikstofoxide, is een jaarlijkse rapportering aan de overheid verplicht. Elke overschrijding van toegestane drempelwaarden moet direct worden gemeld, gevolgd door corrigerende maatregelen.

De indicatoren

Stikstofoxide-uitstoot gedaald

De uitstoot van stikstofoxide (NOx) is iets gedaald (-2,5%), door de licht afgenomen productie van de gasgestookte elektriciteitscentrales van Luminus.

Het emissievolume in 2022 komt uit op 471 ton, tegenover 483 ton in 2021. De NOx-uitstoot per geproduceerde kWh is stabiel ten opzichte van 2021, omdat elektriciteitsproductie van Luminus is verminderd.

N.B.: De berekening van de stikstofoxiden per geproduceerde kilowattuur bevatte een fout in 2020. De gecorrigeerde berekening is opgenomen in de grafiek hiernaast.

Toename uitstoot zwaveldioxide

De uitstoot van zwaveldioxide is in 2022 gestegen (+14%) omdat een open cyclus op de site van Angleur ongeveer zes uur stookolie gebruikte.

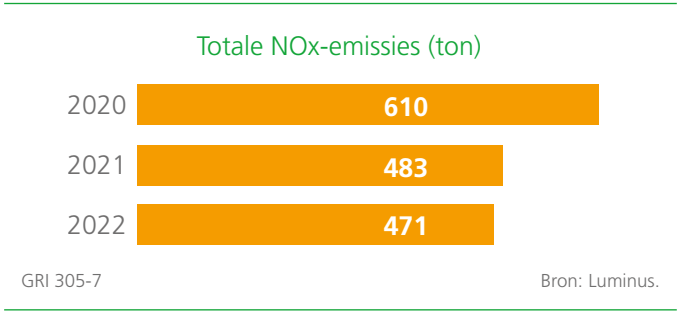

GRI 305-7 Bron: Luminus.

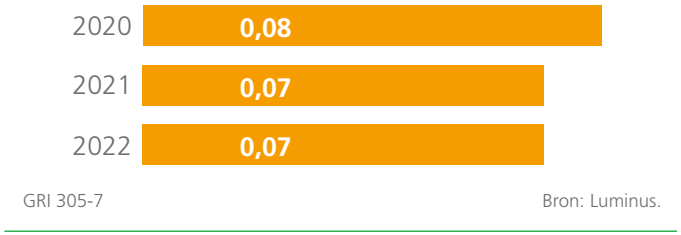

GRI 305-7 Bron: Luminus.

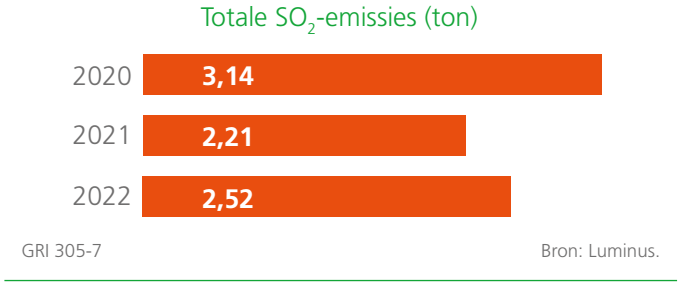

GRI 305-7 Bron: Luminus.

Beheer industrieel afval

Het kader

De industriële activiteiten van Luminus brengen verschillende soorten vast afval met zich mee.

Elk jaar haalt Luminus honderden tonnen afval uit de Maas om het debiet stroomopwaarts van de waterkrachtcentrales in stand te houden. Het bedrijf dekt de kosten voor de inzameling, sortering en recyclage van dit afval. De hoeveelheid afval die uit de rivier wordt gehaald, schommelt van jaar tot jaar. Ze wordt beïnvloed door het debiet en eventuele overstromingen.

De hoeveelheid afval die rechtstreeks door Luminus wordt geproduceerd, hangt af van de geplande onderhoudsactiviteiten (routineonderhoud, groot onderhoud, renovatie, enz.). Een deel van dit afval wordt gesorteerd, gerecycleerd of teruggewonnen.

De indicatoren

Een bijzonder jaar door de werf Seraing 2.0

De hoeveelheid afval die aan de waterkrachtcentrales uit de Maas wordt gehaald, is sterk gedaald (-62,6%) als gevolg van de beperkte regenval.

De sortering en recyclage van dit afval kostte in 2022 ongeveer 60 000 euro.

De voorbereidende werkzaamheden van de nieuwe gascentrale van Seraing leverde een zeer sterke stijging van de hoeveelheid niet-gevaarlijk industrieel afval op: + 3 743%. Bij de sloop van de funderingen van de voormalige Valfil-fabriek werd 14 441 ton beton verwijderd. Het beton werd zo goed als volledig gerecycleerd. Dit afval vertegenwoordigt 97,5% van het totale niet-gevaarlijke industriële afval.

Het volume gevaarlijk industrieel afval steeg met 30% ten opzichte van 2020. Dit is vooral afkomstig van de site in Seraing. De verwijdering van vervuilde grond vergt immers een specifieke behandeling.

Gerecycleerd afval en aandeel van gerecycleerd afval in de totale hoeveelheid geproduceerd afval

In 2012 heeft Luminus een beleid ingevoerd om minder afval op afvalparken te laten belanden. Al het afval dat uit de Maas wordt gehaald, wordt gesorteerd en indien mogelijk gerecupereerd. In 2022 steeg de hoeveelheid gerecycleerd afval sterk: +788,7%. De reden is de toename van de hoeveelheid ongevaarlijk bedrijfsafval (zie hierboven).

Het aandeel gerecycleerd afval daalde sterk: tot 69,5%. Dit komt vooral door de hoeveelheid niet-recycleerbaar industrieel afval van het bouwproject in Seraing. Het gaat hier om verontreinigde grond en vervuild water.

Het aandeel gerecycleerd afval is sterk gedaald. Eind 2022: 69,5%, Dit is voornamelijk te danken aan het niet-recycleerbaar afval gegenereerd door de werken in Seraing (vervuild land, vervuild water).

Gewonnen of geproduceerd industrieel afval (ton)

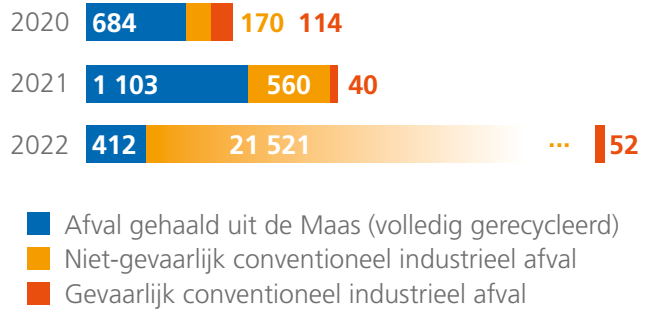

Bron: Reporting REGINE - Service Public de Wallonie, DGO3 - Département Sols et Déchets.
Reporting to OVAM, Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij.

GRI 306-2 - SDG 12.4 - VER 4

Gerecycleerd afval (ton) en aandeel (%) gerecycleerd afval in vergelijking met totaal geproduceerd of uit de Maas gehaald afval

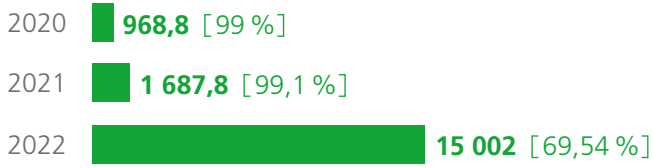

GRI 306-2 - SDG 12.4 - VER 4

Bron: Luminus.

Bescherming van de biodiversiteit

Het kader

Het behoud van de biodiversiteit is een van de uitdagingen waarmee Luminus dagelijks te maken heeft, vanwege de potentiële impact van zijn activiteit op het milieu.

Daarom heeft Luminus specifieke maatregelen getroffen om het milieu te beschermen. Projecten die mogelijk een grote impact hebben op het ecologisch evenwicht, krijgen een effectenbeoordeling voorafgaand aan de afgifte van een milieuvergunning.

Dergelijke studies zijn er ook bij de verlenging van vergunningen, voor elektriciteitscentrales met een vergunning van klasse 1 & 2 en voor specifieke projecten zoals gedefinieerd in de wetgeving. Voor andere projecten komt er een nota met een kwantitatief overzicht van de belangrijkste effecten op het milieu. Waar nodig worden er passende maatregelen vastgelegd.

In Wallonië voorziet de regelgeving in de uitvoering van compenserende maatregelen wanneer een windproject een risico op aantasting van de biodiversiteit inhoudt dat niet voldoende kan worden beperkt. Ook in het Vlaams Gewest kan de regelgeving voorzien in de invoering van compenserende maatregelen wanneer een windenergieproject een risico op verstoring van de biodiversiteit inhoudt dat niet voldoende kan worden beperkt. Dit is vastgelegd in de milieuvergunning.

Een nieuw handvest voor windparken

In 2021 lanceerde het Wind-team de 'Wind Biodiversity Journey'. Doel is om binnen Luminus kennis en ervaring op te doen rond ecosystemen. In het kader hiervan heeft het team een groen handvest opgesteld om de impact van windparken op de biodiversiteit te minimaliseren. Dit groene handvest is geïnspireerd op de aanbevelingen van de IUCN (International Union for Conservation of Nature). Het bevat al verschillende punten uit het VGM-beleid van Luminus, maar ook aanbevelingen voor biodiversiteit. Zo maken nestperiodes, invasieve uitheemse soorten en plantenelementen in het algemeen integraal deel uit van dit handvest, dat eind 2022 aan de toeleveringsbedrijven werd voorgesteld. Het groene handvest geldt voor de volledige regio en wordt in 2023 getest op een eerste windpark.

Verbintenissen Act4Nature: vorderingen in 2022

De Groep EDF heeft zich in 2018 achter de Act4Nature-aanpak in Frankrijk geschaard. Luminus is betrokken bij de internationale activiteiten van Act4Nature via drie verbintenissen. Binnen de pijler Kennisdeling werden er in 2021 en 2022 biodiversiteitstrainingen georganiseerd, waaraan zo'n honderd mensen deelnamen. In dit kader zijn ook de onderhoudscontracten voor groenvoorzieningen rond bedrijfsterreinen aangepast. Het is nu verplicht om er clausules over bestrijdingsmiddelen en invasieve uitheemse soorten in op te nemen.

act4nature international

De indicatoren

	2020	2021	**2022**
Aantal locaties waar verplichte compenserende maatregelen zijn uitgevoerd GRI 304-3 - SDG 15.1 - VER 4	22	25	**27**
Aantal locaties waar vrijwillige compenserende maatregelen zijn uitgevoerd GRI 11-4 - SDG 15.5 - VER 4	11	14	**14**
Aantal lopende vogelmonitoringsstudies (op vrijwillige basis) - SDG 3.9 - VER 5	2	5	**6**
Terreinen waar bodemsanering nodig is - SDG 3.9 - VER 5	1 (Seraing)	1 (Seraing)	**1 (Seraing)**

Hieronder volgt een lijst van gebieden waar **verplichte** maatregelen ter bescherming van de biodiversiteit van kracht zijn en eveneens een lijst van locaties waar Luminus **vrijwillig** maatregelen heeft genomen om de biodiversiteit te behouden of te herstellen.

Verplichte maatregelen biodiversiteit 2022
Adobe Acrobat Document 31 KB

Vrijwillig maatregelen biodiversiteit 2022
Adobe Acrobat Document 22 KB

Hieronder volgt een lijst van audits die zijn uitgevoerd om verontreinigde bodems te inventariseren. Uit deze lijst blijkt dat: het Waals Gewest heeft gevraagd een saneringsplan op te stellen om de verontreiniging op de site van Seraing te verhelpen. Dit plan moet uiterlijk op 30 november 2023 worden ingediend.

2022 Bodemonderzoeken Luminus-sites
Adobe Acrobat Document 113 KB

Oppervlakte bestemd voor compenserende maatregelen (hectaren)

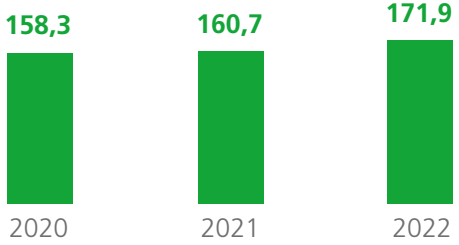

Bron: Luminus.

Sinds 2011 creëert Luminus compensatiezones. Deze verplichting maakt deel uit van het vergunningsproces voor windparken. Deze zones verschillen per windpark, en hangen af van het soort maatregelen (haag, grasland, enz.) of de betrokken oppervlakte.

De toename in 2022 is het gevolg van de invoering van nieuwe zones in de buurt van de windparken Frameries en Doornik-West.

Vrijwillige acties

Naast de verplichte acties in het kader van de vergunningen draagt Luminus op een proactieve manier bij tot het behoud van de biodiversiteit. Dit is met name het geval voor:

- de sites Ringvaart en Seraing (gebieden met uitgesteld maaibeleid);
- de site van Lierneux (wandel- en fietsroute met educatieve stopplaatsen);
- Monsin-site (heraanleg van groene ruimten met 100% lokale soorten, in 2021);
- de sites van Angleur en Lixhe (gebieden gewijd aan biodiversiteit);
- plaatsen waar bijenkolonies worden gehouden (Floriffoux, Seraing en Ringvaart);
- windparken waar ornithologische monitoring wordt uitgevoerd in samenwerking met de vereniging Faune & Biotopes (zie pagina 52);
- alle sites in het Waalse Gewest waarvoor het contract voor groenbeheer een verminderde tussenkomst voorschrijft (meer late maaibeurten op sites voor waterkracht- en thermische productie, afschaffing van bestrijdingsmiddelen en verminderde maaifrequentie).

Daarnaast blijft het partnerschap met het Jane Goodall Institute in België actief. Drie gebieden werden in 2022 opnieuw beplant.

Van links naar rechts: Philippe Goffin (bugemeester van Crisnée), Grégoire Dallemagne (CEO Luminus), Anouska Plasmeijer (JGI Belgium).

Grootste turbine van het Luminus-windpark in gebruik genomen

Op 22 december 2022 werd op het bedrijventerrein van CBR de bouw van de hoogste windturbine van het Luminus-windpark voltooid. Met een totale hoogte van 230 meter en een rotordiameter van 150 meter bedraagt de geschatte jaarproductie van de windturbine 12 545 MWh. Dit komt neer op een besparing van ongeveer 1 832 ton[1] CO_2.

CBR is de Belgische marktleider in cement en een dochteronderneming van de Heidelberg Materials Group. De onderneming wil tegen 2030 zijn netto CO_2-uitstoot verminderen tot 400 kilogram per ton cement. De windturbine van 4,2 MW - gebouwd op de industriezone Arbedkaai ten noorden van Gent - draagt bij aan het behalen van deze doelstelling.

De windturbine is 230 meter hoog en heeft wieken van 75 meter elk. Hij produceert gemiddeld 12 545 MWh per jaar, wat overeenkomt met het energieverbruik van 3 500 huishoudens. De turbine dekt ongeveer 12% van de energiebehoefte van CBR en vermindert de CO_2-uitstoot met gemiddeld 1 832 ton[1] per jaar.

"We hebben twee redenen om zo'n hoge windturbine te bouwen", legt Anne Temmerman, projectleider Wind, uit. "Enerzijds waait het op grotere hoogte harder. Anderzijds vangt een grotere rotor meer wind. Daardoor produceert een hoge windturbine meer energie".

Observatie vogels: zes camera's om te testen

De uitbating van deze windturbine moest ook rekening houden met een zo beperkt mogelijke impact op de biodiversiteit. Zo plant Luminus de installatie van zes camera's rond de mast om de werkelijke vogelpassages te inventariseren. De camera's identificeren de vogelsoorten in de omgeving van de windturbine. Dit kan in de toekomst dienen als basis om een dynamisch remsysteem te ontwikkelen dat de productie van hernieuwbare energie moet optimaliseren.

Er hebben zich geen ongevallen voorgedaan tijdens de bouw. Uiteraard blijft veiligheid een prioriteit gedurende de gehele exploitatieperiode van de windturbine. Daarom wordt hij 24/7 bewaakt door het Asset Management Team.

De mast van de windturbine op het industrieterrein van CBR, ten noorden van Gent, wordt in elkaar gezet. Hij is 230 meter hoog.

[1] Berekening op basis van emissiefactoren rekening houdend met de levenscyclus: 11 gCO_2e/kWh voor windenergie (IPCC-referentie 2014) en 157 gCO_2e/kWh voor de Belgische energiemix (IEA-referentie 2021).

Elektriciteitscentrale Ringvaart in Gent performanter na grote revisie

In 2022 werd de stoom- en gascentrale aan de Ringvaart in Gent onderworpen aan een grote revisie. Hiervoor werd de centrale vier maanden buiten dienst gesteld. Dankzij deze werken kon de performantie van de centrale verbeterd worden en werd de levensduur met meerdere jaren verlengd.

Tijdens dit geplande onderhoud werden uitzonderlijk zowel de gasturbine als de drietraps (hogedruk, middendruk, lagedruk) stoomturbine tegelijk volledig geopend voor inspectie en herstellingen. Het was meteen de grootste revisie ooit voor Ringvaart sinds de indienststelling van de centrale in 1997.

De hoge- en middendrukrotor van de stoomturbine werd getransporteerd naar Duitsland voor een grondige revisie in het atelier van de constructeur.

In de gasturbine werden na inspectie van de compressor de lagers en enkele reeksen statorschoepen vervangen. De verbrandings- en turbinecomponenten werden vervangen door nieuwe onderdelen.

Van de stoomturbine werden de rotoren volledig gedemonteerd om getransporteerd te worden naar Duitsland, waar ze in het atelier van de leverancier werden onderworpen aan inspectie, herstelling en uitbalancering. Daarnaast werden in het lagedrukgedeelte negen schoepen van de laatste en ook grootste schoepenrij vervangen, wegens slijtage aan de voet van de schoepen.

Tot slot werd het volledige computergestuurde controlesysteem van de stoomturbine en de alternator geüpgraded en geïntegreerd in het bestaande supervisiesysteem. Dit vergemakkelijkt het onderhoud en verhoogt de betrouwbaarheid van de centrale.

Verlaging van de CO_2-uitstoot per geproduceerde kilowattuur

Dankzij deze revisie is de performantie van de centrale enigszins verbeterd, waardoor jaarlijks, afhankelijk van het aantal draaiuren, zowat 3 500 ton aan CO_2-emissies kan worden vermeden.

De verhoogde trillingen die in januari 2022 nog aan de oorzaak lagen van een volledige stop van de installatie gedurende een week, werden niet meer waargenomen bij nieuwe metingen na de revisie.

Voor dit onderhoud waren er dagelijks gemiddeld 70 verschillende bedrijven op de site aanwezig en werden er 60 000 externe werkuren gepresteerd. Er werden geen incidenten met werkverlet gerapporteerd.

Door o.a. problemen bij het transport van de lagedrukstoomturbinerotor en enkele onvoorziene herstellingswerken duurden de werken een maand langer dan voorzien. De centrale werd op 1 april stilgelegd en op 4 augustus terug opgestart.

Door deze revisie werd de levensduur van de centrale met meerdere jaren verlengd.

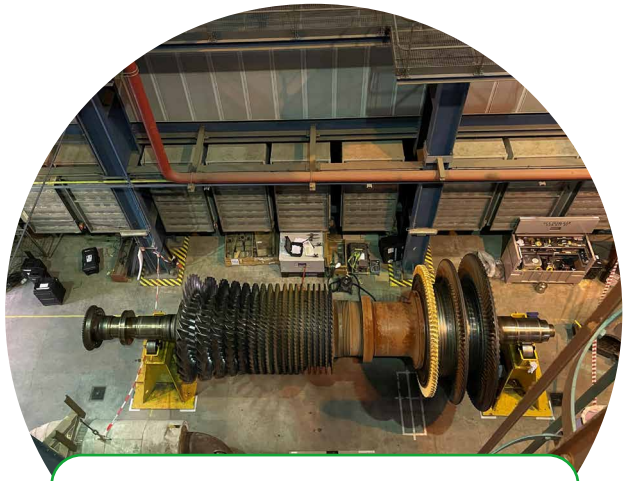

De rotor, het draaiende gedeelte van de gasturbine, werd uit de stator verwijderd voor inspectie.

Compenserende maatregelen in Ciney: een nieuw soort monitoring voor insecten en amfibieën

Luminus volgt vrijwillig de doeltreffendheid van de compenserende maatregelen op. Tot nu toe gebeurde dit alleen voor vogels. In 2022 werden ook insecten en amfibieën op het windpark van Ciney opgevolgd om de impact van de maatregelen te kennen. De resultaten van de eerste fase bevestigen de doeltreffendheid van de genomen maatregelen. De gecreëerde biotoop vormt een habitat voor vele soorten.

Faune & Biotopes observeert de maatregelen die in 2011 opgezet zijn op twee hectare nabij het windpark Ciney 1, in de gelijknamige gemeente. Het gaat om een netwerk van acht vijvers die nieuw zijn aangelegd, een bloemenweide met uitgesteld maaibeheer, en om bomen en hagen die op het perceel zijn geplant.

Close-up van een van de vijvers: de aanwezigheid van riet wordt door vele soorten gewaardeerd.

Het herstel van zogeheten 'wetlands' ter bevordering van de biodiversiteit is belangrijk. Daarom werden deze maatregelen in 2022 onderworpen aan een geheel nieuw type vrijwillige monitoring. Sinds 2017[1] bestudeert Faune & Biotopes op diverse locaties de doeltreffendheid van de compenserende maatregelen voor tal van vogelsoorten. Voor de uitgevoerde compensaties in Ciney was er specifieke deskundigheid vereist over de amfibieën en insecten die hier hun biologische cyclus doorlopen.

Verschillende methoden voor het observeren van biodiversiteit

Het team van Faune & Biotopes kreeg van het Département de la Nature et des Forêts de toestemming om met de beschermde amfibieënsoorten om te gaan. Daarna werd in elk van de acht vijvers een fuik geplaatst. Hiermee worden de dieren afzonderlijk gevangen. Na identificatie worden ze terug vrijgelaten. Andere methoden werden gebruikt om de aanwezige insecten, met name vlinders, te identificeren.

De acht veldbezoeken van Faune et Biotopes verliepen gespreid over vier maanden, van begin april tot eind juli. Dankzij deze veldbezoeken kon, ondanks de intense droogte van het seizoen, een groot aantal verschillende soorten worden geïnventariseerd. Eén van de acht vijvers was "verlaten" wegens onvoldoende waterpeil.

[1] Zie duurzaamheidsverslagen 2019-2020-2021.

In totaal trof men in het gebied zes beschermde soorten aan, waarvan de helft salamanders. Ook werd de grauwe vliegenvanger waargenomen, een beschermde soort. Door de registratie van de waarnemingen kon de databank van het Département de la Nature et des Forêts over deze soort worden aangevuld. Wat bestuivende insecten betreft, werden meer dan 180 soorten geïdentificeerd, waaronder een vijftiental vlindersoorten. Ook de flora is vrij divers, typisch voor de magere, bloeiende weiden.

Het is de bedoeling de monitoring in 2023 verder te zetten. Zo weten we of dit gebied voor de reeds waargenomen soorten aantrekkelijk blijft.

De gevlekte watersalamander is één van de drie soorten watersalamanders die in het gebied zijn waargenomen. Samen met de alpenwatersalamander en de palmsalamander staan ze op de rode lijst (beschermde soorten).

Het Life4Fish-programma: uitvoering en monitoring van de maatregelen voor de bescherming van het palingbestand

2022 betekende een belangrijk keerpunt voor de uitvoering van het Life4Fish-programma. De laatste maatregelen voor de bescherming van de Europese paling werden ingevoerd en de monitoring kon beginnen.

Sinds 2017 voeren Luminus en zijn partners[1] een programma uit om trekvissen - jonge zalm en Europese paling - in de Maas te beschermen. Het project krijgt de financiële steun van de Europese Commissie en heeft in zijn voorlaatste jaar belangrijke vooruitgang geboekt.

De elektrische geleidingsbarrière voor jonge zalm aan de waterkrachtcentrale Grands-Malades bleek tijdens de laatste controleperiode contraproductief. Daarom hebben alle betrokkenen unaniem besloten deze te verwijderen. Sommige onderdelen zoals de elektroden en kettingen werden hergebruikt bij de installatie van de barrière in de waterkrachtcentrale van Ampsin bij Tihange.

In augustus installeerde PROCOM System de laatste barrière om de palingen van de turbines van de Ampsin-centrale af te leiden. Dit was meteen het sluitstuk van de geplande fysieke voorzieningen.

In januari 2022 hebben teams van EDF R&D, Normandeau, UNamur en Profish tests uitgevoerd bij de twee nieuwe duurzame turbines in Monsin (gelijktijdig met het Life4Fish-programma door Luminus geïnstalleerd). Uit de tests blijkt dat de turbines zeer weinig invloed hebben op de vissen. 48 uur na de uitvoering ervan hadden ze impact op minder dan 7% van de palingen en minder dan 1% van de jonge zalm.

Nominatie Trends Awards

Het Life4Fish-programma was een van de drie finalisten bij de Trends Awards in november 2022. De jury waardeerde vooral het innovatieve karakter en de bijzonder concrete maatregelen.

Het voorspellende migratiemodel werkt sinds het voorjaar van 2022 in het besturingssysteem van de hydraulische installaties aan de Maas. Het omvat de waterkrachtcentrales en stuwdammen van de Waalse Overheidsdienst.

Dit model bepaalt nauwkeurig wanneer de turbines in Grands-Malades, Ampsin, Ivoz-Ramet en Monsin moeten worden stopgezet wanneer er trekvissen passeren. Het debiet van de turbines gaat dan naar de stuwdam. De palingen die de stroom volgen, worden afgeleid via de dammen en niet langs de centrales. Door de zeer geringe regenval in de afgelopen zomer en herfst vonden de tests pas enkele weken voor de fase van de migratiecontrole plaats. Daardoor zijn voorlopig alleen de centrales van Grands-Malades en Monsin uitgerust met een automatisch systeem. De teams van Luminus en SPW[2] moeten in 2023 voor de sites van Ampsin en Ivoz-Ramet hun werkzaamheden op elkaar afstemmen.

In november is de laatste fase van de monitoring van de migratie ingegaan, met inbegrip van alle beschermingsvoorzieningen. Ze duurt tot eind 2023.

Zoals afgesproken met de Europese Commissie komen alle resultaten op de website[3] van het project. De laatste stand van zaken werd tijdens een evenement op 18 mei aan een groot publiek meegedeeld. (zie blz. 27).

Het project heeft een internationale uitstraling. Dat bewijst de belangstelling van organisaties die eveneens bezig zijn met de bescherming van trekvissen. Zij willen van de partners meer weten over de gekozen maatregelen en de resultaten. Het delen van de technische oplossingen en de opgedane ervaring is inmiddels begonnen.

[1] De universiteiten van Namen en Luik, alsook Profish en de teams Onderzoek & Ontwikkeling van de Groep EDF.
[2] Waalse overheidsdienst
[3] https://www.life4fish.be/nl

Ampsin-Neuville: de elektrische afscherming wordt onder water gezet

Installatie van de elektrische afscherming in Ampsin

HOOFDSTUK 3

KLANTEN

- CONSUMENTENBESCHERMING
- ENERGIEOPLOSSINGEN
- BEVOORRADINGS-ZEKERHEID

Energiecrisis beïnvloedt klanttevredenheid

Consumentenbescherming

De levering van gas en elektriciteit kan als een essentiële dienst worden beschouwd. Vooral in België is de energiesector een van de meest gereguleerde sectoren.

De bescherming van de consument is vastgelegd in talrijke wetten en regels. Zo zijn er o.a. afspraken over de verkoop van elektriciteit, gas of aanverwante diensten, de informatie over tarieven en facturen, de behandeling van klachten en het toekennen van afbetalingsplannen voor klanten in moeilijkheden.

In dit hoofdstuk komen drie afzonderlijke thema's aan bod: handelspraktijken, kwaliteit van de dienstverlening en de verbintenissen voor klanten met betalingsproblemen.

Handelspraktijken

Luminus besteedt veel aandacht aan correcte handelspraktijken, zowel aan de naleving van de regelgeving als aan de tevredenheid van de klant.

Oneerlijke praktijken kunnen leiden tot klachten bij de overheid (FOD Economie), de regulatoren of de federale Ombudsman.

Kwaliteit van de dienstverlening

De kwaliteit van de dienstverlening is voor de meeste particuliere en zakelijke klanten een belangrijk criterium bij de keuze van hun leverancier. Snel antwoord krijgen bij een verhuis, bij vragen over een factuur of bij tijdelijke betalingsmoeilijkheden kan het verschil maken. De tevredenheid van de particuliere klanten is ook een van de parameters die de regionale regulatoren meenemen in hun evaluatie.

Kwetsbare klanten

Soms hebben klanten tijdelijk of langdurig betalingsmoeilijkheden wat kan leiden tot onbetaalde facturen. Deze onbetaalde facturen creëren een risico voor zowel de klanten (overmatige schuldopbouw) als de leveranciers (solvabiliteit). De interne processen worden regelmatig herzien om deze risico's te beperken.

Energieoplossingen

De klimaatverandering staat hoger op de agenda dan ooit. Particuliere klanten willen er meer over weten en zoeken naar concrete oplossingen. Enerzijds willen zij hun energieverbruik verminderen, anderzijds geven zij steeds meer de voorkeur aan duurzame energie.

Het is belangrijk dat gezinnen de geschikte tools aangereikt krijgen om hun verbruik efficiënt te beheren in de strijd tegen de klimaatopwarming. Energiediensten, zoals het regelmatig onderhoud van een condensatieketel, helpen de consumenten minder te verbruiken. Door de installatie van zonnepanelen kunnen klanten hun ecologische voetafdruk verkleinen.

De rol van de bedrijven is nog groter op dit vlak, zowel voor de impact op het milieu als de financiële impact. De potentiële energiebesparing is vooral in de tertiaire sector zeer groot. Voor Luminus is het een prioriteit om bedrijven specifieke diensten aan te bieden die hen een beter inzicht geven in hun verbruik. Hiermee hebben ze een basis om hun installaties aan te passen en zo hun facturen te verlagen en hun uitstoot te verminderen. Naast meer energie-efficiëntie zijn hernieuwbare energiebronnen dé manier om de koolstofvoetafdruk te verkleinen. Voor bedrijven is zekerheid van de elektriciteitsvoorziening belangrijk.

Daarnaast willen zij hun eigen productiecapaciteit optimaal kunnen benutten, vooral als ze de mogelijkheid hebben om die op de vraag af te stemmen.

Bevoorradingszekerheid

Een onverwachte onderbreking van de gas- of elektriciteitslevering kan zeer directe gevolgen hebben voor de gezondheid en het welzijn van de mensen, de veiligheid van de industriële installaties, de continuïteit van de openbare diensten of zelfs de economie van het land.

Luminus draagt bij tot de bevoorradingszekerheid van het land dankzij flexibele en betrouwbare gasgestookte centrales. Deze dragen bij aan het evenwicht tussen productie en verbruik.

Handelspraktijken

Het kader

Luminus werkt samen met gespecialiseerde bedrijven in verkoop, zowel voor huis-aan-huisverkoop, telefonische verkoop als verkoop op openbare plaatsen. De onderaannemers moeten jaarlijks gecertificeerd worden en zijn verantwoordelijk voor de handelingen van hun personeel.

Voor al deze verkoopkanalen heeft Luminus een specifieke gedragscode opgesteld die elke verkoper moet ondertekenen voordat hij aan de slag gaat. Deze code omvat de Belgische wettelijke verplichtingen alsook regels die Luminus specifiek oplegt. Elke verkoper volgt een opleiding en moet slagen voor een verplicht jaarlijks examen, dat leidt tot zijn of haar certificering. Dankzij hun opleiding zijn zij in staat oplossingen aan te bieden die passen bij de situatie van elke klant, inclusief - indien van toepassing - een aanbod voor dringende reparaties.

In 2022 heeft de crisis als gevolg van de explosie van de energieprijzen Luminus ertoe gebracht bepaalde verkoopkanalen tijdelijk op te schorten, vooral tijdens periodes waarin Luminus geen vaste tarieven kon aanbieden (d.w.z. van september tot december 2022).

De indicatoren

Lichte daling van de gemeten tevredenheid na ondertekening van het contract

Luminus meet de klanttevredenheid op uiteenlopende momenten met diverse methoden en indicatoren. De tevredenheid van de particuliere klanten wordt gemeten via de NPS[1] (Net Promoter Score).

Een eerste meting wordt uitgevoerd net na het commerciële contact en de verwerking van de overeenkomst. Deze meting helpt om de kwaliteit van de verkoop te beoordelen.

De NPS na ondertekening van een contract is in 2022 licht gedaald (-8%) tegenover 2021. Deze daling houdt verband met de slechte prestatie van het outbound sales-kanaal in het eerste kwartaal. Deze daling heeft ertoe geleid dat Luminus de verkoop via dit kanaal tijdelijk heeft stopgezet om de kwaliteit van de geleverde diensten te beoordelen. Op het einde van deze evaluatiefase werd beslist om het contract van ongeveer 90% van de van Essent Belgium geërfde partners te beëindigen, omdat ze niet voldeden aan de kwaliteitsnormen die Luminus stelde.

Alle verkoopkanalen samen bereikten vanaf het tweede kwartaal een hoger tevredenheidsniveau, met een gemiddelde van 33% (in plaats van 12% voor alle kanalen samen in het eerste kwartaal).

In 2022 heeft de marktcontext het voor verkopers niet eenvoudig gemaakt. Door de maatregelen van de overheid en de stijgende energieprijzen heeft het verkoopteam vanaf maart tot en met december continu moeten evalueren welke saleskanalen actief moesten worden gehouden en welke tijdelijk gesloten moesten worden.

Net Promoter Score voor de nieuwe klanten na ondertekening van het contract

Bron: Luminus.

[1] De "NPS", Net Promoter Score, wordt gebruikt om het niveau van klanttevredenheid en de getrouwheid te evalueren. Dit gebeurt op basis van de aanbevelingen van gebruikers van een product of dienst, op een schaal van 0 tot 10. Deze scores worden onderverdeeld in drie categorieën:

- de 'promotors' (voor scores van 9 tot 10),
- de 'passieven' (7 of 8),
- de detractors (0 tot 6).

De berekening wordt gemaakt door het percentage 'detractors' af te trekken van het percentage 'promotors'. Een NPS wordt uitgedrukt als een procentueel getal, tussen -100 en +100. Een positieve NPS wijst op een goede mate van tevredenheid.

Kwaliteit van de dienstverlening

Het kader

Luminus stemt zijn dienstverlening af op de wensen van de klant.

- De Luminus-website werd zo opgezet zodat iedereen vlot de gewenste informatie terugvindt. Bijvoorbeeld over leverings- en dienstencontracten, verbruik, facturen of de regeling van een verhuis. De meeste zaken kan de klant meteen via zijn persoonlijke klantenzone "My Luminus" regelen.
- Alle serviceafdelingen (contactcenters, facturatie, enz.) hebben als doel de klant een snel en compleet antwoord te geven. Ondernemingen hebben een persoonlijk aanspreekpunt.

Luminus meet de tevredenheid van zijn klanten op verschillende manieren. Dit laat toe beter te begrijpen waarom klanten niet tevreden zijn en hoe hun verwachtingen evolueren.

In 2022 blijft de klantendienst investeren in de kwaliteit van de interacties op callcenterniveau door deze nauwgezet op te volgen en aangepaste trainingen te voorzien voor de medewerkers.

De indicatoren

Klanttevredenheid na een contact: aanpassing van de methode van gegevensverzameling

In maart 2022 besloot de klantenservice om het dataverzamelingsschema voor de berekening van de klanttevredenheid NPS aan te passen, om de mate van tevredenheid na een contact nog preciezer te kunnen meten. Zo wordt de tevredenheid twee dagen na een contact gemeten in plaats van zeven dagen ervoor.

Het jaargemiddelde (vanaf maart) van deze aangepaste NPS is +29. De maandelijkse schommelingen laten zien dat de prijsstijgingen vanaf de herfst invloed hadden op de klanttevredenheid in het derde kwartaal (gemiddelde NPS van +24).

Merk op dat de NPS-score berekend tot zeven dagen na het contact 21 was in 2021 en 19 in 2022.

Stijging van de tevredenheid over extra diensten

De tevredenheid over de nieuwe diensten die worden verkocht onder het merk Luminus wordt specifiek opgevolgd. Dit laat toe om nauwkeurig de prestaties van "Luminus services partners" op te volgen.

De NPS voor "extra diensten" is in 2022 gestegen (+20%) ten opzichte van 2021. Deze stijging hangt samen met een betere behandeling van klantenfeedback van Luminus-partners. De partners zijn nu direct verantwoordelijk voor de afhandeling van klachten. Ook de frequentie van overlegmomenten is toegenomen. De kwaliteit van het werk van de technici wordt nu wekelijks gemonitord, zowel op het gebied van klantervaring (NPS) als klachten.

NPS-score met betrekking tot de nieuwe diensten[2]

Bron: Luminus.

[1] Overstap van de Belgische energiemarkt (leveranciers en distributienetbeheerders) op een nieuw centraal platform en op het nieuwe communicatieprotocol 'MIG 6'voor dataverkeer. Dit moet leiden tot een efficiëntere werking van de energiemarkt, klaar voor de toekomst (meer lokale productie, digitale meters, …)

[2] Definitie NPS zie vorige pagina. De NPS-score voor nieuwe diensten omvat niet de tevredenheid over de installatie van zonnepanelen.

Luminus verliest 2 sterren door toegenomen klachten

Bij een geschil met een leverancier kan elke klant een klacht indienen bij de regionale regulatoren of bij de federale Ombudsman voor Energie. Klachten worden bijgehouden met vermelding van de betrokken leverancier of distributiebedrijf.

De Vlaamse regulator VREG publiceert elk kwartaal een barometer op basis van het aantal ontvankelijke klachten (een klacht wordt als ontvankelijk beschouwd als de klant de leverancier op de hoogte heeft gebracht voordat hij verhaal ging halen). Het aantal sterren (van één tot vijf) hangt af van het aantal geregistreerde ontvankelijke klachten.

Om vijf sterren te krijgen, moet een leverancier onder de drie klachten per 5 000 klanten blijven.

Volgens de barometer van de Vlaamse regulator VREG stijgt het gemiddeld aantal ontvankelijke klachten geregistreerd op naam van Luminus fors, met een gemiddelde van 1,52 in 2021 en 5,09 in 2022 (+235%). Luminus verloor daardoor twee sterren in 2022. Op 31 december 2022 had Luminus nog drie VREG-sterren.

Uit de analyse blijkt dat de forse stijging van het aantal klachten in de eerste plaats verband houdt met klachten die voortkomen uit de praktijken van bepaalde zakenpartners waarmee Luminus in het eerste kwartaal besliste om niet meer samen te werken. Ten tweede leidde de sluiting van verschillende communicatiekanalen (waaronder e-mail) op het hoogtepunt van de crisis tot tal van klachten.

In september 2022 vroeg Eva De Bleeker, toenmalig staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, aan de leveranciers om de situatie binnen een jaar te verhelpen. Dit verzoek resulteerde op 26 oktober 2022 in een formele overeenkomst.

Onderstaande grafiek toont de scores van de belangrijkste leveranciers.

Aantal klachten per 5 000 klanten: vergelijking door de VREG

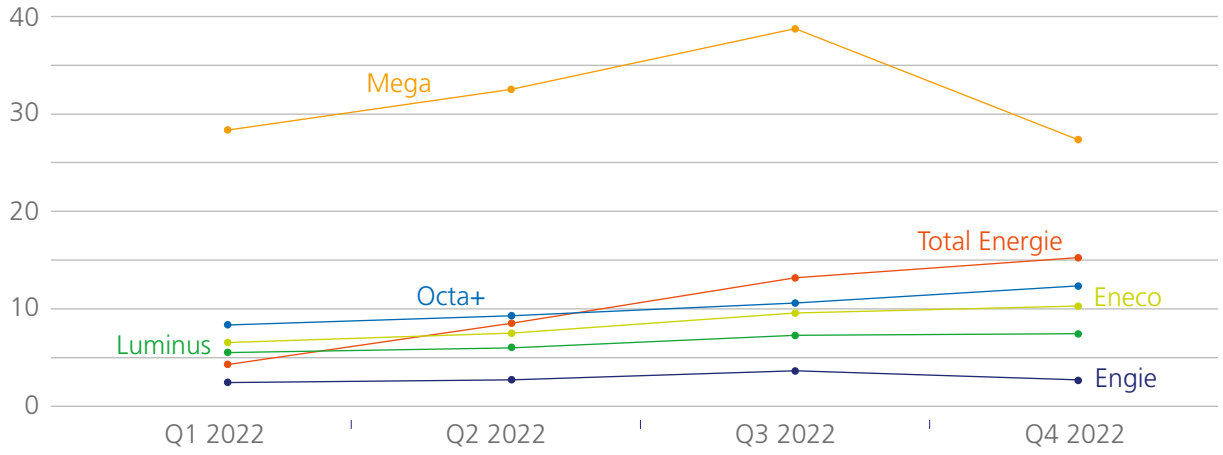

Een moeilijke periode vanuit het oogpunt van klanttevredenheid

De situatie op de energiemarkt in 2022 was het hele jaar door extreem moeilijk, waardoor alle klantenserviceteams onder grote druk kwamen te staan.

1. Stijgende energieprijzen hebben tot grote bezorgdheid geleid bij klanten.
2. De uitrol van het nieuwe Atrias-systeem[1] eind 2021 heeft helaas geleid tot grote storingen, waarvan een deel eind 2022 nog niet was verholpen.
3. De verschillende maatregelen die de overheid nam om de rekeningen van de klanten te verlagen (verlaging van de btw op gas en elektriciteit, federaal basispakket energie, uitbreiding van het sociaal tarief) zorgden voor een zeer hoge werkdruk voor de IT-teams.

Deze combinatie van factoren vormden een uitdaging voor zowel klanten als medewerkers van Luminus. Voor klantenteams werden naast technische trainingen ook trainingen rond soft skills georganiseerd. Daarnaast zijn de tools voor het afhandelen van de meest voorkomende klantvragen vernieuwd en werd er proactief gecommuniceerd naar klanten om hen regelmatig op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in de situatie.

[1] Centraal platform voor gegevensuitwisseling tussen leveranciers en distributienetbeheerders.

De indicator van de VREG deelt de energieleveranciers in vijf groepen in. Dat gebeurt op basis van het aantal ontvankelijke klachten dat de Vlaamse regulator (VREG) en de federale Ombudsdienst voor Energie (Ombudsman) ontvangen, en dit in verhouding tot het aantal klanten. De ranglijst wordt op het internet gepubliceerd en krijgt elk kwartaal een update. De grafiek hiernaast toont de evolutie van het aantal ontvankelijke klachten over de laatste 12 maanden.

Kwetsbare klanten

Residentiële klanten kunnen tijdelijk of langdurig betalingsmoeilijkheden hebben wat kan leiden tot onbetaalde facturen. Deze onbetaalde facturen vormen een risico zowel voor de klanten (overmatige schuldopbouw) als voor de leveranciers (solvabiliteit). De interne processen worden regelmatig herzien om deze risico's te beperken.

Het kader

Luminus volgt de regels van de overheid om te vermijden dat mensen onterecht worden afgesloten wegens onbetaalde facturen. Daarenboven vindt Luminus het belangrijk om:

1) zo goed mogelijk de maandelijkse voorschotten in te schatten zodat het risico geminimaliseerd wordt op onvoorziene afrekeningen in de jaarfactuur;
2) individuele oplossingen voor te stellen bij betalingsmoeilijkheden van klanten.

De processen die de klantendienst van Luminus volgt, zorgen enerzijds voor het vermijden van een overmatige schuldopbouw van de klanten en anderzijds is het belangrijk voor de solvabiliteit van Luminus. Dit is nog meer van belang gezien de leveranciers de kosten van niet-betaling volledig dragen, inclusief de netwerkkosten van de distributienetbeheerders.

In 2021 besliste de regering om aan nieuwe categorieën van klanten het sociaal tarief toe te kennen waardoor ongeveer een miljoen huishoudens recht hebben op het sociaal tarief t.o.v. een half miljoen in 2020. Hierdoor genoten in 2021 ongeveer 20% van de Luminus-klanten van het sociaal tarief. Dit is een verdubbeling t.o.v. 2020.

In 2022 werd de uitbreiding verlengd van het sociaal tarief tot klanten die genieten van een verhoogde tegemoetkoming om gezondheids-redenen, die in werking trad op 1 februari 2021.

Maatregelen 2012

Luminus neemt al sinds 2012 concrete maatregelen om de situatie van kwetsbare klanten te helpen verbeteren. Maatregelen die ook vandaag nog gevolgd worden:

- klanten worden proactief gecontacteerd als hun jaarlijkse factuur veel hoger is dan voorzien;
- de aanvragen van klanten die dreigen te worden afgesloten, worden met voorrang behandeld;
- klanten met betalingsmoeilijkheden worden in contact gebracht met Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW). OCMW's kunnen Luminus rechtstreeks contacteren via een voor hen apart voorzien contactpunt.

Maandelijkse voorschotten zo correct mogelijk berekenen

De maandelijkse of driemaandelijkse voorschotten worden berekend in functie van de geschatte jaarfactuur. Dit om verrassingen bij de jaarfacturatie te vermijden en het risico op een overmatige schuldenlast te voorkomen.

In 2022 (net als in 2021) heeft Luminus, naar aanleiding van de stijging van de energieprijzen, zijn klanten proactief gevraagd om hun voorschotten aan te passen. Zo kunnen klanten hun betalingen beter spreiden over het jaar.

Betalingsplannen

Wanneer een klant aangeeft tijdelijke betalingsmoeilijkheden te ondervinden, stelt de klantendienst voor om kosteloos de betalingen te spreiden op basis van de situatie van de klant. Een realistisch betalingsplan stelt de klant in staat de betalingsafspraak te respecteren.

Sinds de introductie van automatische betalingsplannen in 2020, kunnen klanten deze rechtstreeks op de website van Luminus instellen.

Deze maatregelen zijn van toepassing voor alle residentiële klanten van Luminus en los van het feit of de klanten al dan niet recht hebben op het sociaal tarief.

De klantendienst evalueert voortdurend zijn processen rond de behandeling van achterstallige betalingen zodat verbeteringen doorgevoerd kunnen worden.

Een kwart van de gecontacteerde klanten gaat akkoord met voorstel tot aanpassing voorschot

Luminus blijft de bestaande methode toepassen waarbij de voorschotten zo bepaald worden dat de jaarlijkse afrekeningsfacturen zo dicht mogelijk het bedrag van nul euro benaderen. Vanaf oktober 2021 werden klanten via verschillende kanalen proactief benaderd om hun voorschotten aan te passen aan de hoge energieprijzen. Zij kregen een voorstel tot verhoging van de voorschotfacturen dat na hun bevestiging werd doorgevoerd. Van de 413 992 klanten die in 2022 proactief gecontacteerd werden via verschillende communicatiecampagnes ging 24,6% in op het door Luminus voorgestelde voorschot[1].

[1] De categorie "klanten die het voorstel niet hebben geaccepteerd" omvat zowel klanten die helemaal niet hebben gereageerd als klanten die hebben besloten hun voorschotten naar een zelf gekozen bedrag aan te passen.

De indicatoren

Vrijwillig toegekende betalingsregelingen in 2022: een stijging van 152%

In 2022 steeg het aantal betalingsregelingen dat op vrijwillige basis aan residentiële klanten wordt toegekend met 152% ten opzichte van 2021.

Deze stijging is het gevolg van de zeer hoge energieprijzen.

Bovendien is de gemiddelde looptijd van de plannen langer (met gemiddeld 170 dagen in 2022 in plaats van 142 in 2021, ofwel een stijging van 19,7%). Ten slotte stijgt het gemiddelde bedrag van de toegekende afbetalingsplannen in 2022 met 35,1%.

Afbetalingsplannen voor particuliere klanten op vrijwillige basis

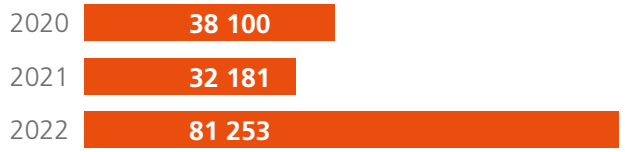

GRI 203.2 - SDG 1.4 - VER 2

Bron: Luminus.

Verschillende acties om klanten te helpen bij stijgende energieprijzen

Luminus heeft in 2022 zijn klanten geholpen om te gaan met de stijging van de energieprijzen. Er werden verschillende acties opgezet om het bewustzijn rond energiebesparing te vergroten en er werden tools aangeboden die daarbij kunnen helpen.

- De Luminus Monitor app maakt het voor klanten met een digitale meter mogelijk hun verbruiksdata beter op te volgen.
- De Luminus EnergyControl Monitor (uitgerold in december 2022) helpt klanten om in real time hun verbruik te kunnen opvolgen, hun energie te kennen door de koppeling met hun tarief, de injectie, zelfverbruik en productie van zonnepanelen te bekijken en inzicht te krijgen in de hoogste verbruikspieken op maandniveau.
- De 'Bespaarbonus' (gelanceerd in november 2022) is een actie waarmee Luminus de klanten wil helpen zoveel mogelijk energie te besparen met de focus op de verwarming om zo minder afhankelijk te worden van de landen die ons voorzien van gas. Hoe meer de deelnemende klanten besparen hoe groter de korting op hun jaarfactuur vanaf een minimale besparing van 10%. Eind 2022 hadden reeds 170 000 klanten zich ingeschreven op deze bespaaractie.
- De nieuwsbrief Luminews en de blog Lumiworld Via deze communicatiekanalen werden klanten begeleid naar informatie over o.a. de maatregelen die de overheid in 2022 trof om de energierekening te drukken wegens de hoge energieprijzen. Daarnaast werden klanten ook aangezet tot het nemen van actie. Zo werd hen gevraagd om hun voorschotten goed te controleren en aan te passen indien nodig. Via de nieuwbrief vonden klanten meer dan één miljoen keer de weg naar de My Luminus- applicatie waar klanten hun voorschotten kunnen controleren.

Voortdurend evoluerende energieoplossingen

Het kader: aanbod voor particuliere klanten

Luminus stelt alles in het werk om particuliere klanten een breed productaanbod en tools voor te stellen om de milieu-impact van hun energieverbruik te verminderen.

Het productaanbod omvat o.a.:

- **Comfy Green Electricity** - 100% Belgische hernieuwbare elektriciteit. Dit wordt ook aangeboden als Comfy Shine voor eigenaars van zonnepanelen en als Comfy Plugin voor eigenaars van hybride/elektrische wagens.
- **Comfy Gas** - inclusief een aanzienlijke korting op het onderhoud van de verwarmingsketel.
- **Ecoflex** – een variabel product, inclusief groene stroom en klimaatneutraal gas.

Nieuw capaciteitstarief in Vlaanderen: informatiecampagne voor klanten

Eind 2022 werd een communicatiecampagne opgezet om klanten te informeren over het capaciteitstarief dat per 1 januari 2023 in Vlaanderen in voege is gegaan. Klanten met een digitale meter worden sinds 1 januari 2023 anders door de nieuwe berekening van het gedeelte nettarieven van de VREG gefactureerd. Om de impact van deze nieuwe berekeningswijze aan klanten uit te leggen werd eind december 2022 reeds een communicatiecampagne opgezet. Via de Luminus Monitor app worden klanten met digitale meters aangeraden hun verbruikspieken op te volgen om zo een te hoge capaciteit en dus ook de schijf waarin men terecht komt te vermijden.

Tot de aangeboden diensten behoren:

- **Onderhoudscontracten voor de ketels** waardoor de klant zijn energieverbruik verbetert. Hij wordt proactief gecontacteerd voor de planning van dit onderhoud en kan de betaling spreiden over het jaar.
- In heel België kunnen **zonnepanelen** worden geplaatst als het dak daarvoor geschikt is.
- **Thuisbatterijen**, ook in combinatie met zonnepanelen. Hiermee kan de klant het elektriciteitsoverschot van de panelen opslaan en later gebruiken.
- Installatie van **laadoplossingen**: laadpalen, laadkabels of wallboxen voor elektrische of hybride wagens.
- De **My Luminus**-applicatie die toegankelijk is via de Luminus-website of op een smartphone. Zo volgen klanten hun verbruik, vergelijken het met andere consumenten en passen hun maandelijkse voorschotbedragen aan. Hierdoor voorkomen ze onaangename verrassingen bij de jaarlijkse afrekening.
- **Luminus Monitor** app, **Luminus EnergyControl Monitor** (zie kader vorige pagina)

Bovendien kunnen klanten op de website van Luminus een **gepersonaliseerde energiebalans** opstellen, met aanbevelingen voor verbeteringen, gerangschikt volgens hun prioriteit. Deze module is gratis beschikbaar, en helpt klanten hun woning energie-efficiënter te maken.

Het kader: aanbod voor bedrijven

Het aanbod van diensten voor B2B-klanten helpt hen hun belangrijkste doelstellingen te bepalen en meer voordeel te halen uit de integratie van verschillende diensten. Van de aankoop van energie tot de renovatie van gebouwen, inclusief de installatie van zonnepanelen of laadpalen.

Bedrijven die hun verbruik, factuur of ecologische voetafdruk willen verlagen, kunnen rekenen op de energiediensten van de Luminus-groep en zijn dochterondernemingen: ATS, Newelec, Dauvister, Insaver en Luminus Solutions.

Er worden verschillende soorten diensten aangeboden.

- **Energieprestatiecontracten** (zie pagina 65 en 67) helpen om het energieverbruik van gebouwen duurzaam en kosteneffectief te verlagen. Een audit is hiervoor de basis. "Building Performance" is een all-inclusive-oplossing. Ze garandeert energiebesparingen nadat de werkzaamheden voor de verbetering van de energieprestaties zijn voltooid. Building Performance verzorgt het volledige beheer van de installaties - met name HVAC-installaties (Heating Ventilation Air Conditioning) - en verzekert dankzij 24/24- en 7/7-interventies een optimaal comfort.
- Luminus ontwikkelde twee specifieke "**Building Solutions**" om de energieprestaties van commerciële gebouwen te beheren en te verbeteren. "Building Essential" en "Building Efficiency" omvatten de gedetailleerde technische evaluatie van de gebouwen en hun verbruik, alsook de verbouwingswerkzaamheden (verlichting, verwarming, isolatie, enz.). Building Efficiency voorziet tevens een prestatiegarantie voor boilers.
- De oplossing "**HVAC-automatisering van gebouwen**". Het BACS (Building Automation and Control System) is een intelligent automatiserings- en controlesysteem voor verwarming, ventilatie en koeling in industriële of kantoorgebouwen. De installatie van een dergelijk systeem gebeurt na een audit van de installaties. Het kan het energieverbruik van een gebouw zeer significant verlagen (tot 30%).
- Vernieuwing van de **verlichting** in de kantoren, opslagruimten, enz. waardoor het comfort en de veiligheid van het personeel verbetert en tegelijk het verbruik vermindert. Deze alles-in-één-formule omvat ook de financiering van deze werken.
- Installaties van **WKK**-installaties op aardgas of biogas zorgen voor een gelijktijdige productie van warmte en elektriciteit op een duurzame en efficiënte manier. (zie pagina 69)
- De installatie van **zonnepanelen** of het terugkopen van de overtollige elektriciteit geproduceerd door zonnepanelen vermindert de ecologische voetafdruk van klanten en van Luminus. (zie pagina 70)
- Bevordering van **elektrische mobiliteit** met laadoplossingen op het werk, bij de werknemers thuis en elektrische snellaadpunten op zorgvuldig gekozen plaatsen. (zie pagina 71) Hierdoor vermindert ook de uitstoot gelinkt aan mobiliteit. Deze dienstverlening helpt ondernemingen het gedeelte "brandstofverbruik" van hun ecologische voetafdruk te verlagen (scope 1).
- Een vaste en mobiele "**Uninterruptible Power Supply**" of kortweg UPS-oplossingen zodat bedrijven een back-upsysteem hebben in geval van stroomuitval of langdurige werken aan hun elektrische installatie. (zie pagina 68)
- Renovatie en/of vervanging van oude **spanningskasten**, die een risico vormen voor de stroomvoorziening van de klant.
- Luminus geeft ondernemingen ook de mogelijkheid om te opteren voor een leveringscontract met **garanties van oorsprong**. Die kunnen van een verschillend type zijn: 100% hernieuwbare elektriciteit uit België of het buitenland alsook elektriciteit afkomstig van warmtekrachtkoppelingsinstallaties. De garanties van oorsprong specificeren het type energie en de productiesite van elke geleverde MWh. Ze kunnen in aanmerking worden genomen bij de berekening van de ecologische voetafdruk (scope 2 berekend op marktbasis).
- Luminus koopt de **overtollige elektriciteitsproductie** van 'hernieuwbare' installaties (biogas, waterkrachtcentrales, windenergie, warmtekrachtkoppeling,enz.) terug. Zo dekt Luminus zijn behoeften aan groenestroom- en warmtekrachtcertificaten en verkleint het de ecologische voetafdruk van zijn eigen aankopen. Deze dienst helpt ondernemingen het gedeelte 'eigen elektriciteitsverbruik' van hun ecologische voetafdruk te verminderen (scope 2).

De indicatoren

Totaal geïnstalleerd vermogen aan zonnepanelen: +50% op één jaar tijd

In 2022 is er een sterke toename van het geïnstalleerde fotovoltaïsche vermogen zowel bij particuliere als bedrijfsklanten.

Het totale vermogen is in één jaar met 50,42,6% gestegen. Het bedroeg eind december 2022 142,3 MW. Ondernemingen zoals Blankedale, Brepols en Jonckheere Subcontracting, maakten gebruik van de diensten van Insaver en Dauvister, dochterondernemingen van Luminus.

Gezamenlijk vermogen van de zonnepanelen geïnstalleerd bij de klanten (in MW)

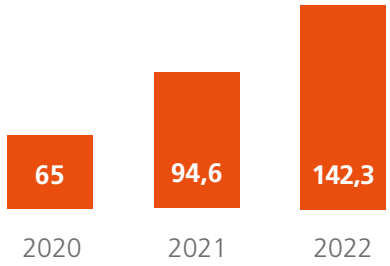

SDG 7.2 - VER 3

Bron: Luminus.

Rechtzetting 2021: Er werd in 2021 geen 99,2 MW vermogen geïnstalleerd aan zonnepanelen zoals gepubliceerd in het MVO-rapport van 2021 maar 94,6 MW.

Sterke stijging van de maandelijkse digitale facturatie

Om het papierverbruik en de facturatiekosten te verminderen, moedigt Luminus zijn klanten aan om elektronische facturatie te gebruiken. Dit gebeurt bij de verkoop van energie en bij elke communicatie met de klant. In december 2022 steeg het aantal maandelijkse digitale facturen met 31,57%, vergeleken met december 2021. Deze toename is toe te schrijven aan de groei van de klantenportefeuille en het resultaat van verschillende campagnes. Anderzijds stijgt het aandeel van papierloze facturen met drie procentpunt ten opzichte van het totaal aan uitgestuurde facturen: 79,1% in december 2022 in plaats van 76,1% in december 2021.

Maandelijkse facturen van residentiële klanten elektronisch verstuurd

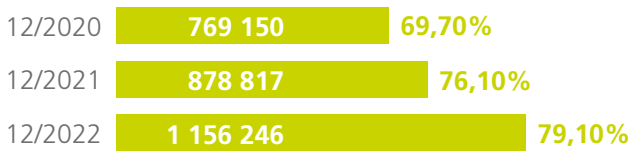

Bron: Luminus.

Lichte daling van de verkoop van elektriciteit met garantie van oorsprong

Met de elektriciteit die onder het label "garantie van oorsprong" wordt verkocht, kunnen veel bedrijven hun koolstofvoetafdruk verkleinen.

In 2022 is het verkochte volume van deze elektriciteit met garantie van oorsprong met 6,6% gedaald ten opzichte van 2021. Ze bedraagt nu 1 893 GWh.

Verkoop van elektriciteit met oorsprongsgarantie (GWh)

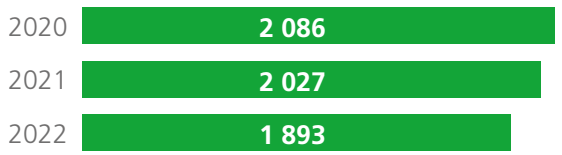

Bron: Luminus.

Aankoop van "groene" elektriciteit geproduceerd door zelfproducenten: opnieuw gestegen

Het aantal bedrijven dat zelf energie opwekt en waarvan de elektriciteit wordt afgenomen via een "Green Power"-contract, is in 2022 opnieuw gestegen (+1,51%).

In 2022 was de overgrote meerderheid van de bedrijven waarvan Luminus de hernieuwbare elektriciteit terugkoopt, nog steeds eigenaar van fotovoltaïsche panelen (87,6%). De contracten voor windenergie (+122%) zijn gestegen ten opzichte van 2021. De contracten voor warmtekrachtkoppeling (-27%), waterkracht (-37%) en biogas (-5%) zijn dan weer gedaald ten opzichte van 2021.

Green Power-contracten (toegangspunten)

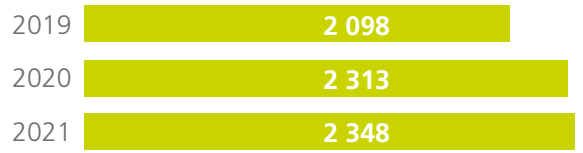

Type energie dat is aangekocht van klanten in 2022, percentage volgens aantal toegangspunten

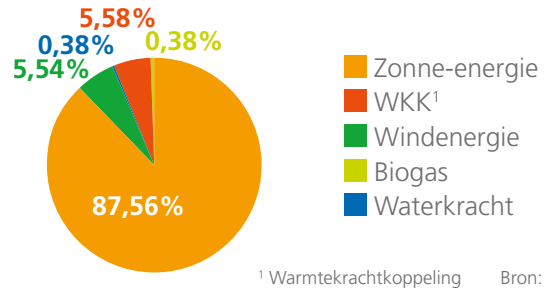

[1] Warmtekrachtkoppeling

Bron: Luminus.

Bevoorradingszekerheid: de sleutelrol van gascentrales

Een ongewijzigd kader

De rol van de transportnetbeheerder

Het evenwicht op het hoogspanningsnet moet op elk moment verzekerd zijn. Daarvoor doet Elia een beroep op 'balanceringsverantwoordelijken' (BRP[1]). Deze elektriciteitsleveranciers garanderen mee het behoud van het evenwicht in het net: tussen het verbruik van hun klanten en wat zij zelf produceren en/of doorverkopen aan Elia.

Elia moet ook kunnen beschikken over reservevermogens, opwaarts en neerwaarts. Hiermee compenseert het residuele en incidentele onevenwichtigheden.

Dit evenwicht kan met verschillende middelen worden bereikt.

- Het primaire regelvermogen – frequentiestabilisatie (FCR), automatisch geactiveerd in minder dan 30 seconden, opwaarts en neerwaarts;
- Het secundaire regelvermogen – automatisch frequentieherstel (aFRR), continu geactiveerd, opwaarts en neerwaarts;
- Het tertiaire reservevermogen – manueel frequentieherstel (mFRR), kan alleen opwaarts worden geactiveerd en wordt gebruikt in geval van een aanzienlijk onevenwicht;
- Het niet-gereserveerde vermogen dat opwaarts en neerwaarts kan worden geactiveerd in het kader van een CIPU-contract (Contract for the Injection of Production Units);
- Import en export van elektriciteit, gecontracteerd bij naburige transportnetbeheerders.

De rol van Luminus: op elk moment mee het evenwicht tussen productie en consumptie verzekeren

De stuurbare, flexibele gascentrales van Luminus leveren verschillende diensten aan transportnetbeheerder Elia. Hiermee zorgt Luminus op twee manieren mee voor het evenwicht in het net en de bevoorradingszekerheid van het land.

(1) De rol van 'balanceringsverantwoordelijke'. Luminus verzekert in real time het evenwicht volgens de volumes die zijn klanten verbruiken. Als onderdeel van deze rol moet Luminus permanent en in real time op de transmissie- of distributienetten een hoeveelheid energie injecteren die overeenkomt met het verbruik van zijn klanten. Elke onevenwichtigheid heeft een kostprijs die hoog kan oplopen als de beschikbare capaciteit de energie niet kan produceren die door de netten wordt gevraagd. Een bevoorradingstekort kan, samen met eventuele incidenten, impact hebben op het totale evenwicht van het systeem.

Wat is er nodig om dit evenwicht op elk ogenblik te verzekeren en de risico's zoveel mogelijk te beperken?

- De correcte inschatting van de consumptieprofielen van de klanten op lange, middellange en korte termijn. Zo kunnen op voorhand de middelen worden voorzien om hun behoeften optimaal af te dekken. Zowel wat betreft de kostprijs als de betrouwbaarheid van de geleverde energie.
- De evaluatie of meting van de schommelingen van de hernieuwbare productie.
- De optimale benutting van de flexibiliteit bij klanten en/of de bijsturing in real time van de productie van de meest flexibele installaties (gecombineerde cycli in werking, open cycli, warmtekrachtkoppeling, …). Zo kunnen schommelingen in de hernieuwbare productie of een uitval van andere productie-eenheden gecompenseerd worden.
- De financiële risico's afdekken die verbonden zijn aan de zeer grote schommelingen van de elektriciteits- en gasprijzen op de groothandelsmarkt. Deze prijzen kunnen plots sterk stijgen, bijvoorbeeld bij onverwachte onbeschikbaarheid. Of ze kunnen fors dalen als er structureel te veel wordt geproduceerd in vergelijking met de vraag. Daardoor dalen de inkomsten van de producenten.

(2) Door het leveren van een bijdrage aan de veiligheid van het net (lokale congestie, spanning …) en aan het evenwicht ervan (frequentie …) via de levering van ondersteunende diensten die de transportnetbeheerder vereist (purchased), zowel in real time als op zeer korte termijn. Deze diensten omvatten:

- automatische frequentiestabilisatie (FCR);
- automatisch frequentieherstel (aFRR);
- manueel frequentieherstel (mFRR) met name voor congestiebeheer;
- de MVar-dienst, om de vereiste spanningsniveaus in het net lokaal te ondersteunen;
- blackstart-service geactiveerd bij black-out.

Luminus draagt als producent bij tot het evenwicht tussen productie en verbruik dat door de transportnetbeheerder verzekerd wordt. Luminus neemt deel aan periodieke aanbestedingen voor deze ondersteunende diensten en biedt deze diensten aan via zijn eigen productie-eenheden.

[1] Balance Responsible Parties

Evenwicht productie/consumptie en bevoorradingszekerheid: onmisbare gasgestookte elektriciteitscentrales

Het opstarten van de flexibele, niet-gereserveerde productie-eenheden gebeurt op basis van tarieven van meerdere producenten. De goedkoopste komen eerst, totdat aan de vraag is voldaan. De elektriciteitscentrales uit de buurlanden zijn ook actief op deze groothandelsmarkt, binnen de grenzen van de beschikbare interconnectiecapaciteit.

De rentabiliteit van gasgestookte elektriciteitscentrales hangt af van de zogeheten 'clean spark spread': het prijsverschil tussen de aankoopprijs van het gas en de bijbehorende CO_2 enerzijds, en de prijs van de verkochte elektriciteit op de groothandelsmarkten anderzijds.

Thermische centrales die niet gereserveerd zijn voor het leveren van balanceringsdiensten, werken enkel wanneer de marktprijzen de variabele productiekosten dekken.

Dit betekent dat de groothandelsmarkten niet systematisch de investeringskosten vergoeden van producenten. Daarom heeft de Belgische (federale) overheid beslist een capaciteitsvergoedingsmechanisme in het leven te roepen.

In september 2021 organiseerde Elia de eerste veiling om te voldoen aan de capaciteitsbehoeften van het net voor de periode die start op 1 november 2025. De tweede veiling vond plaats in maart 2022 en werd gewonnen door Luminus met het project voor de bouw van een nieuwe gasgestookte elektriciteitscentrale op de site van Seraing bij Luik.

De indicatoren

De bijdrage aan de bevoorradingszekerheid wordt beoordeeld met diverse gegevens.

Elia kan voor de blackstartcontracten een beroep doen op productie-eenheden die voorzien zijn van dieselmotoren. Blackstart is een opstart zonder externe stroombron na een stroomstoring. De centrale van Seraing en de twee open cycli van Gent-Ham, waarvan de dieselmotoren elke maand worden getest, bieden deze service.

In 2022 hebben geen geplande tests plaatsgevonden. Dit in overeenstemming met de contracten die afgesloten werden met de beheerder van het elektriciteitstransmissienet. Om de drie jaar worden de zogenaamde blackstart-testen voorzien.

Een tweede indicator heeft betrekking op de beschikbaarheid van productie-eenheden met een geïnstalleerd vermogen van meer dan 100 MW. Deze gegevens worden voor elke betrokken eenheid openbaar gemaakt op het REMIT-platform (Regulation Energy Market Integrity & Transparency). Op grond van de REMIT-verordening moeten Europese elektriciteitsproducenten zogenaamde fundamentele gegevens verstrekken over de beschikbaarheid en het gebruik van 'marktrelevante' productiefaciliteiten, in het geval van Luminus dus de gecombineerde gascycli van Seraing en Ringvaart.

De verbetering van de beschikbaarheid in 2022 houdt vooral verband met de toegenomen beschikbaarheid van de centrale van Seraing - een van de eenheden werd tussen mei en september 2021 voor onderhoud stilgelegd, terwijl de onderhoudsstop van de gecombineerde cyclus van Ringvaart in 2022 slechts vier maanden duurde.

Succesvolle geplande blackstart-tests

Bron: Luminus.

Beschikbaarheid van elektriciteitscentrales van meer dan 100 MW

Bron: Luminus.

Merk op dat:

- De grafiek betreffende de blackstart-tests werd gecorrigeerd in 2022, nadat de eerste versie van het verslag was gepubliceerd. De tekst op deze pagina was correct, maar de grafische voorstelling was onnauwkeurig.
- De cijfers betreffende de beschikbaarheid van productie-eenheden van meer dan 100 MW werden herberekend voor de jaren 2021 en 2020, op basis van de officiële publicaties op de website van de Groep EDF. Het verschil met het reeds in 2021 gepubliceerde cijfer voor het jaar 2020 is te wijten aan de correctie van fouten in verband met het maximumvermogen.

Energieprestatiecontract Sint-Niklaas: de werkzaamheden zijn in maart 2022 begonnen

De werken, die voorzien werden in het kader van het energieprestatiecontract (EPC) dat in 2021 getekend werd tussen de stad Sint-Niklaas en Luminus Solutions, vorderen goed in 2022. Het contract van 8,5 miljoen euro laat toe om negen van de belangrijkste stadsgebouwen te renoveren. Luminus Solutions garandeert Sint-Niklaas conform het contract een jaarlijkse besparing van 39% op de energiekost van de betrokken gebouwen. Dit komt neer op een vermindering van 2 600 ton CO_2 over een periode van tien jaar.

Na een studieperiode van 3 maanden, begon Luminus Solutions in maart 2022 aan de uitvoering van de werken.

In april werd de herbelichting van de tentoonstellingszaal in het Museum STEM afgerond. De ramen en het buitenschrijnwerk van basisschool De Droomballon werden in augustus vervangen, in oktober werden deze werken opgeleverd. In december werden de daken van sporthal De Witte Molen, het Welzijnshuis en Museum STEM voorzien van zonnepanelen. Daarnaast werd ook de conformiteit bevestigd van de stookruimten van het Welzijnshuis, de muziek- en kunstacademies en De Droomballon, net als van de laagspanningsinstallaties en noodverlichting van alle gebouwen binnen het contract.

Er werd een nieuwe luchtgroep geplaatst op het dak van de sporthal De Witte Molen.

Meerdere vaardigheden vereist

Het contract voorziet verder nog in 2023 de oplevering van de vernieuwing of aanpassing aan de HVAC[1]-installaties van de sporthal de Witte Molen, de stadsschouwburg en het Museum STEM. Daarnaast worden ook nog de daken van het museum, de sporthal en de toren van de schouwburg vernieuwd en geïsoleerd. Tevens is de conformiteit van de stookruimte van het politiegebouw in 2023 voorzien.

De technische installaties van de negen gebouwen van de stad zullen gedurende tien jaar uitgebaat en onderhouden worden door Luminus Solutions.

Dankzij dit EPC-contract kan de stad Sint-Niklaas haar CO_2-uitstoot met 2 600 ton verminderen tijdens de looptijd van het contract.

Het contract voorziet in de plaatsing van een nieuwe verwarmingsketel op het dak van de stadsschouwburg.

[1] HVAC is een Engelse afkorting die staat voor heating, ventilation en airconditioning m.a.w. verwarming, ventilatie en airco.

Het allereerste energieprestatiecontract met de steun van het Waalse Gewest in Flémalle

Het energieprestatiecontract (EPC) dat de gemeente Flémalle en Luminus Solutions in april 2022 ondertekenden, is het allereerste renovatieproject dat wordt ondersteund door RenoWatt, dat inmiddels actief is op het Waalse niveau. De investering van 770 000 euro zal het energieverbruik in vier gemeentelijke gebouwen met 30% verminderen.

De aanbesteding werd uitgeschreven door RenoWatt namens de gemeente Flémalle en werd gewonnen door Luminus Solutions. Ze ging over de energierenovatie van vier gebouwen: twee scholen, de E-Pôle (Werkgelegenheid en Permanente Vorming) en het gebouw waarin de dienst Openbare Werken van de gemeente is ondergebracht.

Ondertekening van het energieprestatiecontract tussen de stad Flémalle en (zittend van links naar rechts): Philippe Henry (Waals Minister van Klimaat, Energie, Mobiliteit en Infrastructuur), Frédéric Vandelli (Schepen van Openbare Infrastructuur in Flémalle), Raoul Nihart (CEO van Luminus Solutions), Kris Peeters (Vice-President van de Europese Investeringsbank) en Willy Borsus (onder andere Waals Minister van Economie en Ruimtelijke Ordening). Op de achtergrond: Salma Lasri (directeur van RenoWatt) en Olivier Bouchat (vicevoorzitter van de Regionale Investeringsmaatschappij van Wallonië).

Het project bestond uit vier soorten renovatie: dakisolatie, modernisering van ketelruimtes en van de ventilatie, en de vervanging van verlichting. De gedetailleerde ontwerp- en voorbereidingsfase begon in mei. De uitvoering van de werkzaamheden startte in augustus en volgde een zeer strikt schema. Het was immers de bedoeling om de renovaties uit te voeren wanneer de gebouwen weinig of niet gebruikt werden.

Tegen het einde van het jaar waren de werkzaamheden bijna voltooid. Alleen het gebouw van de Dienst Openbare Werken moest nog gerenoveerd worden.

Lagere energiefacturen, meer comfort voor de bewoners

Het doel van deze energierenovatie is zowel economisch als ecologisch. Na de afronding van de werkzaamheden garandeert het contract een verlaging van de energiekosten met minimaal 30% voor de gerenoveerde gebouwen, terwijl het comfort van de bewoners wordt verbeterd. De geplande trainingsprogramma's leren de gebruikers hoe ze de energiemogelijkheden van het gebouw optimaal benutten.

Het project is ook goed voor de lokale economie door de betrokkenheid van bedrijven uit de regio, waaronder enkele dochterondernemingen van Luminus, zoals Dauvister (verwarming en zonnepanelen) en Ervac (HVAC-regeling).

Isolatiewerkzaamheden op het platte dak van de school in Awirs.

Voordat het dak kon worden geïsoleerd, moest de kroonlijst van de school in Awirs worden gerepareerd. Dankzij de plaatsing van steigers konden de arbeiders in alle veiligheid werken.

[1] Het programma om de energie-efficiëntie van openbare gebouwen te verbeteren wordt momenteel uitgerold in het Waalse Gewest, na een proeffase in de provincie Luik van 2014 tot 2017. Hierin werden vijf energieprestatiecontracten uitgevoerd, waaronder één door Luminus Solutions. De RenoWatt-afdeling wordt gefinancierd door het Waalse Gewest en (tot voor kort) de Europese Investeringsbank om de voorbereidende studies uit te voeren en te onderhandelen over de aanbestedingen. De werkzaamheden zelf vallen onder de verantwoordelijkheid van de steden en gemeenten.

De stad Charleroi wil het energieverbruik van 16 gebouwen halveren met de hulp van Luminus Solutions

In september 2022 ondertekenden de stad Charleroi en Luminus Solutions een energieprestatiecontract (EPC). De geplande investering bedraagt 57 miljoen euro en gaat naar de renovatie van zestien gebouwen van de stad.

Op 7 september 2022 sloot Luminus Solutions een ambitieus energieprestatiecontract met de stad Charleroi. Het doel: het energieverbruik van zestien gemeentelijke gebouwen structureel verlagen. RenoWatt[1], het energietransitieprogramma van het Waalse Gewest, begeleidde deze aanbesteding. Ze ging over het ontwerp en de uitvoering van een ingrijpende energierenovatie van de gebouwen. Het contract omvat ook de exploitatie en het onderhoud van de installaties, met een resultaatsverbintenis voor vijftien jaar.

Ondertekening van het energieprestatiecontract op 7 september 2022. Van links naar rechts: Philippe Henry, Waals minister van Klimaat, Energie, Mobiliteit en Infrastructuur; Paul Magnette, burgemeester van Charleroi; Grégoire Dallemagne, CEO van Luminus; Olivier Bouchat, vice-voorzitter van de SRIW (Waalse Gewestelijke Investeringsmaatschappij) en Raoul Nihart, CEO van Luminus Solutions.

Een investering van 57 miljoen

Het project omvat acht grote scholen, zes sportcomplexen, een crèche en een polyvalente zaal. De grondige analyses en de uitvoering van de werkzaamheden nemen ongeveer drie jaar in beslag. Het jaar daarop worden de energieprestaties gemeten.

Luminus Solutions verbindt zich tot een energiebesparing van 51% en dit vanaf de voltooiing van de werkzaamheden tot het einde van het 15-jarige contract. Het project levert een verminderde uitstoot van broeikasgassen op van ongeveer 2 258 ton CO_2 per jaar. Dit is 58% minder dan de huidige koolstofvoetafdruk.

Onderhoud reeds toevertrouwd aan Luminus Solutions

Het project moet in het tweede kwartaal van 2023 van start gaan met de eerste conformiteitsstudies. Eind 2023 vangen de grote werkzaamheden aan. Het gaat om gevelisolatie, het vervangen van de ramen, de modernisering van de verlichting, de renovatie van de stookruimtes, de installatie van efficiënte controlesystemen, de plaatsing van efficiënte ventilatiesystemen en van fotovoltaïsche panelen. Ook komt er een biomassaketel.

De onderhoudsteams van Luminus Solutions zijn al sinds november 2022 aan de slag op de verschillende locaties.

Bewustmakingsacties voor bewoners zijn gepland

Opleiding en voorlichting van de toekomstige 'bewoners' zijn van wezenlijk belang. Zo zorgen de ingevoerde systemen voor een maximaal rendement.

Het delen van best practices berust op drie pijlers: opleiding van de technische teams in bewezen onderhoudsmethoden, bewustmaking van de gebruikers van de gebouwen rond energiezuinigheid, en informatie over de behaalde energiebesparing via schermen of informatieborden.

26 000 uur sociaal werk

Een van de gunningscriteria van de aanbesteding van RenoWatt en de stad Charleroi was het beperken van de ecologische voetafdruk van de werkzaamheden. Dit criterium past perfect bij de aanpak van Luminus Solutions. Er is altijd een samenwerking met lokale bedrijven.

In het contract staat verder dat 26 000 uur aan werkzaamheden is voorbehouden aan bedrijven voor sociale integratie of aangepast werk, of door stagiairs in professionele re-integratie. Goed nieuws dus voor de werkgelegenheid in de regio.

[1] RenoWatt is een programma ter verbetering van de energie-efficiëntie van openbare gebouwen in het Waalse Gewest. Het ging van start na een proeffase in de provincie Luik tussen 2014 tot 2017.

Dynamische UPS-oplossing voor een pompstation van Farys in Buggenhout

Drinkwaterleidingen kunnen bij een stroomstoring schade oplopen. Stroomonderbrekingen moeten dus vermeden worden. Watermaatschappij Farys koos voor Luminus Solutions om een dynamisch UPS[1]-systeem te installeren in het pompstation van Buggenhout.

Sinds juni 2022 is het pompstation van Farys in het Oost-Vlaamse Buggenhout bestand tegen stroomstoringen en vooral tegen de materiële schade die ze aan de installatie kunnen veroorzaken. Er is nu een nieuw en dynamisch UPS-systeem op de installatie aangesloten. Dit voorkomt onderbrekingen van de stroomvoorziening. Het gevaar? Bij een onderbreking treedt een drukgolf op, ook wel bekend als 'waterslag'. Hierdoor raken leidingen beschadigd en kan er veel drinkwater verloren gaan. En dat terwijl drinkwater steeds schaarser wordt.

De container rust op een betonnen plaat en heeft twee ventilatiekokers en een geluiddempend systeem op het dak. Dankzij de dieselmotor, die in tien seconden kan starten, werkt het systeem gedurende 25 uur tijdens een stroomstoring.

UPS in een container

Een dynamische UPS met een nominaal vermogen van 1 000 kVA is ingebouwd in een 40-voets container. De container werd per vrachtwagen naar de site gebracht en heeft twee praktische voordelen: een gemakkelijkere toegang tot de installatie en een optimale koeling dankzij een dakventilatiesysteem. Er werd ook een geluiddempend systeem geïnstalleerd.

Bij de uitvoering van dit project waren verschillende partners betrokken, waaronder Newelec. Deze dochteronderneming van Luminus stond in voor de elektrische werken, o.a. het aanleggen van de ondergrondse stroombekabeling en de stuurbekabeling in de container.

Primeur voor de toepassing bij een waterbedrijf

Dynamische UPS-systemen worden vaak gebruikt om de stroomvoorziening van datacenters in België en in Europa te garanderen. Het is de eerste keer dat een Belgisch waterbedrijf een dergelijk systeem gebruikt om de veiligheid van een pompstation te verzekeren. Volgens Raoul Nihart, CEO van Luminus Solutions, past deze innovatie in het commitment van het bedrijf om mee de cruciale infrastructuur in België te beschermen.

Een tienjarig onderhoudscontract

Luminus Solutions monitort de installatie vanop afstand. Dit kadert in een tienjarig onderhoudscontract met Farys en moet de drinkwatervoorziening van de hele regio garanderen.

Uitrusting en transport van de container voor de plaatsing.

[1] Uninterruptible Power Supply of niet-onderbreekbare voeding

Universitair Ziekenhuis Saint-Luc: vermindering van uitstoot per geproduceerde kilowattuur dankzij warmtekrachtkoppeling

De warmtekrachtkoppelingsinstallatie van het Universitaire Ziekenhuis Saint-Luc in Sint-Lambrechts-Woluwe werd in november 2022 in gebruik genomen. De bouw nam ruim één jaar in beslag.

Meer energie produceren, tegen lagere kosten, met minder impact op het milieu

In juli 2021 werd de Europese aanbesteding gegund aan Luminus Solutions. Eind 2022 was de installatie van de gasgestookte warmtekrachtkoppelingscentrale (WKK) een feit. Ze is samengesteld uit drie eenheden die op het bestaande netwerk zijn aangesloten.

Met de nieuwe WKK wil het ziekenhuis beantwoorden aan de groeiende behoefte aan warmte en elektriciteit, onafhankelijk zijn van energiebronnen met wisselende productie, de energiefactuur verlagen én zijn CO_2-uitstoot per geproduceerde kilowattuur verminderen. In vergelijking met een referentiesysteem dat dezelfde hoeveelheid warmte en elektriciteit apart zou leveren, wordt de vermindering van de uitstoot geraamd op -21%.

De keuze voor drie identieke motoren met elk een elektrisch vermogen van 1 179 kW, dus 3,6 MW in totaal, zorgt voor meer flexibiliteit, vooral tijdens onderhoudswerkzaamheden.

Het elektrisch rendement van de eenheden is 41%. Momenteel bedraagt de maximale retourtemperatuur van het verwarmingsnet ongeveer 80°C. Een van de doelstellingen is deze in de toekomst te verlagen tot ongeveer 70°C om meer restwarmte van de motoren te kunnen benutten.

Een strikt tijdschema

Het oorspronkelijke bestek ging uit van een projectduur van elf maanden. Dit is zeer ambitieus voor een werf van deze omvang. Ook bleken na de coronaperiode de leveringstermijnen van componenten niet steeds haalbaar. De werkzaamheden zijn uiteindelijk met zes weken vertraging afgerond. Tijdens het project waren bijsturingen noodzakelijk om het budget ondanks de stijging van de grondstofprijzen, onder controle te houden.

Een tienjarig onderhouds- en uitbatingscontract

De laatste fase van het project heeft betrekking op het onderhoud en de uitbating van de warmtekrachtkoppelingseenheid. Dit ging in november 2022 van start voor een periode van tien jaar. Het contract voorziet in de mogelijkheid van een verlenging met nog eens vijf jaar.

Deze installatie is bijna zeven meter hoog en voorziet het ziekenhuis van elektriciteit en warmte. In het ketelhuis moest een nieuwe betonnen plaat worden aangebracht om het gewicht van de drie motoren te kunnen dragen.

Insaver plaatst 4 034 zonnepanelen op het dak van uitgeverij Brepols

Dankzij de zonnepanelen op het bedrijfsgebouw in Turnhout vermijdt Brepols jaarlijks de uitstoot van ongeveer 184 ton CO_2.

De plaatsing van 4 034 zonnepanelen op de platte daken van uitgeverij Brepols vereiste een zeer specifiek ondersteuningssysteem.

171 dagen. Dat was de installatietijd van fotovoltaïsche panelen op het dak van de Brepols-fabriek. De Turnhoutse uitgeverij is gespecialiseerd in agenda's.

De werkzaamheden startten op 16 mei 2022 en werden in het najaar afgerond. De installatie werd in gebruik genomen op 3 november, na de eindinspectie door het keuringsorganisme OCB.

Er liggen nu 4 034 panelen op het platte dak van het gebouw. De totale capaciteit is 1 815,3 kWp. Twaalf omvormers maken de installatie compleet. De geschatte jaarlijkse elektriciteitsproductie is 1 685 MWh. Hiervan is 69% bedoeld voor eigen gebruik. Brepols kan daardoor de uitstoot van ongeveer 184 ton[1] CO_2 per jaar vermijden.

Het project vereiste een zorgvuldige voorbereiding om de stabiliteit van het gebouw niet in gevaar te brengen. De specifieke technische eigenschappen van het dak lieten niet toe het standaardsysteem voor de bevestiging van de zonnepanelen te gebruiken. Er moest een oplossing worden gevonden om het dak niet te zwaar te belasten. Daarom werd op het dak om de zes meter een steunsysteem geïnstalleerd om de structuur te ontlasten.

Er deden zich geen arbeidsongevallen voor. Bij het project waren ook externe partners actief, waaronder ATS. Deze dochteronderneming van Luminus zorgde voor het veiligheidspaneel en de hoofdstroomonderbreker.

Lof van de opdrachtgever over de kwaliteit van de dienstverlening

Philippe Pissens, administratief en financieel directeur van Brepols, prijst het professionalisme van Insaver bij de uitvoering van dit omvangrijke project.

Voor hem maakten verschillende troeven het verschil zoals de gedetailleerde offerte, het kwaliteitsmateriaal, een duidelijke inschatting van de return on investment en een nauwkeurige administratieve ondersteuning. Volgens de prognoses betekent deze investering een halvering van Brepols' energiefactuur.

[1] Berekening op basis van levenscyclus-emissiefactoren: 48 g CO_2e/kWh voor fotovoltaïsche energie (IPCC-referentie 2014) en 157 g CO_2e/kWh voor de Belgische energiemix (IEA-referentie 2021).

ATS installeert extra laders voor elektrische wagens aan zijn kantoorgebouw in Merelbeke en stelt deze publiek ter beschikking

Om de transitie naar elektrificatie van wagens te ondersteunen biedt Luminus samen met dochterbedrijven Newelec en ATS laadoplossingen voor zowel bedrijven als particulieren aan. Door de groei van het aantal elektrische en hybride wagens neemt de vraag toe naar een mix van klassieke en snelle laadoplossingen voor zowel thuis, onderweg als op het werk.

Bij Luminus en dochterbedrijf ATS wordt volop ingezet op elektrificatie van het eigen wagenpark. Naast de gewone laders is er steeds meer vraag naar snelladers om aan de noden van EV-bestuurders die onder tijdsdruk staan, zoals externe bezoekers, te voldoen.

In 2022 werden bij dochterbedrijf ATS in Merelbeke twee snelladers en tien gewone laders toegevoegd aan de bestaande laadinfrastructuur van veertien gewone laders op de parking van de hoofdvestiging in Merelbeke bij Gent.

De geïnstalleerde snelladers of ook wel DC-laders genoemd, maken gebruik van gelijkstroom en hebben een vermogen van 120 kW. Ze beschikken over twee laadpunten zodat per laadpaal tegelijk twee wagens snel opgeladen kunnen worden. Indien beide laadpunten in gebruik zijn zal er 60 kW vermogen per wagen beschikbaar zijn. De snelladers laten, afhankelijk van het type wagen, toe om de batterij tot 80% op te laden in 30 à 60 minuten.

De gewone laders of AC-laders maken gebruik van wisselstroom. Dat is de stroom die standaard van het elektriciteitsnet komt. Ze hebben een vermogen van 22 kW. Ook deze laadpalen kunnen twee wagens tegelijk van stroom voorzien. Het beschikbare vermogen daalt dan tot 11 kW per wagen, wat ruim voldoende is voor het overgrote deel van alle elektrische wagens. De AC-laders laten, afhankelijk van het type wagen, toe om de batterij tot 80% op te laden in 4 à 6 uren.

[1] Load balancing is een techniek waar bij het laden rekening gehouden wordt met de beschikbare energiestromen. Afhankelijk van de grootte van de vraag gaat de laadpaal zijn laadsnelheid aanpassen.

In 2022 installeerde Luminus samen met ATS of Newelec bij verschillende professionele klanten laadoplossingen. Zo installeerde Newelec in 2022 94 laadpunten op de luchthaven van Luik en is het van plan om er in 2023 nog eens 151 te installeren.

Intelligent energiebeheer bij laden

Door de invoering van het capaciteitstarief in Vlaanderen vanaf 2023 is het belangrijk om ook de laadinfrastructuur op een slimme manier te beheren. Om hierop te anticiperen heeft ATS de laadinfrastructuur aan het energiemanagementsysteem 'SmartKit' gekoppeld. Dat systeem geeft ATS de nodige inzichten en controle over de beschikbare energiestromen op de ganse site. De geïntegreerde load-balancing[1] tool zorgt ervoor dat de wagens op het juiste moment worden opgeladen, dit in functie van het beschikbare vermogen en hernieuwbare energie of gebruikersprofiel. Door dit toe te passen voorkomt ATS dat er op hetzelfde moment te veel vraag naar energie van het net is.

Vanaf november heeft ATS zijn laadinfrastructuur publiekelijk opengesteld. Zo kunnen buurtbewoners na de kantooruren, in het weekend en op feestdagen gebruik maken van zowel de snelle als de gewone laadpalen van ATS Groep.

Op 25 november 2022 werd de laadinfrastructuur officieel geopend op het bedrijfsterrein van ATS in Merelbeke.

Van links naar rechts: Chris Corijn, co-CEO ATS; Frank Schoonacker, Director Corporate Affairs Luminus; René Schepens, oprichter van de ATS groep; Filip Thienpont, burgemeester van Merelbeke; Egbert Lachaert, 1ste schepen Merelbeke; Tim De Keukelaere, schepen van duurzaamheid en Hendrik Aelbrecht; co-CEO ATS.

Voorbereidende werkzaamheden voor de bouw van de nieuwe gascentrale met gecombineerde cyclus in Seraing

Het project voor de nieuwe gas-stoomturbine (STEG)-centrale op de voormalige Valfil-site in Seraing werd in april 2022 opgestart. De voorbereidende werkzaamheden zijn in november succesvol afgerond. De aanvang van de bouw zelf was gepland voor december 2022. De centrale van 870 MW wordt medegefinancierd door een infrastructuurfonds.

Een nieuwe centrale ter ondersteuning van elektrificatie

De meest recente generatie centrales met gecombineerde cyclus is momenteel de beste oplossing om de variabele productie van hernieuwbare energiebronnen te compenseren. Met een rendement van 63% zal de nieuwe centrale ongeveer 320 kg CO_2 per MWh uitstoten. Dat is 20% minder dan de huidige centrale.

De nieuwe centrale kan tot een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen bij elektrische toepassingen bijdragen. Zelfs wanneer de elektriciteit wordt geproduceerd door een gasturbine met gecombineerde cyclus zorgt een elektrische laadbeurt voor minder uitstoot van broeikasgassen dan een volle tank diesel of benzine. Een soortgelijke optimalisatie is er ook bij warmtepompen waar de uitstoot veel lager is dan bij een gasketel: -63,5% voor een warmtepomp van de jongste generatie.

Mogelijkheden voor decarbonisatie op locatie

De nieuwe centrale van Seraing kan tot 50 volume-percentage waterstof verbranden. Hierdoor wordt de uitstoot met 23% verminderd. Deze locatie biedt ook de nodige ruimte voor toekomstige installaties om de CO_2-uitstoot te drukken.

Het bouwproject van een nieuwe STEG-centrale van 870 MW in het bedrijvenpark “Le Val” in Seraing kadert in het federale capaciteitsremuneratiemechanisme. Dit mechanisme moet de bevoorradingszekerheid van ons land garanderen vanaf 2025-2026.

Het Luminus-project werd niet geselecteerd tijdens een eerste aanbesteding in november 2021. Omdat één van de door Elia geselecteerde projecten niet alle vergunningen kreeg, schreef de federale regering op 25 maart 2022 een nieuwe aanbesteding uit.

Projecttoekenning in april 2022

Het bod van Luminus werd half april toch uitgekozen, waardoor de voorbereidende werken eind april konden beginnen.

De voormalige Valfil-fabriek werd afgebroken na de sluiting in de jaren tachtig, met uitzondering van de funderingen. De moeilijkheid bij de afbraak: de enorme drainagetunnel van 4 m breed en 6 m hoog moest behouden blijven. Deze leidt het regenwater van Seraing naar de Maas.

Ook het afgraven van de vervuilde grond moest zorgvuldig gebeuren om de verschillende verontreinigende stoffen apart te kunnen behandelen.

Voor dit project moest de gastoevoerleiding van de centrale verplaatst worden. De samenwerking met Fluxys verliep hierbij vlekkeloos.

Efficiënte samenwerking tussen alle betrokken partijen

Ongeveer dertig mensen werkten dagelijks samen op de werf. Het nieuwe tracé van de RAVeL is samen met de ‘Service Public de Wallonie’ ontworpen, de nivellering van de bodem is uitgevoerd volgens de berekeningen van studiebureau Greisch. Tijdens de werkzaamheden hebben zich geen ongevallen voorgedaan.

De gastoevoerleiding moest worden verplaatst.

De voormalige funderingen worden afgebroken.

HOOFDSTUK 4

INNOVATIE

Innoveren voor een koolstofvrije toekomst

De uitdaging

De klimaatcrisis geeft een extra impuls aan de strategie van Luminus om energiediensten te ontwikkelen en hernieuwbare energie te stimuleren. Luminus wil een volwaardige rol spelen in het koolstofvrij maken van de economie.

Innovatie is hiervoor een onmisbare pijler. Door de versnelde energietransitie en de hogere verwachtingen van klanten is innovatie nog belangrijker geworden. Er is technologische vooruitgang op verschillende vlakken: energiebronnen worden milieuvriendelijker; infrastructuren zuiniger. Ook digitale tools om het energieverbruik nauwkeuriger te meten, te controleren en te beperken worden efficiënter en gebruiksvriendelijker.

Het kader

Om nieuwe activiteiten te ontwikkelen, moet Luminus voortdurend innoveren en nieuwe expertise verwerven. Daarom zet Luminus een deel van zijn middelen – financieel, personeel en technisch – in om klaar te zijn voor de toekomst. De hoofdlijn van de strategie van Luminus berust op twee pijlers:

- het "Power to Innovate"-programma dat innovatie moet stimuleren, de bedrijfstransformatie moet versnellen en nieuwe bedrijfsmodellen test op hun waarde. Luminus steunt daarbij vooral op de #next incubator;
- transversale teams voor bedrijfsontwikkeling die 'agile' georganiseerd zijn om nieuwe producten of aanbiedingen te ontwikkelen, in samenwerking met de business.

Power to Innovate

In 2016 lanceerde Luminus het programma "Power to Innovate", met drie doelstellingen:

- we stimuleren een cultuurverandering door innovatie centraal te stellen via werkmethodes die iedereen enthousiast maken;
- we willen sneller nieuwe producten en diensten ontwikkelen en op de markt brengen om zo de concurrenten voor te blijven;
- we durven te experimenteren met nieuwe businessmodellen en andere disruptieve ideeën om de groeipolen van morgen te identificeren.

#next

In 2016 richtte Luminus #next op, een innovatieaccelerator met een eigen governance. Werknemers kunnen minstens drie maanden worden gedetacheerd. Met de steun van Start-it@KBC krijgen ze de mogelijkheid om prototypes te ontwikkelen.

Innovatie: prioriteiten in 2022

In 2022 stond het programma #next on hold door de crisis rond de hoge energieprijzen. Geen enkele medewerker werd gedurende het jaar gedetacheerd. De versterking van de dienstverlening aan de klanten kreeg voorrang. Ook het grote innovatiespel werd uitgesteld. Dit concept moet nieuwe ideeën bij het personeel stimuleren.

Wél vond in januari de Week van de Innovatie 2022 plaats, maar dan vanop afstand. Bijna 40 verschillende thema's kwamen aan bod. Sprekers waren afkomstig van binnen Luminus en uit de Groep EDF, maar er waren ook externe sprekers, zowel uit België als Europa. In totaal volgden 1 000 deelnemers de sessies.

Ook zijn er middelen vrijgemaakt om drie specifieke transversale thema's onder de loep te nemen: de ontwikkeling van slimme batterijen in de particuliere sector (als voorbereiding op de commerciële lancering), het decarbonisatieaanbod voor industriële klanten en tot slot de energierenovatie van appartementen en alleenstaande huizen.

Het kader (vervolg)

Business Development

Sinds 2018 heeft Luminus een apart budget voor activiteiten rond Business Development. Hierdoor kunnen veelbelovende concepten hun waarde bewijzen. Dit gebeurt vooral door proefprojecten op te starten met verschillende partners: Belgische startups, dochterondernemingen van de Groep EDF en de afdeling Onderzoek & Ontwikkeling van de groep. Binnen afgebakende thema's dragen deze initiatieven bij om de positionering van Luminus te verduidelijken, het marktpotentieel te evalueren, een product of een aanbod samen te stellen en de lancering ervan op de markt te versnellen.

Business Development: prioriteiten in 2022

In 2022 hebben de teams van Business Development ingezet op drie topics: (groene) waterstof, flexibele productie/levering en batterijen, en elektrische mobiliteit.

Ook de slimme regeling van het energieverbruik boekte vooruitgang dankzij de samenwerking tussen Luminus en ATS (zie pagina 77).

De indicatoren

158,85 miljoen euro geïnvesteerd in 2022

In 2022 bedroegen de directe investeringen van Luminus 158,85 miljoen (BEGAAP-equivalent), waarvan 19,4% werd besteed aan hernieuwbare energie.

Deze investeringen gingen vooral naar de bouw van 11 nieuwe windturbines. In totaal investeerde Luminus 45,7 miljoen euro in hernieuwbare energie. Luminus deed dit rechtstreeks of via de eigen ontwikkelingsmaatschappijen: e-NosVents, opgericht in 2016, ActiVent Wallonië, opgericht in 2017 en Eolus, opgericht in 2019.

Bovendien bleef Luminus actief op overname-vlak om het dienstenaanbod verder te ontwikkelen. Dit gebeurt voornamelijk in de bedrijfskritische sector van de elektriciteitsnetwerken. Deze vereisen immers een optimale betrouwbaarheid en veiligheid. ATS verwierf drie bedrijven: Altemp, SDM en Algemene Elektriciteit De Mulder.

Belastingbesparing dankzij innovatie en hernieuwbare energie

Luminus heeft voor zijn initiatieven rond Onderzoek & Ontwikkeling in 2022 een vermindering van de roerende voorheffing genoten van 3,11 miljoen euro. De belastingbesparing voor de investeringen in hernieuwbare energie in 2022 wordt geraamd op 3,72 miljoen euro.

Investeringen in miljoenen euro's

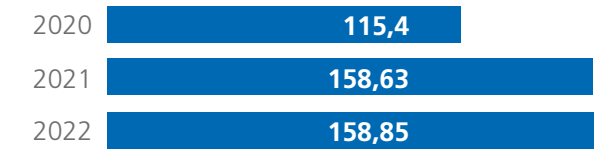

GRI 203-1

Bron: Luminus (BEGAAP-equivalant)

	2020	2021	**2022**
	In miljoenen euro's		
Belastingbesparing dankzij innovatie	3,68	4,13	**3,11**
Belastingbesparing door investeringen in hernieuwbare energie	10,49	6,39	**3,72**

Financiering van hernieuwbare projecten met de uitgifte van groene obligaties van de Groep EDF

Luminus is een financiering aangegaan die gedekt wordt door groene obligaties, uitgegeven door de Groep EDF in 2019. De uitgifteperiode van deze 'green bonds' loopt tot februari 2024. De geselecteerde projecten voor de groene leningen van EDF moeten voldoen aan strikte eisen. Alleen de financiering van nieuwe hernieuwbare energieprojecten die aan strenge milieu- en maatschappelijke criteria beantwoorden, komt in aanmerking. De verstrekker moet een totale transparantie verzekeren voor deze criteria en van de selectieprocedure van zijn projecten. Een onafhankelijke instantie controleert alle projecten.

Op 31 december 2022 kwamen de geselecteerde projecten van Luminus in totaal uit op 113 MW, waarvan 95 MW windenergie en voor een gezamenlijke investering van 80 miljoen euro. Het gaat om de windparken van Geel-West, Villers 4, Turnhout, Tinlot en Lommel, alsook de waterkrachtcentrale van Monsin die gerenoveerd is in 2019.

Energiemanagementtool optimaliseert energiebeheer in hoofdkantoor Brussel

De beschikbare energie zo efficiënt mogelijk gebruiken is belangrijker dan ooit tevoren. Om dit mogelijk te maken installeerde Luminus in het hoofdkantoor in Brussel SmartKit, een multidisciplinaire energiemanagementtool. Door de installatie van dit systeem werd in 2022 een besparing op het gas- en elektriciteitsverbruik gerealiseerd.

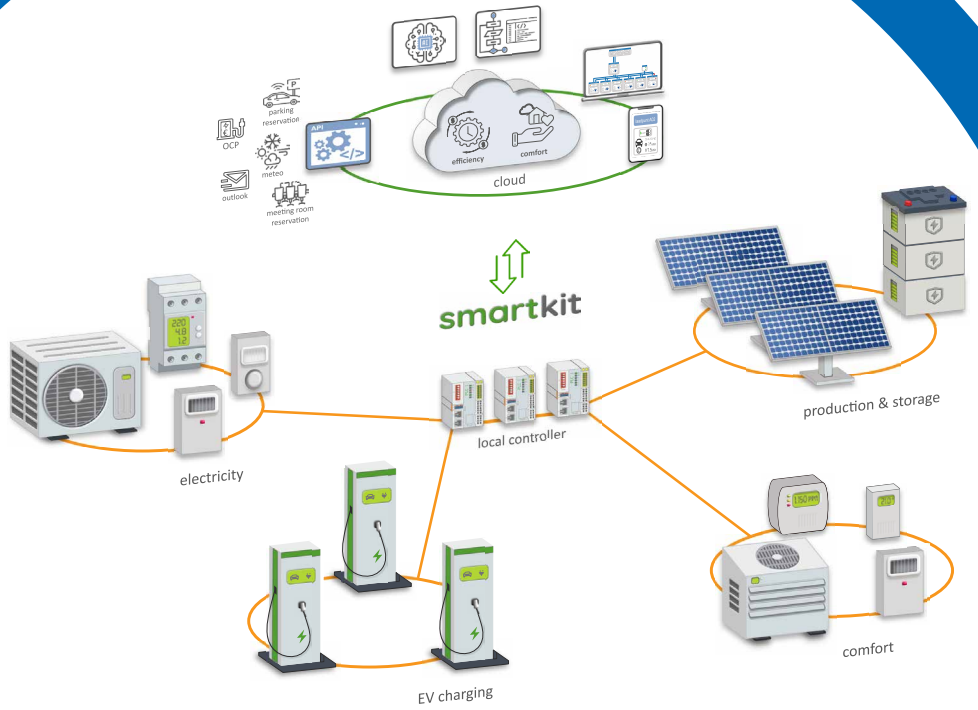

Het hoofdkantoor van Luminus in Brussel is gevestigd in een bijna passief gebouw. Ondanks het feit dat hierdoor zeer weinig energie nodig is, is er toch nog ruimte voor optimalisatie op het gebied van verwarming, verlichting en ventilatie. Het energiemanagementsysteem werd eind 2021 in samenwerking met dochterbedrijven Newelec en ATS in het hoofdkantoor van Luminus geïnstalleerd. Het systeem, dat ontwikkeld werd door het Business Development-team van Luminus en ATS, maakt het mogelijk om de beschikbare energiestromen op te volgen en in te grijpen volgens vooraf bepaalde algoritmes.

Door het gebruik van SmartKit kan een energiebesparing gerealiseerd worden doordat het systeem o.a. de lichten, de verwarming en de airco per zone of vergaderruimte van het kantoor automatisch gaat aanpassen indien er aan bepaalde vooraf ingestelde voorwaarden voldaan wordt. Zo mogen de sensoren geen aanwezigheid detecteren in de ruimte en zal het boekingssysteem geconsulteerd worden om na te gaan of de ruimte in de komende periode gebruikt zal worden. Vooral nu de volledige capaciteit van de kantoren met het flexibel en thuiswerken minder benut wordt, is het belangrijk om tijdig in te kunnen grijpen.

De tool zorgt naast het voorkomen van nutteloos verbruik ook voor een optimaal beheer van de beschikbare energiestromen. Zo kan de SmartKit-oplossing waarnemen wanneer er op hetzelfde moment te veel vraag is voor het laden van elektrische wagens en hierop ingrijpen om overbelasting te verhinderen. Dankzij deze tracking kan de tool het verbruik afvlakken, zodat laadstations of warmtepompen op het beste moment kunnen worden bevoorraad.

SmartKit koppelt de verschillende systemen en stuurt ze centraal aan. Zo krijgt de gebruiker controle over het energiebeheer. In 2022 werd dit geïnstalleerd bij klanten zoals het Universitair Ziekenhuis Brussel en bouwbedrijf Denys.

HOOFDSTUK 5

HUMAN CAPITAL

- GEZONDHEID, VEILIGHEID EN WELZIJN
- COMPETENTIES EN LOOPBANEN
- DIVERSITEIT, GELIJKWAARDIGHEID EN INCLUSIE

Bevordering van gezondheid, veiligheid, welzijn, ontwikkeling van vaardigheden en diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

De "prioritaire thema's" of "materiële thema's" op het gebied van Human Capital zijn weinig veranderd - behalve vanuit het oogpunt van het belang van de uitdagingen, die steeds meer op de voorgrond treden.

Gezondheid, veiligheid en welzijn op het werk

Veiligheid en gezondheid

De professionele activiteiten dragen enerzijds bij tot de motivatie en ontwikkeling van het personeel, anderzijds houden ze ook gezondheidsrisico's in. Het is dan ook belangrijk om deze gezondheidsrisico's proactief in kaart te brengen, gerichte acties te nemen en richtlijnen toe te passen die bijdragen tot de veiligheid en gezondheid van het Luminus-personeel en het personeel van de onderaannemers. De gezondheidsrisico's variëren naargelang het uitgeoefende beroep en de omgeving. De risico's in een industriële productieomgeving verschillen van de risico's op een bouwplaats of in een kantooromgeving.

Levenskwaliteit op het werk

Het welzijn op het werk heeft rechtstreeks invloed op de sfeer op de werkvloer, op de inzet en motivatie van de mensen en op de productiviteit. Creativiteit en innovatie worden sterker wanneer medewerkers zich goed voelen. Ook de kwaliteit en de efficiëntie van het geleverde werk nemen toe. Welzijn en een goede balans tussen werk en privé vormen een belangrijk onderdeel van de employer branding-strategie van het bedrijf.

Competenties en loopbanen

Luminus wil als flexibele en wendbare organisatie beter gewapend zijn om de energie-uitdagingen van vandaag en morgen aan te gaan. Dit vraagt om gemotiveerde medewerkers die openstaan voor verandering en leermogelijkheden. Het veronderstelt eveneens dat zij in hun persoonlijke ontwikkeling worden gestimuleerd en dat werknemers en leidinggevenden alle ondersteuning krijgen om persoonlijke leertrajecten te bepalen.

Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

Diversiteit binnen de teams betekent meer creativiteit en innovatie, meer kennis en ervaring. Gelijkheidwaardigheid en inclusie vergroten het gevoel ergens bij te horen en hebben een impact op het welzijn. Ze zijn de bron van duurzame ontwikkeling met een positieve invloed op de maatschappij, zowel in menselijk als in economisch opzicht.

Luminus voor het 10de jaar op rij erkend als Top Employer

Luminus behaalde in 2022 voor de tiende keer op rij het label van Top Employer, dit is een belangrijke externe erkenning voor het hr-beleid van Luminus. Om dit label te behalen wordt de aanpak op vlak van grote hr-domeinen geëvalueerd en gebenchmarkt. Zo wordt er gekeken naar hr-strategie, werkomgeving, rekrutering en selectie, training en welzijn op het werk. In 2022 ontvingen slechts 84 andere bedrijven het label van Top Employer in België.

Top Employer: 10de erkenning op rij

Gezondheid en veiligheid met als doelstelling: “zero harm”

Op het vlak van veiligheid en welzijn op het werk blijven de doelstellingen onveranderd: “Safety first” en “Zero harm”.

Ambitieuze doelstellingen

Luminus streeft steeds naar ‘nul ongevallen’, zowel voor zijn medewerkers als onderaannemers. Dat blijkt uit de ambities voor de maximale frequentiegraad voor het geheel van het personeel en de onderaannemers. Voor 2022 lag de grens op 1,5.

Variabele verloning voor alle personeelsleden verbonden aan het aantal werkongevallen

De frequentiegraad is een van de criteria bij de toekenning van de jaarlijkse bonus voor het kaderpersoneel van Luminus.

Maar ook bij de baremieke medewerkers is veiligheid een van de factoren waarmee rekening wordt gehouden bij de samenstelling van de collectieve bonus. Ten slotte is het een belangrijke maatstaf voor de toekenning van een variabele verloning voor het directiecomité van Luminus.

Met andere woorden, alle personeelsleden worden gestimuleerd om de veiligheidsvoorschriften na te leven en te handhaven. Dat gebeurt onder meer via wekelijkse boodschappen waarin telkens een ander thema wordt belicht (zie ook hierna: Het kader).

Het kader

Sinds 2010 heeft Luminus een geïntegreerd beheersysteem voor gezondheid, veiligheid en milieu. In alle werkplaatsen en voor de meeste professionele situaties werd een risicoanalyse uitgevoerd. Deze wordt regelmatig geactualiseerd. De oorzaak van elk ongeval of bijna-ongeval wordt minutieus geanalyseerd. Dit doen we om herhaling van ongevallen te vermijden, om de materiële oorzaken weg te nemen en de menselijke invloed op een ongeval te beperken.

Ondertussen werd er een nieuwe fase ingeluid met de uitrol van een “Zero harm”- beleid. Hiermee gaan we nog een stap verder dan de “nul ongevallen”-doelstelling.

Het voorkomen van dodelijke ongevallen blijft de prioriteit. De medewerkers en onderaannemers worden hierrond gesensibiliseerd via de “10 life-saving rules” waarop Luminus sterk de nadruk legt.

Luminus hanteert een reeks sleutelindicatoren die de prestaties op het vlak van veiligheid of onderliggende indicatoren, zoals het aantal bijna-ongevallen, rechtstreeks meten. De evolutie van deze indicatoren wordt maandelijks gemonitord en gecommuniceerd aan alle managementleden en op elke raad van bestuur.

Luminus sensibiliseert zijn medewerkers al vele jaren via een wekelijks “Zero harm”-bericht, waarin een veiligheids- of gezondheidsthema kort wordt toegelicht. “We sturen wekelijks berichten uit over veiligheid en gezondheid, bevestigt Ben Aelbrecht, preventieadviseur psychosociale aspecten. Deze moeten, op initiatief van de manager, in teamverband worden besproken, zodat iedereen zich voortdurend bewust is van de uitdagingen.”

In 2021 werd de ‘Contractor Safety Roadmap’ aangescherpt. Zo werden er een aantal acties bepaald om onderaannemers nog bewuster te maken van het belang van veiligheid op het terrein.

In 2022 werd de focus gelegd op werkvoorbereiding en interacties met onderaannemers. Een online tool werd ontwikkeld ter ondersteuning van dit overleg.

ISO-certificering

Luminus nv is sinds 2019 ISO 45001- gecertificeerd (en OHSAS 18001 sinds juni 2013).

De indicatoren

Eén ongeval met werkverlet bij Luminus nv

In 2022 noteert Luminus nv één enkel ongeval met werkverlet: op het hoofdkantoor in Brussel krijgt een medewerkster een losliggende terrastegel op haar voet en is 1 dag werkonbekwaam.

De frequentiegraad eindigde in 2022 daardoor op 0,7, met een (globale) ernstgraad van 0,001.

Ter vergelijking: de frequentiegraad voor de Belgische energiesector in 2021 was 3,8 en de (globale) ernstgraad 0,64.

Drie ongevallen met werkverlet bij onderaannemers

Bij de onderaannemers werden drie ongevallen met werkverlet geregistreerd tegenover vijf in 2021. De frequentiegraad zakt daardoor naar 2,9 ten opzichte van 3,9 in 2021.

- Bij het eerste ongeval in februari, op een werf van een windturbine, verwondde een onderaannemer zijn hand doordat hij met zijn hand ergens tegenaan sloeg. De werknemer had zijn hand weggetrokken door een kort contact met elektriciteit.
- Bij het tweede ongeval in oktober, op de productiesite in Seraing, blesseerde een onderaannemer zijn arm (gescheurde pees) door een verkeerde manipulatie bij het hijsen van een industriële stofzuiger.
- Bij het derde ongeval in oktober, op een werf van een windturbine, raakte een onderaannemer gewond (gebroken elleboog) toen zijn graafkraan omkantelde.

In totaal gingen bij de onderaannemers 157 dagen verloren (in plaats van 115 in 2021).

De totale ernstgraad voor 2022 (eigen werknemers + onderaannemers) bedraagt 0,06.

Aantal opleidingsuren rond veiligheid daalt met 16,2%

In 2022 werd in totaal 6 422 uur besteed aan veiligheids-opleidingen. Dit is een daling van 16,2% ten opzichte van 2021 (en een stijging van 20,4% ten opzichte van 2020).

De verlaging van het aantal opleidingsuren tegenover 2021 kan worden verklaard door het feit dat in 2021, na de lockdownperiode, de achterstand in opleidingen werd weggewerkt.

Daarnaast vond de tweejaarlijkse veiligheidsopleiding voor de afdeling windenergie niet plaats in 2022. Deze door de Global Wind Organisation (GWO) erkende training, dient om de twee jaar gevolgd te worden.

	2020	2021	**2022**
Uren besteed aan veiligheid - SDG 8.8 - VER 5	5 332	7 662	**6 422**
Ongevallen met werkverlet - SDG 8.8 - VER 5	1	0	**1**
Ongevallen gemeld door onderaannemers - SDG 8.8 - VER 5	3	5	**3**
Frequentiegraad van door onderaannemers gemelde ongevallen - SDG 8.8 - VER 5	4,1	3,9	**2,9**

Frequentiegraad van ongevallen met werkonderbreking

De frequentiegraad = (totaal aantal arbeidsongevallen x 1 000 000) / aantal gepresteerde uren.

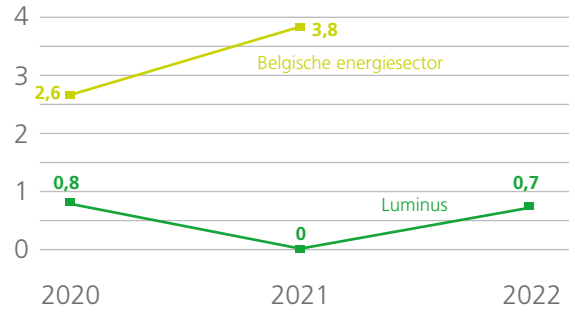

GRI 403-2 - SDG 8.8 - VER 5 Bron: Luminus.

Globale ernstgraad

De globale ernstgraad = (aantal dagen arbeidsongeschiktheid + aantal forfaitaire dagen) x 1 000 / aantal gepresteerde uren.

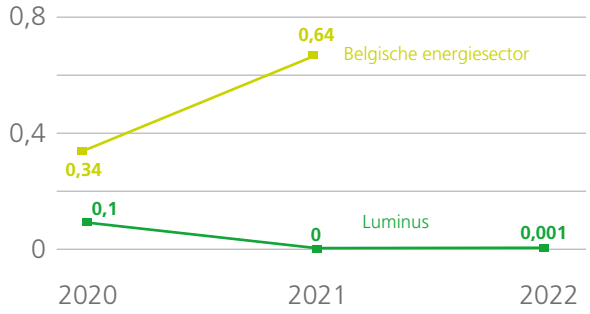

GRI 403-2 - SDG 8.8 - VER 5 Bron: Luminus.

Levenskwaliteit op het werk: een uitdagend jaar

Welzijn op het werk heeft een directe invloed op de sfeer, de motivatie, de prestaties en het innovatievermogen van het personeel. Welzijn is daarom een belangrijk aandachtspunt geworden wanneer bedrijven werknemers willen aantrekken die hun talenten ten volle willen ontplooien. Tevreden werknemers dragen rechtstreeks bij tot de tevredenheid van de klanten en de reputatie van de onderneming.

Het kader

Welzijn op het werk is een zeer breed begrip waarbij we o.a. kijken naar ergonomie, de lichamelijke gezondheid (zie "gezondheid en veiligheid") en de mentale gezondheid van de medewerkers.

Daarnaast draagt telewerken en flexibel werken bij aan een betere balans tussen werk en privéleven voor werknemers. Een dergelijk beleid helpt Luminus bij het aantrekken en behouden van getalenteerde en gezonde medewerkers.

Minder stress, meer motivatie, betere prestaties en verhoogde retentie zijn belangrijke voordelen. Luminus meet de evolutie van het welzijn op alle sites en stelt vervolgens aangepaste acties voor. Er zijn verschillende meetmethoden.

Zo peilt Luminus jaarlijks naar de personeelstevredenheid. De resultaten van de enquête worden in elk team besproken en leiden tot actieplannen.

Verder zijn hr-managers dagelijks nauw betrokken bij het reilen en zeilen van hun afdelingen. Ook telt Luminus zeven vertrouwenspersonen en een interne preventieadviseur psychosociale aspecten. Ten slotte blijft Luminus 'pooositivisme' promoten (de drie 'o's' staan voor openheid, objectiviteit en optimisme). "Welzijn op het werk komt niet alleen vanuit het management, iedereen werkt er samen aan", weet Ben Aelbrecht (preventieadviseur psychosociale aspecten).

"Onze slogan is ook hier van toepassing: Samen maken we het verschil!"

Lancering van het Light up-programma

In oktober 2022 lanceerde het hr-team het Light up-programma. Met dit initiatief wil Luminus het belang van welzijn op het werk extra in de verf zetten bij zijn medewerkers.

Light up koppelt de tools, acties, initiatieven en inspiratie aan vier welzijnspijlers, intern gekend als 'de vier batterijen': de mentale, fysieke, sociale en spirituele batterij. Zo krijgen medewerkers tools om hun energie op peil te houden, beter om te gaan met stress en om zich goed in hun vel te voelen. Daarnaast organiseert Learning & Development workshops om de veerkracht van teams en de teamleden een boost te geven. Ook kunnen medewerkers deelnemen aan activiteiten om hun mentale en fysieke gezondheid te verbeteren en om de band met collega's te verstevigen.

Voor de lancering van het programma ontving iedereen de Light up-box. Via 32 kaartjes kregen de medewerkers leuke en realistische gezondheidsuitdagingen, telkens gekoppeld aan een van de vier batterijen.

Bewegen ten voordele van de slachtoffers van de oorlog in Oekraïne

In 2022 stond het Luminus-programma dat werknemers stimuleert om aan sport te doen, in het teken van hulp aan de slachtoffers van de oorlog in Oekraïne. Het programma, dat in 2014 van start ging onder de naam Globetrotters, werd in 2021 omgedoopt tot "Team Luminus".

Via allerhande sportevenementen zoals de 20 km van Brussel, Dwars door Hasselt, wielerwedstrijden en andere sportieve activiteiten worden medewerkers uitgenodigd om samen te sporten en elkaar hierin te motiveren. Collega's die hun sportieve acties registeren (wandelen, lopen, fietsen, zwemmen, yoga, dansen, enz.) steunen het geselecteerde goede doel.

In 2022 werden er maar liefst 10 855 verschillende activiteiten geregistreerd. Hiermee werd er 12 000 euro ingezameld. Dit bedrag werd via het Belgische Consortium 12-12 ten voordele van slachtoffers van de oorlog in Oekraïne gedoneerd.

De indicatoren

Lichte daling van de motivatie

De motivatie van het personeel: het is een van de indicatoren die het management van Luminus nauwlettend in het oog houdt. Deze motivatie wordt gemeten door een extern bedrijf via een jaarlijkse enquête.

Uit de resultaten van de enquête voor 2022 blijkt dat de motivatie licht gedaald is (-2%) ten opzichte van het jaar voordien, met een engagementsscore van 78%. Dit resultaat ligt ruim boven het Belgische gemiddelde en is een van de hoogste van de Groep EDF.

Het deelnamepercentage aan deze interne enquête bedroeg 89%, een stijging met 2%.

De resultaten worden in elke afdeling geanalyseerd om actieplannen op te stellen. Ze worden afgestemd op de specifieke behoeften van elk team.

In 2022 daalde de motivatie van de teams die in contact staan met klanten, een rechtstreeks gevolg van de moeilijke opstart van het Atrias-systeem[1] en de explosie van de energieprijzen. Op de meeste andere afdelingen bleef de motivatie stabiel.

	2020	2021	**2022**
Engagementsscore van het personeel	81%	80%	**78%**

Vertrouwenspersonen: lichte daling van het aantal interne meldingen

De vertrouwenspersonen - van wie de sociale partners de aanstelling moeten goedkeuren - spelen zowel een preventieve als een probleemoplossende rol. Werknemers én leidinggevenden kunnen anoniem een beroep op hen doen bij psychosociale moeilijkheden zoals meningsverschillen, stress, pesterijen en geweld op het werk.

Sinds 2010 beschikt Luminus over een gediversifieerd netwerk van vertrouwenspersonen, zowel wat geslacht, taal, hiërarchisch niveau als geografische ligging betreft. Het huidige netwerk is omvangrijker dan de wet voorschrijft: zeven personen in plaats van één.

Het personeel wordt via verschillende interne informatiekanalen regelmatig herinnerd aan de namen van vertrouwenspersonen, het meest recent in februari 2022.

Het aantal interne informele aanvragen is in 2022 licht gedaald ten opzichte van 2021. Daartegenover werden er dan weer iets meer informele aanvragen bij de externe preventieadviseurs psychosociale aspecten (Liantis) ingediend.

Opmerkelijk is dat voor het derde opeenvolgende jaar minder vaak een beroep wordt gedaan op zowel interne als externe vertrouwenspersonen dan vóór de gezondheidscrisis en de toename van het telewerken (d.w.z. vóór 2020).

In 2022 werden geen formele verzoeken om interventie ingediend bij de externe preventieadviseurs psychosociale aspecten van Liantis.

Stijging absenteïsmegraad

Het ziekteverzuim is toegenomen: 6,35 in 2022, tegen 4,85 in 2021. Het cijfer blijft lager dan de Belgische benchmark (7,8% in 2021). Deze stijging is vooral te wijten aan een toename van het kortetermijnabsenteïsme (< 30 dagen), vooral in de teams die in contact staan met de klant.

[1] Nieuw gecentraliseerd platform dat door de energiesector wordt gebruikt voor het uitwisselen van data.

Aantal informele meldingen aan de vertrouwenspersonen

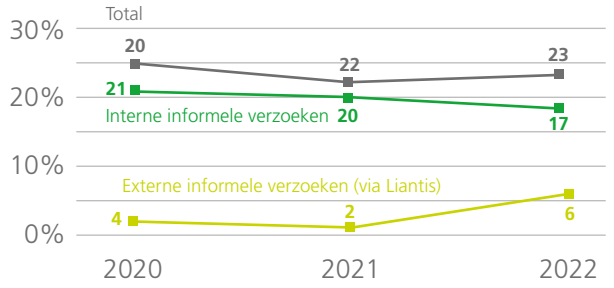

SDG 3 - VER 5 — Bron: Luminus.

	2020	2021	**2022**
Formele interventie-aanvragen ingediend bij de externe preventieadviseur psychosociale aspecten - SDG 3.4 - VER 5	1	2	**0**

Absenteïsmegraad

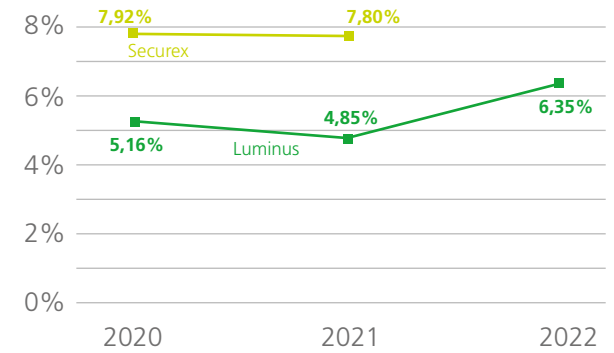

SDG 3 - VER 5 — Bron: Luminus.

Vaardigheden: 97,9% van de werknemers kreeg extra opleiding

De voortdurende ontwikkeling van vaardigheden is van essentieel belang in een sector die snelle technologische en commerciële veranderingen ondergaat. Klassieke vaardigheden in de traditionele activiteiten moeten worden onderhouden terwijl er ook nieuwe vaardigheden moeten worden ontwikkeld binnen nieuwe werkdomeinen. Dit houdt in dat Luminus hiervoor sleutelposities en -profielen moet bepalen, steeds nieuw talent moet aantrekken en de best presterende medewerkers moet proberen te behouden.

Het kader

Het huidige opleidingsbeleid van Luminus is gebaseerd op de volgende principes:

1. Leerbehoeften stellen we individueel of in teamverband vast, indien nodig met ondersteuning.
2. Leren is een langdurig proces. Wanneer we verschillende opleidingsmogelijkheden overwegen, proberen we altijd een pad uit te stippelen met een heel concrete invulling. Dit verhoogt de efficiëntie.
3. Iedereen heeft zijn persoonlijke voorkeuren als het op leren aankomt. Daarom bieden we een waaier aan opleidingsoplossingen via face-to-face cursussen, e-learning, MOOC's (Massive Open Online Courses), mentoring, coaching, conferenties, enz.

"We werken samen aan een futureproof organisatie waarin onderling verbonden teams en individuen elkaar inspireren om hun vakkennis te verbreden", legt Evelien De Kerpel, Director People Engagement, uit.

"Bovendien is er in 2021 een leerkader vastgelegd. Hierin staan de belangrijkste vaardigheden om de energie-uitdagingen van vandaag en morgen aan te gaan. Dit kader helpt werknemers en managers om, op basis van de toekomstige organisatie, samen de prioriteiten vast te leggen en erover in discussie te gaan."

Elk jaar organiseren onze managers een reflectieoefening met hun team waarin zij de ambities verduidelijken, deze in concrete doelstellingen vertalen (voor het team en individueel) en de leerbehoeften in kaart brengen (voor het team en/of individueel).

Hr biedt hierbij indien nodig ondersteuning.

Zodra de leerbehoeften duidelijk zijn, gaan het individu en/of het team aan de slag met de "learning experience creator". Samen zoeken zij naar de meest geschikte methode die aansluit bij de voorkeuren van de persoon om de training zo effectief mogelijk te maken.

De indicatoren

Aantal opleidingsuren: +3,4%

Het gemiddelde aantal opleidingsuren per werknemer bedraagt 41,8 uur per jaar (in plaats van 32,8 uren in 2021).

Deze stijging is te danken aan drie belangrijke factoren:

- de verplichte online IT-beveiligingsopleiding;
- de opleidingsmodules voor het nieuwe Atrias-systeem, dat eind 2021 werd ingevoerd en georganiseerd voor medewerkers van de klantendienst om het gebruik van het nieuwe systeem te vergemakkelijken;
- bewustmaking van klimaatverandering via de "Fresque du Climat"-trainingen (zie kader).

1 051 werknemers (97,9% van het totale personeelsbestand) kregen in 2022 minimaal één uur opleiding.

Aantal opleidingsuren in verhouding tot aantal gewerkte uren (%)

GRI 404-1 Bron: Luminus.

De indicatoren (vervolg)

27% van de vacatures intern ingevuld

Bij Luminus worden de meeste vacatures twee weken lang op het intranet geplaatst voordat ze extern worden gepubliceerd. Wil een werknemer een interne vacature invullen, dan mag de manager van de medewerker zich niet verzetten tegen deze overplaatsing. Enkel overgangsperioden, tot maximaal drie maanden, zijn bespreekbaar.

Dit beleid en het individuele opleidingsplan – een jaarlijks groeioverleg met de directe manager - dragen bij tot een hoog percentage interne promoties.

Luminus garandeert dat elk jaar 100% van de medewerkers een beoordelingsgesprek krijgt. Dat dient als basis van het individuele opleidingsplan. In dit percentage zijn de werknemers met 'oude voorwaarden' (121 personen per 31 december 2022) niet opgenomen omdat hun contract niet voorziet in een formele jaarlijkse evaluatie.

In 2022 werd 27% van de gepubliceerde vacatures intern ingevuld, tegenover 32% in 2021. 46 mensen (tegenover 29 in 2021) konden doorstromen na te hebben gesolliciteerd voor een openstaande functie. Deze twee evoluties zijn het gevolg van de aanzienlijke toename van het aantal openstaande vacatures dat Luminus in 2022 publiceerde.

Internationale mogelijkheden: drie kaderleden op missie in het buitenland

Als dochteronderneming van een internationale marktleider op energiegebied kan Luminus zijn medewerkers carrièremogelijkheden buiten België bieden.

Op 31 december 2022 waren drie kaderleden van Luminus als expat in het buitenland werkzaam binnen de Groep EDF. Gemiddeld werkten bij Luminus in 2022 vier expats in België.

	2020	2021	**2022**
Percentage functies die intern werden ingevuld	34%	32%	**27%**
Aantal personen dat kon doorgroeien door te solliciteren voor een openstaande functie	35	29	**46**
Aantal kaderleden met een buitenlandse missie	4	3	**3**
Gemiddeld aantal expats bij Luminus	5	5	**4**

"Fresque du Climat": 75% van de medewerkers volgt bewustwordings-sessies over de klimaatverandering

In 2022 stond een groter bewustzijn van werknemers over de klimaatverandering hoog op de agenda van de Climactors. Dit transversaal team van werknemers onderzoekt de verschillende bronnen van broeikasgasemissies van Luminus én komt met initiatieven om deze uitstoot te verminderen.

De Climactors gaven in 2022 hun collega's een "Fresque du Climat" -training over de oorzaken en gevolgen van de klimaatverandering. Aan deze interactieve workshops van twee tot drie uur namen telkens 25 Luminus-medewerkers deel.

Op 31 december 2022 had 75% van het personeel - ongeveer 800 mensen - deelgenomen.

Daarnaast organiseerden de Climactors in oktober 2022 een Klimaatweek, met verschillende informatiesessies over klimaat en energiebesparing (zie pagina 42).

Andere teams, zoals de collega's van de afdeling windenergie, hebben de workshop "Fresque de la Biodiversité" gevolgd. Deze training geeft hun inzicht in de oorzaken en gevolgen van de achteruitgang van natuurlijke omgevingen. Eind 2022 hadden 92 collega's deze workshop voltooid.

‘All together’: een sleutelwaarde voor het ervaren van diversiteit

Het kader

Luminus streeft ernaar om elke vorm van discriminatie te vermijden, van bij het aanwervingsproces tot de benoeming van de belangrijkste functies. Niet-discriminatie is een van de wettelijke verplichtingen die al sinds lang vermeld worden in de Gedragscode van Luminus.

Deze code is gebaseerd op de bepalingen van de wet van 10 mei 2007, waarin discriminatie wordt verboden op basis van leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, vermogen, religieuze of filosofische overtuiging, lidmaatschap van een politieke partij of vakbond, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, een lichamelijke of genetische eigenschap of sociale afkomst. Verschillende indicatoren worden opgevolgd om waar nodig bepaalde acties beter aan te passen aan de doelgroepen in kwestie.

Bovendien ging de CEO van Luminus in 2016 een expliciet engagement aan voor diversiteit op alle niveaus van het bedrijf. De Leadership Ambition, geformaliseerd in 2018, specificeert het gedrag dat van leidinggevenden wordt verwacht: “Ik waardeer de diversiteit bij mijn collega’s en pas me aan iedereen aan.” Tot slot is collectief succes, ‘all together’, een van de drie kernwaarden van het bedrijf, samen met ‘customer first’ en ‘entrepreneurship’.

De indicatoren

Genderdiversiteit: 43% vrouwen

43% van de medewerkers van Luminus is een vrouw. Dat percentage ligt aanzienlijk hoger dan het gemiddelde in de energiesector (ongeveer 25%). De lichte daling ten opzichte van 2021 (44% vrouwen) is te wijten aan de toename van het aantal mannen (+4.6%). Het aantal vrouwelijke managers is licht gedaald. Zij vertegenwoordigden in 2022 36% van het aantal managers.

Het aandeel managers was 53% in vergelijking met 54% in 2021.

81% van het geboorteverlof werd opgenomen

In totaal kwamen 16 werknemers in 2022 in aanmerking voor geboorteverlof (in plaats van 27 in 2021).

Twaalf van deze werknemers hebben al hun toegekende verlof opgenomen (sinds 2021 is dat 12 dagen). Vier werknemers hebben dit (nog) niet gedaan, wat de procentuele daling van het opgenomen verlof verklaart: 81% in 2022 in plaats van 96% in 2021.

	2020	2021	**2022**
Vrouwelijke personeelsleden bij Luminus - SDG 5 - VER 6	41 %	44 %	**43 %**
Vrouwelijke kaderleden bij Luminus - SDG 5 - VER 6	36 %	37 %	**36 %**
Toegestaan en opgenomen geboorteverlof - SDG 5 - VER 6	97%	96%	**81%**

Samenstelling van het personeel op basis van geslacht

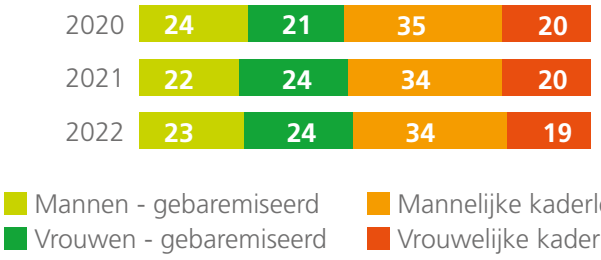

GRI 102-8 405-1 - SDG 5 - VER 6 Bron: Luminus.

Enkele acties ter bevordering van inclusie

In 2022 werden verschillende initiatieven genomen om het thema 'Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie' verder op de kaart te zetten.

- een diversiteit-, gelijkwaardigheid- en inclusie-specialiste van de universiteit (UCB) presenteerde haar aanpak aan het directiecomité;
- het hr-team volgde bij wijze van testgroep een opleiding rond onbewuste vooroordelen- de opleiding werd in december 2022 herhaald voor een selecte groep van managers;
- de onderliggende factoren van haat van vrouwen jegens vrouwen werd het onderwerp van een presentatie die enerzijds extern gegeven werd binnen het diversiteit- en inclusie-initiatief van “The Shift”, en anderzijds binnen de afdeling Human Capital en vervolgens aan het team van management assistants.

De indicatoren (vervolg)

Personen met een beperking

Luminus stelt één persoon tewerk van wie de beperking een aanpassing van de arbeidsomstandigheden vereist.

Naast de aanpassingen voor erkende beperkingen, kunnen voor personen met specifieke problemen individuele maatregelen worden getroffen, zoals inrichting van het kantoor en type voertuig. Zo zijn er op verzoek grote schermen beschikbaar voor slechtziende medewerkers, zonder dat deze worden meegeteld bij de regelingen voor personen met een beperking.

Vijftien nationaliteiten

Het aantal nationaliteiten onder het Luminus-personeel (exclusief expats) is stabiel gebleven: 15 per 31 december 2022.

Werknemers met de Belgische nationaliteit vertegenwoordigen 93% van het totaal. De drie meest vertegenwoordigde andere nationaliteiten - Frans, Italiaans en Nederlands - maken 5% van het totale personeelsbestand uit.

Leeftijdspiramide

De grafiek hiernaast laat een stijgende tendens zien in alle leeftijdscategorieën, met uitzondering van de categorieën van de vrouwen tussen 25 en 45 jaar.

De categorieën die het sterkst zijn toegenomen zijn die van 'vrouwen 55-46' (+13 vrouwen) en 'mannen 25-35' (+12 mannen).

	2020	2021	**2022**
Personen met een beperking voor wie een aanpassing van de werkplek is gebeurd - SDG 10.2 - VER 6	1	1	**1**
Aantal nationaliteiten - SDG 10.2 - VER 6	15	15	**15**
Aandeel Belgische werknemers	93%	93%	**93%**

Leeftijdspiramide 2021

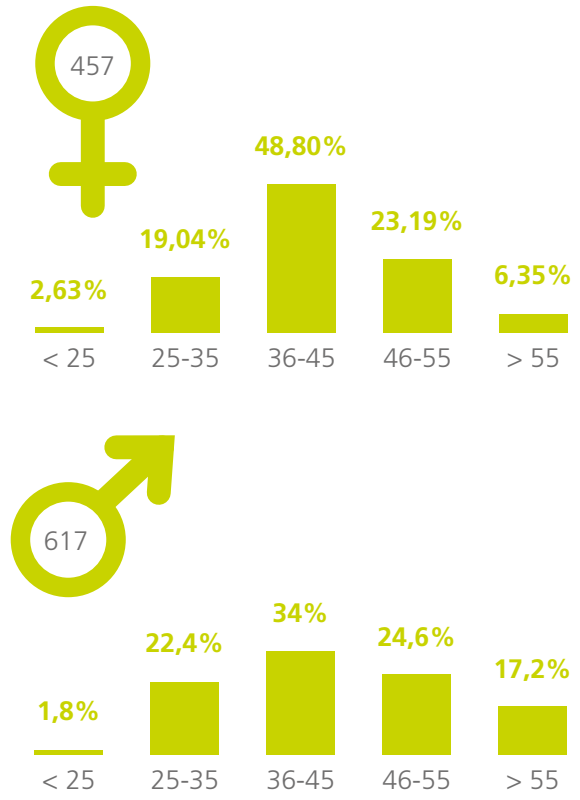

Bron: Luminus.

Een groeiend personeelsbestand

Personeelsbestand Luminus-groep blijft groeien

In 2022 is het personeelsbestand van Luminus en zijn dochterondernemingen met 4,1% toegenomen. Het personeelsbestand van de dochterondernemingen van Luminus, die gespecialiseerd zijn in energiediensten is met 5,1% gestegen. De dochterondernemingen zorgen voor 59% van het totale personeelsbestand van de Luminus-groep.

Personeelsleden van de Groep Luminus

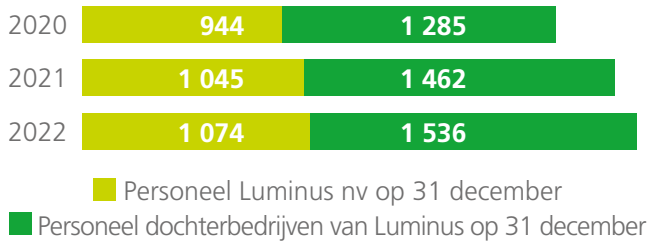

Source : Luminus.

Personeelsbeweging

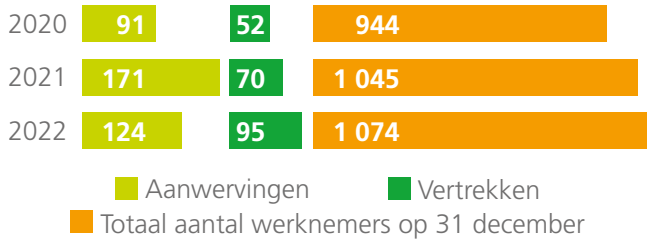

GRI 102-8 405-1

Source : Bron: Luminus..

Netto groei personeelsbestand

Het aantal personeelsleden van Luminus nv is in 2022 gestegen (+2,8%).

Het aantal nieuwe aanwervingen is afgenomen (-27,5%), In 2021 lag het cijfer nieuwe aanwervingen veel hoger door de impact van de overname van Essent Belgium. Ook tegenover 2020 ligt het aantal aanwervingen hoog. Het aantal medewerkers dat het bedrijf verlaat, stijgt met 35,8%.

Een grote meerderheid vaste contracten (91%)

In 2022 is het aantal vaste (voltijdse) contracten gedaald (-4,6%). Het aantal vaste (deeltijdse) arbeidsovereenkomsten is ook gedaald (-1,2%). Arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd (voltijds of deeltijds) vertegenwoordigen 7,4% van het totale personeelsbestand (3,8% in 2021). Het aandeel van tijdelijke werknemers stijgt van 0,5% in 2021 tot 1% in 2022.

De toename van het aantal arbeidsovereenkomsten voor bepaalde duur is toe te schrijven aan het extra werk dat de lancering van een nieuw IT-systeem voor gegevensuitwisseling met zich meebracht. Het betreft het Atrias-project, uitgevoerd voor de gehele energiesector. Deze migratie en de energiecrisis leidden tot een forse toename van het aantal klantoproepen.

Deeltijds werken bij mannen met 33% toegenomen

In 2022 daalde het aantal deeltijdse werknemers - op vrijwillige basis of op contractbasis - heel licht (19,8% van het totale personeelsbestand tegen 20,1% in 2021). Het aantal mensen dat deeltijds werkt, is gedaald bij de vrouwen (-5,2%), en gestegen bij de mannen (+33,3%).

Contracttypes (%)

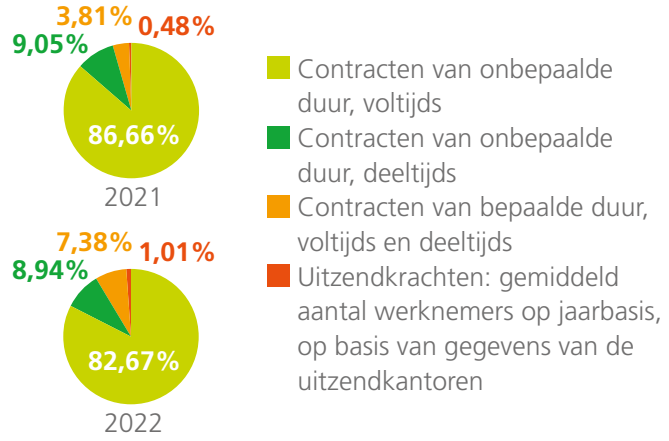

GRI 102-8 - SDG 8.8 - VER 5

Bron: Sociale balans 2022

Deeltijdse werknemers op 31 december, op contractuele en vrijwillige basis

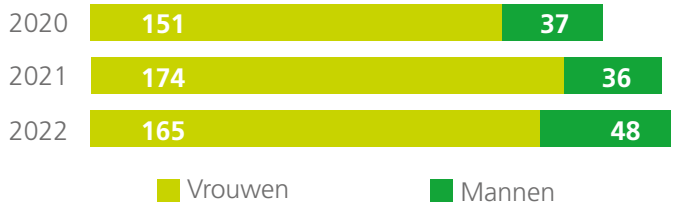

GRI 102-8

Bron: Luminus.

Energiezuinigheid en bereikbaarheid belangrijke drivers bij keuze nieuwe kantoorlocatie in Antwerpen

Na de overname van Essent Belgium in 2021 werd er al snel besloten om het bestaande kantoor in te ruilen voor een energiezuinig en vlot bereikbaar kantoor. In het voorjaar van 2022 was de verhuis van Kontich naar Berchem een feit en namen de teams hun intrek in Post X.

De nieuwe Antwerpse vestiging van Luminus, Post X, gelegen aan de Borsbeeksebrug in Berchem, werd op 2 mei 2022 officieel geopend. Het gebouw ligt vlak naast het station van Berchem in de Antwerpse lage-emissiezone en is vlot bereikbaar met de fiets en het openbaar vervoer. Niet minder dan vier fietssnelwegen leiden naar deze kantoorzone. De parking beschikt over 40 oplaadpunten voor elektrische wagens.

De Post X-site ligt vlak naast het station van Antwerpen-Berchem.

Het kantoor heeft een energiepeil van 48 en 80,12 kWh/m³, een zeer laag energieverbruik voor gebouwen. De isolatie van het gebouw speelt hierin een belangrijke rol. Verwarming en koeling gebeurt aan de hand van een geothermische warmtepomp die de warme of koele lucht uit de bodem haalt in combinatie met betonkernactivering of kortweg BKA.

Bij BKA worden leidingen voor verwarming en koeling tijdens de constructiefase in het beton verwerkt. Beton heeft als eigenschap dat het lang de temperatuur kan vasthouden. Een ventilatiesysteem transporteert de warmte of koude naar de verschillende ruimtes. Om in de zomer de warmte buiten te houden is het gebouw voorzien van zonneschermen die zich bij te veel zon automatisch sluiten. Het gebouw beschikt over ramen en deuren met een hoge isolatiewaarde.

De verlichting werkt volledig op sensoren zodat er geen onnodig elektriciteitsverbruik is. De elektriciteitswerken werden uitgevoerd door dochterbedrijf ATS. Voor de inrichting van de 600 m² kantoorruimte werd samengewerkt met Pami en Progress. Er werd voor deze partners gekozen omdat beiden hoog scoren op het vlak van circulaire economie en hun keuze voor duurzame materialen. Bovendien werd het bestaande kantoormeubilair maximaal herbruikt. Op deze manier werden in Post X 41 flexplekken gecreëerd. Luminus past het principe ‘activity based working’ toe waarbij medewerkers de werkplek reserveren die het best aansluit bij de activiteit die ze uitvoeren.

Inhuldiging van het bijna-energieneutraal kantoor Post X in Berchem op 2 mei 2022.

HOOFDSTUK 6

ECONOMISCHE PRESTATIES

Financiële resultaten vooral onder druk door externe factoren

De uitdagingen

De ontwikkeling van een bedrijf staat of valt met de rentabiliteit van zijn activiteiten. In de omschrijving van het MVO-beleid van Luminus staat expliciet dat het bedrijf streeft naar "een niveau van winstgevendheid waardoor het zijn activiteiten kan voortzetten en kan investeren in zijn toekomst en die van zijn werknemers".

Met het bedrijfsresultaat van Luminus financieren we immers het onderhoud en de vernieuwing van de productiemiddelen en ontwikkelen we nieuwe activiteiten. Zo kunnen we inspelen op de marktontwikkelingen, zowel commercieel, technologisch als op maatschappelijk vlak.

Het kader

Luminus waakt over de winstgevendheid van zijn activiteiten. In de traditionele bedrijfstakken (elektriciteitsproductie, energielevering) betekent dit verdere kostenverbetering. We investeren ook in hernieuwbare energie en innovatieve technologieën (waterstof, batterijen, enz.). Door de onzekerheid over de toekomstige energiemix van België en de complexiteit van het evenwicht tussen productie en verbruik in ons land, is Luminus inmiddels gestart met de bouw van een nieuwe gasturbine met gecombineerde cyclus op de site van Seraing.

Op de jaarlijkse algemene vergadering van eind april valt de beslissing over de toekenning van het dividend.

De gedetailleerde jaarrekeningen van Luminus NV zijn beschikbaar op de website van de Nationale Bank van België.

De indicatoren

Omzet stijgt met 58%

De inkomsten zijn in 2022 met 58% gestegen ten opzichte van 2021, tot 4,8 miljard euro. Dit is vooral toe te schrijven aan de zeer sterk gestegen energieprijzen. De omzetgroei had amper effect op de brutomarge omdat de aankoopkosten op de groothandelsmarkten veel hoger waren. Deze konden niet volledig worden doorgerekend, vooral niet aan particuliere klanten.

Een negatief bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat van 2022 bedraagt -126 miljoen euro, tegenover -104,63 miljoen euro in 2021. Dit negatieve resultaat is voornamelijk te wijten aan de sluiting van de centrale van Chooz[1] gedurende het ganse jaar, de impact van de driejaarlijkse herziening van de nucleaire voorzieningen, het verhoogde klantenrisico in uitzonderlijke marktomstandigheden en aan de belastingen - via een KB - op zogeheten overinkomsten uit windenergie en kernenergie. In mindere mate beïnvloedden het gebrek aan wind en de droogte de financiële prestaties van de duurzame productiemiddelen - windturbines en waterkrachtcentrales.

De gevolgen daarvan konden slechts gedeeltelijk opgevangen worden door de uitstekende prestaties van de thermische centrales.

Nettoresultaat: 125 miljoen euro verlies

In 2022 is het nettoresultaat (-125 miljoen euro t.o.v. -91,9 miljoen euro in 2021) vrijwel gelijk aan het bedrijfsresultaat. De gestegen ontvangen inkomsten van dochterondernemingen werden gecompenseerd door hogere actualiseringskosten van bepaalde nucleaire voorzieningen.

Omzet in miljard euro

GRI 201-1

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 27 april 2023 (BEGAAP)

Bedrijfsresultaat in miljoen euro

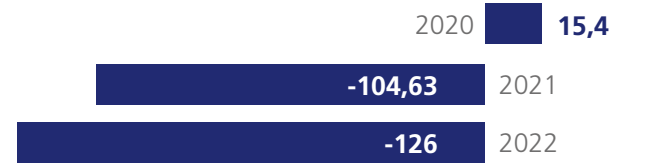

GRI 201-1

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 27 april 2023 (BEGAAP)

Nettoresultaat in miljoen euro

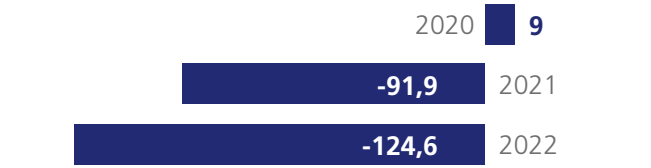

GRI 201-1

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 27 april 2023 (BEGAAP)

[1] Luminus heeft voor 100 MW trekkingsrechten voor de centrale van Chooz.

Financiering van de huidige en toekomstige kosten van kernenergie

Luminus is voor 10,2% eigenaar van vier Belgische kerncentrales. Dit brengt een verplichte bijdrage mee voor de exploitatie en het onderhoud van deze centrales. Ook zijn er de lopende investeringen volgens dit procentuele aandeel. De exploitant van de vier centrales rekent deze door, net zoals de beheerskosten. Tot slot is Luminus verplicht om voorzieningen aan te leggen voor de kosten van de ontmanteling en voor het beheer van de verbruikte splijtstof voor deze centrales.

In 2022 had de Commissie voor Nucleaire Voorzieningen (CNV) de voorzieningen moeten herzien, wat om de drie jaar is gepland. Eind december was het bedrag van de voorzieningen voor ontmanteling en het beheer van verbruikte splijtstof echter nog niet bepaald. Het advies van de CNV was niet definitief en niet bindend.

Luminus heeft daarom de volgende voorzieningen gereserveerd, gebaseerd op informatie van de CNV in december 2022: 119 miljoen euro voor ontmanteling en 39 miljoen euro voor het beheer van verbruikte splijtstof. Daarnaast is er een voorziening van 20 miljoen euro om toekomstige stijgingen in afvalbeheerkosten (exclusief verbruikte splijtstof) te dekken.

Eind 2022 had Luminus voor de Synatom-fondsen gecumuleerd 393 miljoen euro voor ontmanteling (eind 2021: 271 miljoen euro) en 443,4 miljoen euro voor gebruikte splijtstof (eind 2021 423,6 miljoen euro) als voorziening aangelegd. In totaal heeft Luminus voor ongeveer 800 miljoen euro aan voorzieningen opzij gezet voor zijn participaties in Belgische kernreactoren.

Balanstotaal gestegen, eigen vermogen gedaald

Het balanstotaal bedroeg op 31 december 2022 2 800 miljoen euro, een toename van 446 miljoen euro ten opzichte van 2021[1].

De evolutie van de verschillende balansposten wordt toegelicht in het verslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 27 april 2023. De opwaartse tendens van het balanstotaal (+19%) is met name te danken aan de investeringen in windparken, aan de hogere voorzieningen voor de nucleaire participaties van Luminus, en aan de toename van de handelsvorderingen (het eerder besproken volume- en prijseffect). Door het negatieve nettoresultaat is het eigen vermogen gedaald en bedraagt dit nu 402 miljoen euro ofwel 23,6% minder dan in 2021, waarvan 491 miljoen euro maatschappelijk kapitaal.

Lagere nettoschuld

De nettoschuld bedraagt -12 miljoen euro (tegenover -258,7 miljoen euro in 2021). Deze positieve evolutie komt door een aantal factoren, waaronder de strikte opvolging van de invordering bij klanten en de voorfinanciering van de maatregelen voor de sociale tarieven.

Sterke toename van belastingen en heffingen

Het geringe bedrag aan vennootschapsbelasting is te verklaren door het negatieve nettoresultaat over het boekjaar 2022 (-125 miljoen euro). Het totale bedrag van de door Luminus betaalde taksen en heffingen, exclusief vennootschapsbelasting, is 77 miljoen euro, wat een zeer sterke stijging (+138%) is in vergelijking met 2021. Dit is grotendeels toe te schrijven aan de uitzonderlijke belasting op de omzet van windenergie en kernenergie - verlieslatende activiteiten in 2022 - die op het einde van het jaar door het Belgische parlement werd goedgekeurd, en aan de stijging van de historische nucleaire bijdrage.

De nucleaire bijdrage loopt op tot 6,3 miljoen euro ofwel een stijging van 37% ten opzichte van de bijdrage in 2021 (4,6 miljoen euro). Dit komt door de stijging van de groothandelsprijzen die een positief effect hebben op de brutomarge[1] die behaald is met de activa van Luminus (10,2% van de vier Belgische kerncentrales).

Luminus is ook onderworpen aan bedrijfsvoorheffing, roerende en onroerende voorheffing en belastingen op drijfkracht en afvalwater.

Bestemming van het resultaat

Het boekjaar is afgesloten met een nettoverlies na belastingen van 125 miljoen euro.

Op 24 maart 2023 heeft de raad van bestuur voorgesteld om het nettoverlies toe te wijzen aan het overgedragen verlies. Dit voorstel werd goedgekeurd op de jaarlijkse algemene vergadering van 27 april 2023.

Betaalde belastingen en heffingen, in miljoen euro

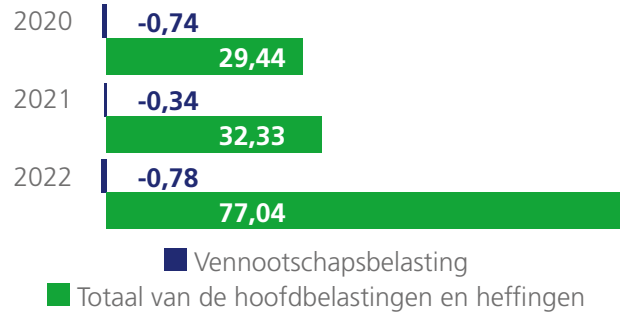

GRI 201-1

Bron: Luminus.

[1] De federale overheid heeft voor de periode 2017-2026 een mechanisme voor de nucleaire bijdrage ingevoerd: het maximumbedrag van de heffing ligt tussen een jaarlijks minimumbedrag en 38% van de marge die het Belgische nucleaire park oplevert. Deze marge wordt beïnvloed door wijzigingen in verschillende gegevens: kostenindices, productievolumes en elektriciteitsprijzen.

BIJLAGE

De materialiteitsmatrix uit 2015 en zijn historische evolutie

'Het meest recente MVO-rapport moet de historiek van de materialiteitsmatrix bespreken'. Dit was een aanbeveling van de jury voor het Beste Belgische duurzaamheidsrapport tijdens de editie van 2017. Daarom geeft volgende bijlage een samenvatting van de informatie uit de voorgaande rapporten, inclusief dat van 2021.

In 2015 stelde Luminus zijn materialiteitsmatrix op met de steun van de consultant Cap Conseil, conform de aanbevelingen van de GRI4-rapportagemethoden.

Gevolgde methodologie in 2015

De richtlijnen van de GRI-norm (Global Reporting Initiative) en van de G4-versie (die niet langer van kracht is) voor duurzame verslaggeving bepalen de vaststelling van prioritaire onderwerpen ("material topics") op basis van de inbreng van de verschillende stakeholders.

Deze prioritaire thema's moeten formeel worden behandeld in het kader van een GRI-rapport. Voor elk thema moet ook een herhaling van de uitdagingen, een beschrijving van de interne processen en een keuze uit de belangrijke indicatoren voorzien worden.

Het is voor de geloofwaardigheid van een duurzaamheidsrapport essentieel om de "material topics" nauwkeurig te identificeren.

Voor Luminus kwam er in 2014 voor het eerst een lijst met 35 uitdagingen. Hierbij werden de reeds vastgelegde uitdagingen voor de Groep EDF afgestemd op de Belgische context. Deze eerste lijst is opgenomen in het duurzaamheidsrapport van 2014. Ze werd het jaar daarna vereenvoudigd en teruggebracht tot 20 uitdagingen die de stakeholders moesten rangschikken volgens prioriteit.

De stakeholders werden op verschillende manieren geraadpleegd, zie hiernaast.

NB: Houd er rekening mee dat de uitdrukkingen die in eerdere rapporten gebruikt werden, behouden zijn, ook al werden ze geherformuleerd wegens actuele problemen of effecten.

Raadpleging stakeholders 2015

CATEGORIE	WIJZE VAN RAADPLEGING	AANTAL
Medewerkers	Enquête via intranet (vrijwillig)	29
Personeelsafgevaardigden	Specifieke bijeenkomsten	2
Particuliere klanten	Enquête via website Luminus en sociale media	20
Grote klanten	Kwalitatief onderzoek	3
Ngo's	Kwalitatief onderzoek via externe consultant	2
Overheden	E-mail en kwalitatief onderzoek via externe consultant	4
Experten en academische wereld	E-mail en kwalitatief onderzoek via externe consultant	7
Leveranciers	Anonieme enquête via e-mail	5
Directiecomité Luminus	Rangschikking 20 prioritaire thema's	11

Stakeholders met zeer uiteenlopende opvattingen

Uit een diepgaande analyse van alle verkregen resultaten, inclusief kwalitatieve gesprekken vanaf 2015, blijkt dat de verschillende categorieën stakeholders zeer uiteenlopende, en soms tegenstrijdige opvattingen hebben. Enkele voorbeelden:

- De kwaliteit van de dienstverlening was zeer belangrijk voor de particuliere klant, maar minder voor de experts en overheden.
- De ontwikkeling van hernieuwbare energie was een prioriteit voor iedereen, maar minder voor de particuliere klant.
- De aandacht van de experts en de academische wereld ging vooral uit naar ecologische thema's.
- Een aantal ngo's hechtten veel belang aan thema's die volgens anderen weinig prioriteit hebben, zoals het industrieel afval.
- Specifieke domeinen die vooral de overheidsinstanties bezighouden, zijn de continuïteit van de energievoorziening en het globale evenwicht tussen vraag en aanbod.

DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS - BIJLAGE

Resultaten van de raadpleging: de in 2015 opgestelde materialiteitsmatrix

Na de formele raadpleging in 2015 werd de materialiteitsmatrix gepubliceerd in het duurzaamheidsrapport van 2015. De materialiteitsmatrix 2015 omvat de adviezen van interne en externe stakeholders. Aan de hand van de materialiteitsmatrix konden de 20 thema's in verschillende categorieën worden ingedeeld:

- vijf thema's die door het bedrijf als prioritair werden beschouwd: ethiek, de gezondheid en veiligheid van het personeel, veiligheid van de installaties, kwaliteit van de klantendienst;
- een thema dat door de externe stakeholders als zeer belangrijk werd beschouwd (en waarover men meer informatie wou krijgen): de uitputting van natuurlijke bronnen en de bescherming van de biodiversiteit;
- drie thema's die als erg belangrijk werden gezien: competentieontwikkeling, continuïteit van de energievoorziening en bescherming van de kwetsbare klanten;
- zes minder belangrijke thema's: diversiteit, de verkoopprijs van energie, het evenwicht tussen productie en verbruik, ruimtelijke ordening, bevoorradingszekerheid en beheer van industrieel afval.

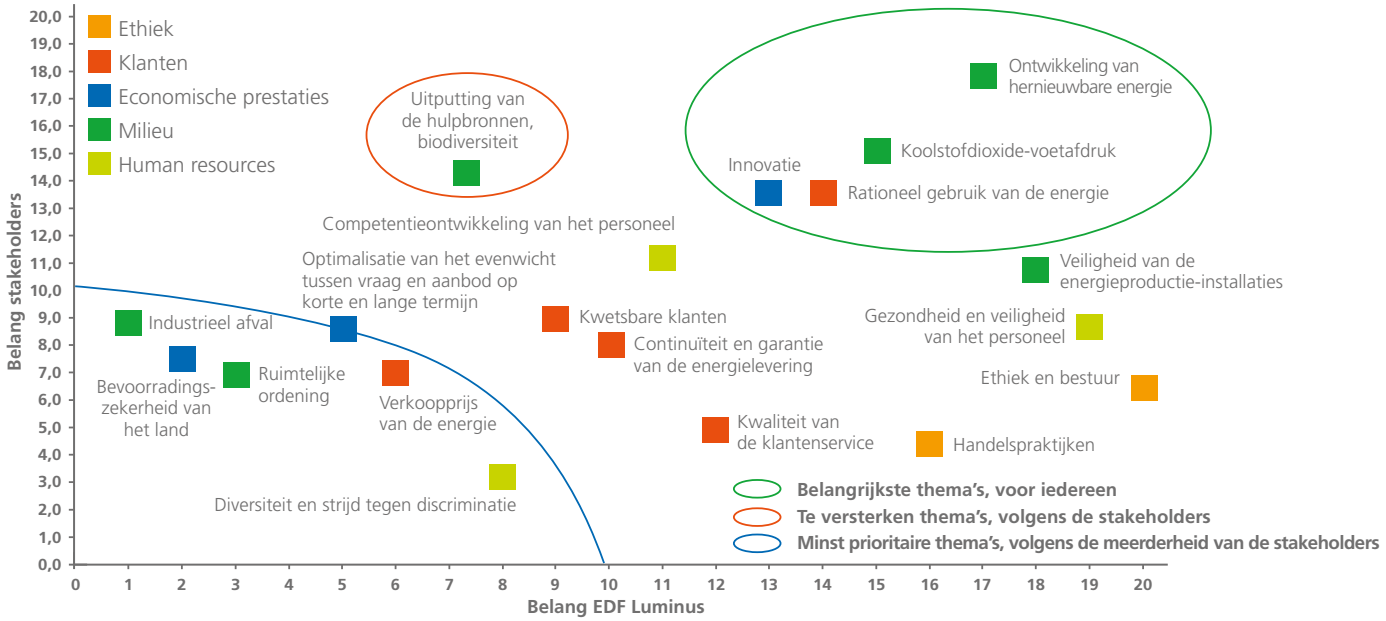

De materialiteitsmatrix van 2015 is een afspiegeling van de opvattingen van externe en interne stakeholders: rechtsboven staan de zaken die iedereen als prioritair beschouwt, linksonder staan de zaken die minder prioritair zijn.

NB: De in 2015 opgestelde materialiteitsmatrix integreert alle ontvangen antwoorden, zowel via de onlinevragenlijst als degene die werden geformuleerd tijdens de kwalitatieve gesprekken. De resultaten zijn niet gewogen volgens categorie, een overheidsvertegenwoordiger weegt m.a.w. evenveel mee als een residentiële klant.

15 prioritaire thema's van het MVO-rapport 2015

In 2015 hield Luminus bij het opstellen van het rapport rekening met de verschillende standpunten. Er werd getracht om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van elke stakeholdercategorie. Dit waren de 15 thema's die werden uitgewerkt in het rapport van 2015, volgens het schema hieronder.

ETHIEK	Ethiek en naleving	Handels-praktijken
KLANTEN	Kwaliteit van de dienstverlening	Kwetsbare klanten
	Energie-efficiëntie	Bevoorradings-zekerheid
	Energieprijs	
WINST-GEVENDHEID	Innovatie	Economische prestaties
MILIEU	Hernieuwbare energie	CO_2-voetafdruk
	Veiligheid van de installaties	Natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit
HUMAN RESOURCES	Ontwikkeling van vaardigheden	Gezondheid en veiligheid

Aanpassingen aan de materialiteitsmatrix sinds 2015

Sinds 2015 zijn meerdere wijzigingen aangebracht in de structuur en inhoud van het Luminus-verslag. Hieronder vindt u een overzicht van deze aanpassingen.

Evolutie 2016

In 2016 werd na nieuw intern overleg besloten om twee thema's die al in het rapport werden behandeld op het niveau te brengen van "Disclosures on Management Approach", in de GRI-betekenis van de term. Het gaat om 'Welzijn op het werk' en 'Diversiteit'. Deze thema's winnen immers aan belang met het oog op de komende transformatie van Luminus. Het zijn "essentiële thema's" geworden, met de bijhorende uitdagingen en processen, en geformaliseerde indicatoren. Een andere symbolische verandering betreft het op zichzelf staande thema "Innovatie". Het vormt nu een afzonderlijk hoofdstuk, los van het hoofdstuk "Economische prestaties". Deze evolutie is een voorbode van toekomstige ontwikkelingen.

Regelmatig extern advies

Het duurzaamheidsrapport wordt regelmatig beoordeeld door zowel interne als externe stakeholders. Dit gebeurt voornamelijk via opdrachten die worden toevertrouwd aan de studenten van de Antwerp Management School en de UC Louvain.

In september 2018 nam Luminus deel aan het "Generation T Challenge"-initiatief van het duurzaamheidsnetwerk The Shift en jongerenorganisatie Act4Change. Vier jonge pioniers kregen zo de kans om in dialoog te treden met de CEO van Luminus en zijn MVO-manager, en om hun suggesties voor verandering voor te leggen.

Op basis van deze feedback konden verschillende verbeteringen aan het rapport worden aangebracht, voornamelijk toevoegingen en aanvullende informatie.

Evolutie rapportstructuur 2018

De lijst met prioritaire thema's die in het rapport van 2018 aan bod kwamen, onderging enkele wijzigingen. Hiermee voldoen we beter aan de GRI-normen en vereenvoudigen we de boomstructuur:

- de subrubriek "Energieprijzen", die tot dan terug te vinden was in het hoofdstuk Klanttevredenheid, werd verplaatst naar het deel "Context en effecten". Dit omdat Luminus weinig controle heeft over de evolutie van de prijzen op de groothandelsmarkten;
- de subrubriek "Handelspraktijken" in het hoofdstuk Ethiek verschoof naar het hoofdstuk Klanten. Hierdoor kreeg het hoofdstuk Ethiek een algemenere strekking terwijl het hoofdstuk Klanten de interactie met de klant behandelt, van de verkoop tot en met betalingsmoeilijkheden;
- een nieuwe subrubriek in het hoofdstuk Klanten, "Energieoplossingen", groepeert de inhoud van de twee subrubrieken die vroeger "verbruik van de residentiële klanten" en "energie-efficiëntie van de bedrijven" heetten. Hiermee bundelen we alles wat te maken heeft met het verminderen van verbruik en uitstoot van broeikasgassen;
- de titel van het subhoofdstuk "Natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit" is ingekort en heet nu "Bescherming van de ecosystemen", met betrekking tot alle onderdelen (lucht, water, bodem, biodiversiteit).

In 2017 heeft een interne bevraging uitgewezen dat alle prioritaire thema's (material topics) die vastgesteld werden in 2015, nog steeds relevant zijn.

Bevraging 2019

In 2019 namen 24 consumenten (al dan niet klant van Luminus) vrijwillig deel aan een kwalitatieve enquête. Ze moesten een verslag maken over het onlinerapport van 2018. Dit proces, gespreid over vier dagen, hielp hen om stap voor stap vertrouwd te raken met de materie en hun eerste indrukken te delen. Vervolgens was het de bedoeling dat ze hun gewenste verbeteringen gedetailleerder weergaven.

De eerste bevinding van de basisenquête: voor de meerderheid van de respondenten staat een duurzaamheidsrapport gelijk aan een milieurapport. De ethische, sociale en economische dimensies van duurzame ontwikkeling worden door de meerderheid van de lezers niet als dusdanig herkend en opgemerkt. Ze verwachten niet om er informatie terug te vinden over de kwaliteit van de dienstverlening, de veiligheid op het werk of competentieontwikkeling. Hierdoor leren particuliere klanten veel bij tijdens het lezen van het rapport. De klanten zouden echter liever een sterk ingekorte versie van het rapport willen lezen, met enkele zeer opvallende feiten en indicatoren.

Opmerkelijk is dat de "meer informatie"-links op het einde van elke pagina in het 100% digitale rapport de lezer eerder "misleiden". Deze links waren bedoeld als stimulans om andere delen van het verslag te ontdekken. Gezien de omvang van de gepubliceerde informatie verkiezen de lezers een pdf-document waardoor ze in het rapport kunnen bladeren.

DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS - BIJLAGE

Acht opinieleiders bevraagd in 2019

In 2019 werden er ook 8 opinieleiders bevraagd over verschillende thema's van het verslag door consultant Cap Conseil. De helft van de respondenten kwam uit de politieke wereld.

Drie regio's en drie partijen werden vertegenwoordigd, alsook de federale overheid. Drie respondenten werkten in de academische wereld. Bovendien werden beide landstalen in dezelfde mate vertegenwoordigd: er waren vier Nederlandstalige en vier Franstalige respondenten.

De in 2019 geïnterviewde 8 opinieleiders zijn, op enkele uitzonderingen na, geen specialisten in de energiesector.

Het was een goede gelegenheid om de opvattingen te kennen van mensen die we in andere omstandigheden zelden ontmoeten. Dit gebeurde met de hulp van consultant Cap Conseil.

Het doel was om de classificatie van de 16 thema's in volgorde van belangrijkheid te vereenvoudigen. Daarom werd hun gevraagd de drie belangrijkste en de drie minst belangrijke thema's te geven. De meeste respondenten deden dit. In de grafiek hiernaast zien we dat twee milieuthema's het vaakst genoemd zijn, net als in 2015: hernieuwbare energiebronnen en de CO_2-voetafdruk. Daarna volgen de thema's Innovatie, Energieoplossingen en Veiligheid van de installaties, die enkel "top" en geen "flop" krijgen.

Over de andere thema's is er veel minder consensus. Soms staan de standpunten zelfs diametraal tegenover elkaar. Dit is met name het geval voor het thema "kwetsbare klanten". Sommigen hebben hier simpelweg geen zicht op. Zo zijn het in Vlaanderen de netbeheerders die instaan voor het beheer van klanten die hun energiefactuur niet kunnen betalen. Voor anderen is het dan weer een belangrijk aandachtspunt.

In Wallonië bijvoorbeeld blijven klanten die de installatie van een budgetmeter aanvaarden bij de leverancier van hun keuze. De thema's die als het minst belangrijk werden beschouwd, hadden betrekking op de economische prestaties en Human Resources, met uitzondering van gezondheid en veiligheid.

Net zoals in 2015 wekte het thema Diversiteit het minste belangstelling.

De belangrijkste wijzigingen in het rapport 2019

Na een grondige analyse van de verschillende gesprekken en verslagen zijn er diverse wijzigingen aangebracht in het rapport van 2019:

- De titel van het hoofdstuk "Ethiek en naleving" is gewijzigd en heet nu "Ethiek en verantwoordelijkheid".
- Het hoofdstuk Milieu gaat vooraf aan het hoofdstuk Klanttevredenheid, omdat het door de overgrote meerderheid van de stakeholders als prioritair werd beschouwd.
- Binnen het hoofdstuk Klanten zijn drie subhoofdstukken gegroepeerd onder één titel: Consumentenbescherming. Dit nieuwe overkoepelende thema behandelt achtereenvolgens Handelspraktijken, Kwaliteit van de dienstverlening en Kwetsbare klanten.
- Het Innovatiehoofdstuk blijft voorbehouden aan specifieke projecten. Soms bevinden die zich nog in de fase van het prototype en maken ze nog geen deel uit van het producten- en dienstenaanbod van Luminus.
- Het hoofdstuk "Bevoorradingszekerheid" dat vroeger "Continuïteit van de levering" heette, behandelt enkel nog de diensten die worden geleverd aan de transmissienetbeheerder van het hoogspanningsnet.
- Binnen het hoofdstuk Human Resources zijn twee subhoofdstukken gegroepeerd onder het thema "Gezondheid, veiligheid en welzijn op het werk".

DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS - BIJLAGE

Wijzigingen in het rapport 2020

Er zijn weinig wijzigingen aangebracht in de structuur en inhoud van het rapport voor 2020, rekening houdend met de drie prijzen die in januari 2021 behaald werden voor het rapport van 2019. Om bepaalde aanbevelingen van de jury te volgen, hebben we beslist om onderstaande zaken aan te passen in de nieuwe publicatie:

- Een iets kortere versie van het verslag: 28 pagina's – in plaats van 32 in 2019 - zijn gewijd aan de strategie en 20 aan opmerkelijke verwezenlijkingen. Hierin focussen we opnieuw op de thema's die opinieleiders en particuliere klanten als prioritair beschouwen. Dit zijn de ontwikkeling van hernieuwbare energie, de bescherming van ecosystemen, energie-efficiënte oplossingen voor klanten en verschillende innovaties.
- Een herziene versie van het "overzicht van de indicatoren" dat in 2018 en 2019 online werd gezet. De nieuwe versie telt 7 pagina's in plaats van 13 en spitst zich toe op 6 engagementen die Luminus in 2019 is aangegaan in het kader van de 12 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN. Naast een opsomming van de zes engagementen bevat het boekje meer dan 30 indicatoren - waaronder drie nieuwe - voornamelijk voor de bescherming van ecosystemen.

Wijzigingen in het rapport van 2021

In 2021 werd de structuur van het Luminus MVO-verslag niet ingrijpend gewijzigd. Het behalen van drie prijzen van de jury voor het beste Belgische rapport over duurzame ontwikkeling voor het rapport van 2019 staat niet los van deze beslissing.

Ook het uitblijven van formele raadpleging van stakeholders over de inhoud van het rapport in 2021 vroeg om voorzichtigheid.

Inhoudelijk zijn er enkele wijzigingen doorgevoerd:

- De pagina's gewijd aan het kader en de uitdagingen zijn verder uitgewerkt, rekening houdend met de complexiteit van de lopende ontwikkelingen.
- De twee "kerncijfers"-pagina's geven de geschiedenis van de verschillende indicatoren over een periode van drie jaar, om de lezer te helpen de belangrijkste ontwikkelingen te visualiseren (in 2020 bevatten deze twee pagina's alleen een infographic van het afgelopen jaar).
- De indicatoren die horen bij de 6 engagementen die zijn aangegaan in het kader van de 12 Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties worden expliciet vermeld in het volledige rapport, naast elke grafiek of tabel. Het aparte indicatorenoverzicht is daarom geschrapt.

Feedback van de jury van het beste Belgische duurzaamheidsrapport

Na nominaties voor een uitstekende verslaggeving in 2014 en 2015 werd het duurzaamheidsrapport 2019 van Luminus bekroond met drie prijzen door de jury van de wedstrijd voor het beste Belgische duurzaamheidsrapport.

Naast deze prijzen heeft de jury[1] zoals elk jaar ook adviezen en aanbevelingen gegeven aan de deelnemers.

Luminus kreeg volgende feedback:

- het verslag inkorten indien mogelijk
- maatschappelijke prestaties vergelijken met die van andere spelers in de sector
- de verbintenissen met betrekking tot de duurzaamheidsdoelstellingen van de VN koppelen aan gekwantificeerde doelstellingen
- de dialoog blijven aangaan met stakeholders en toelichten hoe rekening gehouden wordt met hun standpunten

[1] De jury bestaat uit vertegenwoordigers van de federale overheid, de academische, economische en journalistieke wereld, de non-profitsector en vertegenwoordigers van het IBR.

ALGEMENE INFORMATIE-ELEMENTEN (GRI 102)

GRI-norm	Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2022	Pagina(s)	EC[1]
Organisatieprofiel				
102-1	Naam van de organisatie	Luminus nv		
102-2	Activiteiten, merken, producten en diensten	Gas, elektriciteit en energiediensten		
102-3	Zetel van de organisatie	Koning Albert II-Laan 7, 1210 Sint-Joost-ten-Node		
102-4	Landen waar de organisatie actief is	België		Nee
102-5	Kapitaal en rechtsvorm	Nv met een kapitaal van 491 miljoen euro		Nee
102-6	Afzetmarkten	Kerncijfers België: residentiële klanten en bedrijven	11	Nee
102-7	Grootte van de organisatie	Kerncijfers 2022	11,12	Nee
102-8	Informatie over de werknemers en andere medewerkers	Personeelsbestand	88	Nee
	Totaal aantal werknemers naar type arbeidsovereenkomst en geslacht	Human capital: personeel	86,87	Nee
102-9	Toeleveringsketen van de organisatie	Context en effecten: waardeketen	19	Nee
102-10	Veranderingen in de organisatie en haar toeleveringsketen	Bestuurorgaan; Ethiek en verantwoordelijkheid: Gedragscode voor leveranciers	9, 29-31	Nee
102-11	Inachtneming van het voorzorgsprincipe of de preventieve aanpak	Ethiek en verantwoordelijkheid: MVO-beleid	29	Nee
102-12	Handvesten, principes en andere initiatieven die door de organisatie worden onderschreven	Ethiek en verantwoordelijkheid	29-31	Nee
102-13	Lidmaatschappen van verenigingen	Cogen Vlaanderen, Edora, FEBEG, ODE, The Shift, UWE, VKW Limburg, Voka		Nee
Strategie				
102-14	Verklaring van het Senior Management	Berichten van het senior management	4-8	Nee
Ethiek en integriteit				
102-16	Waarden, principes, gedragsnormen en -regels van de organisatie	Ethiek en verantwoordelijkheid	29-31	Nee
102-17	Interne en externe meldingssystemen voor ethisch onverantwoord of onwettig gedrag	Ethiek en verantwoordelijkheid	30,31	Nee

[1] Externe controle

GRI-INDEX - ALGEMENE INFORMATIE-ELEMENTEN

GRI-norm	Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2022	Pagina(s)	EC[1]
Bestuur				
102-18	Bestuursstructuur en commissies die onder de raad van bestuur vallen	Bestuurorgaan	9	Nee
102-22	Samenstelling van het hoogste bestuurslichaam	Bestuurorgaan	9	Nee
Betrokkenheid van stakeholders				
102-40	Lijst van de stakeholdersgroepen	Dialoog met de stakeholders	22, 94	Nee
102-41	Collectieve arbeidsovereenkomsten	100%[2]		Nee
102-42	Identificatie en selectie van de stakeholders	Dialoog met de stakeholders: bijlage	94	Nee
102-43	Benadering van de betrokkenheid van stakeholders	Dialoog met de stakeholders: bijlage	94-98	Nee
102-44	Grootste uitdagingen en bekommernissen	Dialoog met de stakeholders: bijlage	94-98	Nee
Rapportagepraktijken				
102-45	Entiteiten opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening	Luminus nv		Nee
102-46	Definitie van de inhoud van het rapport en de reikwijdte van de uitdaging	Dialoog met de stakeholders: bijlage Context: directe en indirecte impact	94-98 20	Nee
102-47	Lijst met relevante vraagstukken	Dialoog met de stakeholders	23	Nee
102-49	Wijzigingen met betrekking tot de rapportage	Dialoog met de stakeholders	23, 98	Nee
102-50	Verslagperiode	2022		Nee
102-51	Datum van het recentste gepubliceerde verslag	2021		Nee
102-52	Verslaggeving cyclus	Jaarlijks		Nee
102-53	Aanspreekpunt voor vragen over het verslag	csr@luminus.be		Nee
102-54	Verslaggevingsverklaring in overeenstemming met de GRI-richtlijnen	Essentiële criteria		Nee
102-55	GRI-inhoudsopgave	GRI-index	99-104	Nee

[1] Externe controle [2] Overeenkomst inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid van de EDF-groep

SPECIFIEKE INFORMATIE-ELEMENTEN

GRI-norm		Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2022	Pagina(s)	EC[1]
Ethiek en Verantwoordelijkheid					
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context: directe en indirecte impact Ethiek en verantwoordelijkheid	20, 29-31	Nee
	103-2	Beschrijving van de managementbenadering	Ethiek en verantwoordelijkheid: het kader	29, 30	Nee
	[2]	Aantal nieuwe medewerkers die de e-learning rond ethiek hebben gevolgd	Ethiek en verantwoordelijkheid: indicatoren	31	Nee
	[2]	Inventaris van de aan EDF gemelde ethische incidenten	Ethiek en verantwoordelijkheid: indicatoren	31	Nee
GRI 205: Strijd tegen corruptie	**205-3**	Bevestigde gevallen van corruptie en genomen maatregelen	Ethiek en verantwoordelijkheid: lokale ethische melding	31	Nee
GRI 414 - Sociale evaluatie van leveranciers	**414-2**	Aantal geëvalueerde/geauditeerde leveranciers op ecologisch en sociaal vlak	Ethiek en verantwoordelijkheid: indicatoren	31	Nee
	[2]	Leverancierscontracten met MVO-bedingen	100%		Nee
Milieu					
		HERNIEUWBARE ENERGIE			
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context: directe en indirecte impact Milieu-uitdagingen	20,34	Nee
	103-2	Beschrijving van de managementbenadering	Hernieuwbare energie: het kader	35	Nee
	[2]	Investeringen in hernieuwbare energie	Hernieuwbare energie: indicatoren	35	Nee
	[2]	Aantal windturbines	Hernieuwbare energie: indicatoren	36	Nee
		KOOLSTOFDIOXIDE-VOETAFDRUK			
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context: directe en indirecte impact Milieu-uitdagingen	20,34	Nee
GRI 302: Energie	**302-1**	Energieverbruik binnen de organisatie	Koolstofdioxide-voetafdruk: Scope 2	39	Ja
	302-5	Vermindering van de energiebehoefte van producten en diensten	Koolstofdioxide-voetafdruk; Hernieuwbare energie	34-36, 40	Nee
GRI 305 - Uitstoot	**305-1**	Directe uitstoot van broeikasgassen (scope 1)	Koolstofdioxide-voetafdruk: Scope 1	39	Ja
	305-2	Indirecte uitstoot van broeikasgassen (scope 2)	Koolstofdioxide-voetafdruk: Scope 2	39	Ja
	305-3	Andere indirecte uitstoot van broeikasgassen (scope 3)	Koolstofdioxide-voetafdruk: Scope 3	40	Ja
	305-5	Vermindering van de uitstoot van broeikasgassen	Koolstofdioxide-voetafdruk	42, 43	Ja
	[2]	Emissies van het wagenpark van Luminus	Koolstofdioxide-voetafdruk	39	Ja

[1] Externe controle [2] Bijkomende niet-GRI-informatie

GRI-INDEX - SPECIFIEKE INFORMATIE-ELEMENTEN

GRI-norm		Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2022	Pagina(s)	EC[1]
Milieu (volgend)					
		VEILIGHEID VAN DE INSTALLATIES			
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context: directe en indirecte impact Milieu-uitdagingen	20, 34	Nee
	[2]	Jaarlijks aantal gemelde milieu-incidenten	Veiligheid van de installaties: indicatoren	44	Nee
		BESCHERMING VAN DE ECOSYSTEMEN			
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context: directe en indirecte impact Milieu-uitdagingen	20, 34	Nee
GRI 303 - Water en afvalwater	**303-1**	Contact met water als gedeelde hulpbron	Bescherming van de ecosystemen: waterverbruik	45	Nee
GRI 304 - Biodiversiteit	**304-3**	Beschermde of herstelde habitats, compenserende maatregelen	Bescherming van de biodiversiteit: indicatoren	48	Ja
GRI 305 - Uitstoot	**305-7**	NOx, SO_2 en andere significante uitstoot in de lucht	Bescherming van de ecosystemen: luchtkwaliteit	46	Nee
GRI 306 - Afval	**306-1**	Afvalproductie en significante afvalgerelateerde gevolgen	Bescherming van de ecosystemen: beheer industrieel afval	47	Nee
	[2]	Bodemverontreiniging - inventaris	Bescherming van de biodiversiteit: indicatoren	49	Nee
Klanten					
		CONSUMENTENBESCHERMING			
	[2]	Net Promoter Score voor "nieuwe klanten" na ondertekening van het contract	Handelspraktijken	56	Nee
	[2]	Net Promoter Score "contact"	Kwaliteit van de dienstverlening	57	Nee
	[2]	Net Promoter Score"extra diensten"	Kwaliteit van de dienstverlening	57	Nee
GRI 203 - Indirecte economische gevolgen	**203-2**	Significante indirecte economische gevolgen: betalingsplannen op vrijwillige basis	Kwetsbare klanten	60	Nee
		ENERGIEOPLOSSINGEN			
	[2]	Gecumuleerd vermogen van de zonnepanelen bij de klanten	Energieoplossingen	63	Nee
	[2]	Maandelijkse facturen verstuurd zonder papier	Energieoplossingen	63	Nee
	[2]	Contractlabel "hernieuwbaar"	Energieoplossingen	63	Nee
	[2]	Aankoop van groene stroom	Energieoplossingen	63	Nee
		BEVOORRADINGSZEKERHEID			
	[2]	Beschikbaarheid van elektriciteitsproductie-eenheden van meer dan 100 MW	Bevoorradingszekerheid: indicatoren	65	Nee

[1] Externe controle [2] Bijkomende niet-GRI-informatie

GRI-INDEX - SPECIFIEKE INFORMATIE-ELEMENTEN

GRI-norm		Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2022	Pagina(s)	EC[1]
Innovatie					
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context: directe en indirecte impact Innovatie: de uitdagingen	20, 75	Nee
GRI 201 - Economische prestaties	**201-4**	Belastingbesparing door investeringen in hernieuwbare energie	Innovatie: indicatoren	76	Nee
GRI 203 - Indirecte economische gevolgen	**203-1**	Totale investeringen	Innovatie: indicatoren	76	Nee
Human Capital		VEILIGHEID EN WELZIJN OP HET WERK			
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Toelichting van de relevante uitdaging en haar reikwijdte	Context: directe en indirecte impact Human capital	20, 79	Nee
	103-2	Beschrijving van de managementbenadering	Veiligheid en welzijn: doelstellingen en kader; Levenskwaliteit op het werk: het kader	80, 82	Nee
GRI 403 - Gezondheid en veiligheid op het werk	**403-2**	Identificatie van de gevaren, risicobeoordeling en onderzoek naar ongewenste voorvallen	Veiligheid en welzijn: het kader[3]	80	Nee
	403-9	Arbeidsongevallen	Veiligheid en gezondheid: indicatoren	81	Nee
	[2]	Opleidingsuren in verband met veiligheid	Veiligheid en gezondheid: indicatoren	81	Nee
	[2]	Betrokkenheidsgraad van het personeel	Levenskwaliteit op het werk: indicatoren	83	Nee
	[2]	Meldingen bij vertrouwenspersonen	Levenskwaliteit op het werk: indicatoren	83	Nee
		COMPETENTIES EN LOOPBANEN			
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Toelichting van de relevante uitdaging en haar reikwijdte	Context: directe en indirecte impact Human capital: competentieontwikkeling	20, 79	Nee
GRI 404 - Opleiding en ontwikkeling	**404-1**	Gemiddeld aantal opleidingsuren per jaar en per werknemer	Competenties en loopbanen: indicatoren	84	Nee
	[2]	Intern ingevulde vacatures	Competenties en loopbanen: indicatoren	85	Nee
		DIVERSITEIT, GELIJKWAARDIGHEID EN INCLUSIE			
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Toelichting van de relevante uitdaging en haar reikwijdte	Context: directe en indirecte impact Human capital: diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie	20, 79	Nee
	103-2	Beschrijving van de managementbenadering	Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie: het kader	86	Nee
GRI 405 - Diversiteit en gelijke kansen	**405-1**	Diversiteit van bestuursorganen en medewerkers	Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie: indicatoren[3]	86, 87	Nee
	[2]	Spreiding van werknemers naar geslacht	Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie: indicatoren	88	Nee
	[2]	Leeftijdspiramide	Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie: indicatoren	87	Nee

[1] Externe controle [2] Bijkomende niet-GRI-informatie [3] HSE-beleid

GRI-INDEX - SPECIFIEKE INFORMATIE-ELEMENTEN

GRI-norm		Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2022	Pagina(s)	EC[1]
Economische prestaties					
GRI 103 - Managementbenadering	**103-1**	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context: directe en indirecte impact Economische prestaties: de uitdagingen	20, 91	Nee
GRI 201 - Economische prestaties	**201-1**	Gegenereerde en gedistribueerde directe economische waarde	Economische prestaties: indicatoren	91, 92	Ja
GRI 207 - Taks	**207-1**	Benadering van belastingen	Informatie beschikbaar in de documenten van de Groep EDF: https://www.edf.fr/groupe-edf/espaces-dedies/investisseurs-actionnaires/document-d-enregistrement-universel		
	207-2	Fiscaal bestuur, controle en risicobeheer			
	207-3	Betrokkenheid van belanghebbenden			
	207-4	Rapportage per land			

Dankbetuiging

Van de collega's die regelmatig bijdragen aan dit verslag, gaat dit jaar onze bijzondere waardering naar: Jennecy Achten, Ben Aelbrecht, Thomas André, Dieter Backx, Halida Benaïche, Xavier Bernard, Brice Bourget, Maxime Bours, Annemie Buggenhout, Anton Buttiens, Kris Callebaut, Cedric Cassiers, Kevin Castillo, Stijn Ceulen, Cindy Claes, Stephan Cludts, Christian Collin, Eliane Corbeel, Hilde Creemers, Sabine D'Haen, Erwin Daelman, Kathleen Daems, Chantal Dalimier, Michael Dasnois, Geoffroy Dauby, Nico De Bie, Lies De Cock, Evelien De Kerpel, Philippe Deschamps, Frederik Demaret, Rebecca De Meulder, Lieselot De Meyere, Igor De Streel, Aude de Villenfagne, Sarah De Vits, Gunter Decaluwé, Danny Decoster, Anneleen Delagrense, Amandine Delalieux, Benoît Deliège, François Desmaré, Anne Desreveaux, Jo Dierick, Gianni Di Puma, Julien Doyard, Miguel Frey Alvarez, Olivier Fortin, Philippe Franssen, Carl Geers, François Giesen, Antoine Goderniaux, Kris Hackars, Stéphane Hacquin, Christophe Heijmans, Gitte Heirman, Heidi Heleven, Wouter Holbrecht, Thomas Holderbeke, Pablo Izquierdo, Pierre-Anne Jacqmain, Quentin Janssens, Wald Janssens, Nathalie Jorandon, Sophie Lambrechts, Xavier Leblanc, Benoît Legrand, Xavier Leroy, Jonathan Leyssens, Evie Lodewijckx, David Marotte, Emmanuel Masquelier, Mélanie Maudoux, Gregory Michiels, Greet Moerman, Martine Moreau, André Neugroschl, Pierre Nihant, Raoul Nihart, Francesca Onofrj, Berten Ooms, Nathalie Petit, Yorick Philippette, Tineke Pieyns, Jan Pollaris, Luc Prieels, Christophe Raquet, Kris Remels, Nicoletta Rizzi, Christian Robin, Didier Salmon, Frank Schoonacker, Jan Schouppe, Filip Schouteet, Ben Segers, Jef Snackaert, Brecht Snoeks, Bart Swings, Anne Temmerman, Filip Teuwen, Pierre Theunissen, Pieter Theuwis, Frank Tribout, Luckas Vandeplas, Dirk Van Bavel, Kurt Van Cleemput, Guido Van Gucht, Kelly Van Reeth, Christophe Van Vlierden, An Van Waes, Mariëlle Vande Lanotte, Bertrand Vanden Abeele, Sven Vandevenne, Veerle Vandevorst, Véronique Vansteelandt, Matthias Van Steendam, Claire Varret, Patrick Verhasselt, Koen Verhoeven, Valérie Wampach.

[1] Externe controle

Twee campagnes om klanten te helpen om te gaan met de stijgende energieprijzen

In 2022 lanceerde Luminus verschillende acties om residentiële klanten te helpen om de impact van de energiecrisis te verzachten. Zo werd in maart de campagne "Checken. Verlagen. Aanpassen. Spreiden" gelanceerd en in september "De goedkoopste energie is de energie die je niet verbruikt".

De via verschillende kanalen gelanceerde acties hadden vier doelstellingen:

- klanten stimuleren om hun tarief te checken;
- nuttige tips geven om het energieverbruik te verminderen en de geldende overheidsmaatregelen toelichten;
- klanten aansporen om hun maandelijkse voorschotbedrag aan te passen zodat het in lijn ligt met de werkelijke kosten;
- klanten informeren over de mogelijkheden om een afbetalingsplan aan te vragen bij betalingsmoeilijkheden.

> 200 000
tarief-check-ups uitgevoerd door klanten

+25%
unieke bezoekers op de blog Lumiworld

1 op 4
klanten acccepteert voorstel tot voorschot-aanpassing

x 2,5
vrijwillige afbetalingsplannen in 2022 (t.o.v. 2021)

luminus